

**NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO**

Rozbor hospodaření

**Národního pedagogického muzea a knihovny
J. A. Komenského
za rok 2019**

Obsah:

ČÁST A. ÚVODNÍ USTANOVENÍ	4
A.1 Údaje o zpracovateli	4
A.2 Pedagogické muzeum	5
A.2.1 <i>Sbírkotvorná činnost, péče o sbírky a jejich uložení</i>	5
A.2.1.1 Sbírkotvorná činnost, evidence sbírek	6
A.2.1.2 Inventarizace sbírek	8
A.2.1.3 Evidence pohybu sbírek, badatelé, poskytování odborných konzultací	9
A.2.1.4 Ochrana sbírek, konzervování, restaurování	13
A.2.2 <i>Odborná a vědecko výzkumná činnost</i>	15
A.2.2.1 Příprava a realizace odborných konferencí	15
A.2.2.2 Zpracovávání scénářů výstav	17
A.2.2.3 Další vědecká, výzkumná a odborná činnost	17
A.3 Pedagogická knihovna	20
A.3.1 <i>Základní informace o činnosti</i>	20
A.3.2 <i>Knihovní fond</i>	23
A.3.3 <i>Služby uživatelům</i>	27
A.3.3.1 Studovny	27
A.3.3.2 Půjčování knih	27
A.3.3.3 Informační, referenční, reprografické a rešeršní služby	27
A.3.3.4 Centrum pro školní knihovny (ČŠK)	28
A.3.3.5 Knihovny.cz (Centrální portál knihoven)	28
A.3.4 <i>Spolupráce s českými a zahraničními institucemi</i>	29
A.3.5 <i>Sukova studijní knihovna literatury pro mládež</i>	29
A.4 Oddělení IT	30
A.5 Výstavní, publikační, vzdělávací činnost a spolupráce se školami	32
A.5.1 <i>Výstavní činnost</i>	32
A.5.2 <i>Publikační činnost</i>	37
A.5.3 <i>Aktivity k Národním oslavám výročí J. A. Komenského</i>	39
A.5.4 <i>Spolupráce se školami a univerzitami</i>	41
A.5.4.1 Vzdělávací programy	41
A.5.4.2 Podpora čtenářské gramotnosti	42
A.5.4.3 Specializované webové stránky	42
A.5.5 <i>Kulturně-vzdělávací a prezentační činnost</i>	43
A.5.5.1 Prezentační činnost a spolupráce s médii	43
A.5.5.2 Ostatní kulturně-vzdělávací a prezentační aktivity	44
A.5.6 <i>Účast pracovníků NPMK na odborných seminářích, konferencích a ostatních akcích jiných subjektů</i>	46
A.5.7 <i>Rezortní projekty a digitalizace</i>	51
A.5.7.1 Projekty	51
A.5.7.2 Digitalizace	53
A.5.8 <i>Akreditovaný program</i>	55
A.6 Zahraniční spolupráce	56
A.7 Pokusné ověřování Vzdělávací programy paměťových institucí do škol	60

ČÁST B. EKONOMICKÁ – KOMENTÁŘE K TABULKÁM.....	62
B.1 Údaje o zpracovateli (tabulka č. 1).....	62
B.2 Celkové finanční prostředky organizace za hlavní činnost (tabulka č. 2).....	63
<i>B.2.1 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – sumář (tabulka č. 2.1) (prostředky poskytnuté z kapitoly MŠMT).....</i>	<i>65</i>
<i>B.2.2 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – sumář (tabulka č. 2.2) (prostředky poskytnuté MIMO kapitolu MŠMT)</i>	<i>65</i>
B.3 Přehled o závazcích a pohledávkách (tabulka č. 3).....	65
B.4 Přehled o čerpání účelových prostředků (tabulka č. 4)	66
B.5 Čerpání účelových prostředků – přehled o prostředcích spolufinancovaných z rozpočtu EU a ostatní zahraniční programy (tabulka č. 5).....	67
B.6 Peněžní fondy (tabulka č. 6).....	67
B.7 Přehled o použití prostředků z mimorozpočtových zdrojů (tabulka č. 7).....	68
B.8 Hospodářský výsledek a návrh přidělu do peněžních fondů (tabulka č. 8)	68
B.9 Majetek, s nímž je zpracovatel příslušný hospodařit.....	68
B.10 Provedení řádných a mimořádných inventarizací majetku a závazků	69
B.11 Pořádání mezinárodních konferencí a zahraniční aktivity	69
ČÁST C. TABULKY	74
PŘÍLOHY	75
Ukázky postupu restaurátorských prací.....	75
Seznam zkratk	77

Část A. Úvodní ustanovení

A.1 Údaje o zpracovateli

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (NPMK)¹ je státní příspěvkovou organizací přímo řízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Tato organizace se člení na Pedagogické muzeum J. A. Komenského a Pedagogickou knihovnu J. A. Komenského.

NPMK je vědeckou paměťovou institucí, které se na centrální úrovni zabývá dějinami českého školství, pedagogiky, učitelstva a vzdělanosti v návaznosti na život, dílo a odkaz J. A. Komenského; věnuje se rovněž dokumentaci těchto oborů. Jeho součástí je rovněž veřejná Pedagogická knihovna J. A. Komenského, která na centrální úrovni nabízí knihovnické služby z oboru pedagogiky a příslušných společenských věd vědeckým pracovníkům, učitelům, studentům a žákům. NPMK je v seznamu výzkumných organizací.

Sbírkový fond odborného historicko–pedagogického odboru (pedagogické muzeum) tvoří podsbírky Knihy (fond je specializovaný na vývoj českého školství), Písemnosti a tisky (dokumenty a pozůstalosti osobností, dokumenty různých typů a druhů škol apod.), Archiv P. Pittra a O. Fierzové (česká a švýcarská část), Historická podsbírka (fondy školních obrazů, grafiky, umělecká sbírka, umělecké tisky), Mapy, Školní pomůcky a inventář (včetně lavic, tělocvičného náradí ap.), Fotografie. Muzeum se ve své odborné činnosti řídí *Zákonem č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy* a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 122/2000 Sb.) a dalšími předpisy Ministerstva kultury (zejména Vyhláškou č. 96/2013 Sb., kterou se mění vyhláška č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů ze dne 12. dubna 2013 a souvisejícími metodickými pokyny).

Veřejná Pedagogická knihovna J. A. Komenského (sídlí na adrese Jeruzalémská 12, Praha 1) shromažďuje knihy a časopisy z pedagogiky a příbuzných oborů společenských věd. Její fond tvoří více než 500 tisíc svazků a obsahuje mj. knihy, periodika, elektronické dokumenty a mapy. Pedagogická knihovna je podle *Zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb, ve znění pozdějších předpisů (knihovní zákon)* specializovanou knihovnou se zaměřením na pedagogickou výchovu, vzdělávání a školství.

NPMK je členem Asociace muzeí a galerií ČR (AMG); Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP); Sdružení knihoven ČR (SDRUK), Mezinárodní rady muzeí – ICOM (International Council of Museums).

Organizační struktura NPMK platná od r. 2018:

Odbor historicko-pedagogický:

- Oddělení dějin školství (Pedagogické muzeum J. A. Komenského)
- Oddělení výzkumu a prezentace Přemysla Pittra

Odbor Pedagogické knihovny J. A. Komenského (PK):

- Oddělení služby čtenářům
- Oddělení akvizice a zpracování fondů
- Oddělení bibliografie

Odbor ekonomický a správní:

- Oddělení ekonomické
- Oddělení správní a práce s veřejností
- Oddělení IT.

¹ PM JAK bylo státním resortním muzeem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy od r. 1991.

Ředitelka přímo řídí:

- Oddělení koncepční, edukační a PR (styk s veřejností)
- pokusné ověřování *Vzdělávací programy paměťových institucí do škol* (PO)
- personalistku.

V r. 2019 NPMK plnilo úkoly v hlavních oblastech kmenové činnosti, zejména v péči o sbírky, realizaci výstav a akcí v rámci kulturně vzdělávacích projektů.

V r. 2019 NPMK plnilo zejména tyto prioritní úkoly:

- 1) ukončilo druhý běh PO (PO2) a započalo třetí běh PO (PO3) (podrobně viz část A.7),
- 2) spoluorganizovalo významnou mezinárodní konferenci *Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání*, Praha (Senát Parlamentu ČR, NPMK, Národní muzeum, Národní památkový ústav), 16. – 17. 5. 2019; konference v rámci národních oslav výročí J. A. Komenského se konala pod záštitou předsedy Senátu Parlamentu ČR (viz části A.2.2.1 a A.5.3).
- 3) odborná oddělení NPMK plnila úkoly vyplývající ze čtyř resortních projektů: 1. projekt *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek*; 2. *Retrokonverze lístkového katalogu hlavního fondu Pedagogické knihovny*; 3. *Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu*, 4. *Historie školních budov*;
- 4) **slavnostně zahájilo národní oslavy na připomenutí výročí J. A. Komenského 2020–2022.** Ředitelka NPMK je jmenována ministrem školství, mládeže a tělovýchovy koordinátorkou odborné pracovní skupiny pro zajištění příprav a realizaci oslav 350. výročí úmrtí J. A. Komenského (2020) a 430. výročí jeho narození (2022) (viz část A.5.3).
- 5) realizovalo aktivity k 100. výročí založení PK
- 6) podílelo se na projektu Digitální knihovna PK v rámci programu VISK7 – Kramerius

A.2 Pedagogické muzeum

A.2.1 Sbírkotvorná činnost, péče o sbírky a jejich uložení

A.2.1.1 Péče o sbírky

Péče o sbírky se uskutečňovala v souladu s vnitřními předpisy NPMK. Zasedání Poradního sboru NPMK pro sbírkotvornou činnost se konala 20.6.2019 a 4.11.2019.

V depozitářích (Lhota u Dolních Břežan a Horní Počernice, ul. Ve žlábku) byly prováděny pravidelné kontroly (monitorování klimatických podmínek – teploty a relativní vlhkosti) a odstraňovány případné nedostatky.

V roce 2019 byla sbírka NPMK aktualizována v Centrální evidenci sbírek (CES) ve třech termínech (21.2., 5.9. a 30.12.2019). V CES je k 31.12.2019 zapsáno 49 866 položek.²

² Počty položek v CES po jednotlivých podsírkách: Školní pomůcky – 1550; Mapy – 349; Fotografie – 6274; Písemnosti a tisky – 8989; Knihy – 22 380; Historická – 10 324.

Od srpna do listopadu 2019 probíhala v NPMK kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) zaměřená na evidenci a nakládání se sbírkou NPMK (Kontrolní akce č. 19/09 Ochrana sbírek muzejní povahy ve vlastnictví České republiky). Na základě Kontrolního protokolu o kontrole č. 19/09 byl vydán *Dodatek ke Směrnici o evidenci sbírky NPMK a nakládání s ní* ve formě Příkazu ředitelky NPMK č. 14/2019 ze dne 19. 12. 2019 (č. j. 370/2019). Předmětem kontroly NKÚ byla i inventarizace sbírky NPMK – viz část A.2.1.2.

A.2.1.1 Sbírkotvorná činnost, evidence sbírek

Oddělení muzea rozšiřovalo své sbírky v souladu se Zřizovací listinou NPMK o předměty a dokumenty z oblasti historie školství, učitelstva a vzdělanosti a další materiály dokládající vývoj a současný stav pedagogiky. V r. 2019 NPMK evidovalo 951 přírůstek (tj. 1137 kusů) získaných nákupy, dary a evidováním nezpracovaných fondů.

Historická podsbirka

1. st. evidence: 493 přírůstky
2. st. evidence: 3161 záznam³

Komentář:

Podsbirka byla rozšiřována nákupy a dary. Rozšířen byl zejména fond školních obrazů. Za r. 2019 byla zapsána celkem 493 přírůstková čísla.⁴ Cenným přírůstkem byla série obrazů s tematikou antické kultury.

Zápisy do 2. stupně evidence zahrnují zápis, aktualizaci již existujících karet i vytváření karet vyřazovaných předmětů. K těmto kartám se připojují i digitální fotografie předmětů.

Fotografie⁵

1. st. evidence: 6 přír.č. (192 ks)
2. st. evidence: 4705 záznamů

Komentář:

Podsbirka byla rozšiřována koupí a převodem z Historické podsbirky. Získáno bylo 6 přírůstkových čísel, tj. 192 kusy. Zápisy do 2. stupně evidence (tj. zápis i aktualizace již existujících karet) jsou prováděny včetně zařazování digitalizovaných fotografií. V r. 2019 bylo třeba zejména doplnit fotografie k již existujícím kartám systematické evidence, tyto fotografie se nepodařilo převést při přechodu systému Bach na vyšší verzi (v prostředí internetu).

Ze zajímavých přírůstků lze jmenovat sérii fotografií školních tříd sušických škol a fotoalbum z činnosti Svazarmu.

³ V celkovém počtu jsou zahrnuty i aktualizace stávajících záznamů a zapsání odepsaných položek (tj. vytvoření evidenčních karet předmětům vyřazeným ze sbírky). Část záznamů pořídila externí pracovnice (na DPP).

⁴ Přehled přírůstků v r. 2019:

- školní obrazy-různé	472 ks
- umělecká grafika	1 ks
- plakáty	68 ks

⁵ Kurátorka podsbirky Fotografie navíc zpracovávala za NPMK souhrnné materiály, včetně podkladů předkládaných na MŠMT (GP, PV apod.), vede agendu související s činností Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost, v období od srpna do listopadu byla kontaktní osobou pro kontrolu NKÚ aj.

Knihy⁶ **1. st. evidence: sbírková 204 přír. č. (204 ks); příruční 105 přír. č. (105 ks)**
2. st. evidence: sbírková 204 přír. č. (204 ks); příruční 105 přír. č. (105 ks)

Komentář:

Fond sbírkové části knihovny i příruční knihovny byl rozšířen o dary a nákupy knih a periodik. Fond starých tisků byl nadále obohacován převáděním starých tisků z fondu Pedagogické knihovny. Tento převod je uskutečňován v souvislosti se sjednocením a zkvalitněním péče o staré tisky v NPMK (na základě Příkazu ředitelky NPMK č. 6/2014).⁷

Cenným přírůstkem bylo zakoupení raritního starého tisku – Komenského Januy, Rotterdam 1644, s pravděpodobnými zásahy autora. Dle dostupných informací se jedná o třetí exemplář existující v České republice.

Písemnosti a tisky⁸

1. st. evidence: 235 přírůstků

2. st. evidence: 1455 záznamů

Komentář:

Sbírka byla rozšiřována především dary, šlo zejména o vysvědčení a rozvrhy. Zpracovávány byly také doposud nevidované dokumenty ze starých fondů.

Ve druhém stupni (systematická evidence) pokračovalo zejména zpracování rozsáhlého fondu malíře a ilustrátora Antonína Pospíšila, sbírky rozvrhů, ze starých fondů to byl fond 25 – Péče o mládež a ze souboru Slavín fond Anna Hlavatá-Pokorná (viz též část A.2.1.2 – inventarizace).

Školní pomůcky a inventář

1. st. evidence: 1 přírůstek

2. st. evidence: 1616 záznamů

Komentář:

Práce v podsбірce se v r. 2019 soustředila zejména na zpřesňování a aktualizaci záznamů v systému Bach.

Mapy

2. st. evidence: 574 záznamy

Komentář:

Podsбірka v r. 2019 nebyla rozšiřována, ve 2. stupni (systém Bach) byly aktualizovány 574 záznamy.

Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové

1. st. evidence: 12 přírůstků

2. st. evidence: 100 záznamů (fotoarchiv)

Komentář:

Sbírkový fond byl v r. 2019 rozšířen dary pamětníků a spolupracovníků Přemysla Pittra a Olgy Fierzové a nákupem knih ze současné produkce. Nejvýznamnější je přírůstek z pozůstalosti Pavla Kohna (zemř. 2017), přeživšího holocaust a pamětníka působení P. Pittra. Součástí je přípravný materiál na publikaci *Zámky naděje* včetně vzácných

⁶ Kurátorka podsбірky Knihy byla navíc pověřena vedením agendy CES (aplikace CES on-line), vedením evidence projektu „Záchrana“, agendou dražby na serveru Aukro aj. Navíc se kurátorka v r. 2019 podílela na dokončení změn ve fungování programu BACH, který je používán pro evidenci muzejní sbírky.

⁷ Předávání starých tisků bude nadále pokračovat, protože při revizích v PK jsou dohledávány další svazky.

⁸ V depozitáři ve Lhotě pokračuje třídění velkého množství nezpracovaných materiálů, které byly v minulosti uloženy v depozitářích na Strahově a ve Sněženské ulici nezpracované a zcela bez jakékoliv evidence. Materiály jsou ukládány do archivních krabic, označovány jmény osobností, kterým patřily a připraveny k podrobnému zpracování v programu Bach.

audiovýpovědí ostatních židovských „dětí P. Pittra“ – pamětníků působení P. Pittra natáčených během roku 1999 v Izraeli. Ze zakoupených knih jsou to publikace mapující život a odkaz polského humanisty Janusze Korczaka, které byly využity při přípravě vzdělávacího pořadu *Zachránci dětí: P. Pitter a J. Korczak* (tento program byl prezentován v rámci 1. kongresu českých polonistických studií – viz též část A.2.2.1).

Práce ve sbírkovém fondu APP pokračovala zpracováním fotoarchivu.

A.2.1.2 Inventarizace sbírek

V r. 2019 nadále probíhala inventarizace sbírek dle *Plánu inventarizace sbírkových fondů NPMK, Dodatku č. 1 a Dodatku č. 2* k tomuto Plánu.

Inventarizace sbírky NPMK byla i předmětem kontroly NKÚ. NKÚ ve svém Kontrolním protokolu o kontrole č. 19/09 uvedlo, že NPMK provádělo inventarizace v souladu s platnou legislativou. NKÚ vyjádřilo pochybnost, že NPMK bude schopno zinventarizovat své fondy v zákonné lhůtě do dubna 2020. S tímto termínem však NPMK dlouhodobě počítalo a je připraveno zákonnou lhůtu dodržet (viz výše – *Dodatek č. 2 k Plánu inventarizace sbírkových fondů NPMK* vydaný dne 2. 4. 2013 pod č. j. 137/2013). NKÚ také vzalo na vědomí, že špatný stav evidence sbírkových předmětů před r. 2005 (zapříčiněný dřívější nevyhovující péčí o sbírky) je v průběhu inventarizací napraven, jednak vyřazováním opakovaně nedohledaných předmětů, jednak vytvářením karet systematické evidence v infomačním systému Bach.

V souvislosti s blížícím se zákonným termínem ukončení inventarizace byly práce na inventarizacích urychleny (zejména v podsбірce Písemnosti a tisky), tzn. během revize nejsou vytvářeny karty systematické evidence v programu Bach a inventarizace se soustředí pouze na zjišťování fyzické existence předmětů dle dostupné evidence. Pro podsбірku Písemnosti a tisky byla jmenována další (druhá) inventarizační komise.

V **Historické podsбірce** byla ukončena inventarizace fondu školních obrazů O IX-technika a řemesla (celkem: 256 i.č., tj. 266 ks) a fondu tisků (celkem 6787 i.č., tj. 7182 ks).

V podsбірce **Knihy** byla dokončena inventarizace fondu 32 Dětská beletrie (1127 i.č., tj. 1296 ks) a inventarizace fondů 33 Časopisy vědy přírodní (12 i.č., tj. 172 ks), 44 Zahraniční školství (394 i.č., tj. 453 ks), 45 Čsl. školství v zahraničí (37 i.č., tj. 49 ks), 00M Marxismus-leninismus (202 i.č., tj. 288 ks), J Jeřábek (286 i.č., tj. 340 ks), H Hostinský (30 i.č., tj. 35 ks), K Groulík (147 i.č., tj. 204 ks), fondu 35 Odborářské knihy a časopisy (40 i.č., tj. 94 ks), 38 Vlastivědná činnost učitelská (90 i.č., tj. 87 ks), 47 Technická literatura (10 i.č., tj. 10 ks) a fondu 34 Časopisy vědecké aj. (219 i.č., tj. 2359 ks). Celkem bylo inventarizováno 2594 i.č., tj. 5387 ks. Během inventarizací byly pro inventarizované předměty fondů 32, 33 a 45 vytvořeny nové evidenční karty v programu BACH.

V podsбірce **Písemnosti a tisky** byla realizována inventarizace fondů č. 11, 12, 13, 14, 15, 23, 24, 25, 30, 31, 32, 33, 34, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019. Z fondu Slavín: Blažek Oldřich, Čáda František, Čapek Emil, Červín Alois, Černý Josef, Hlavatá – Pokorná, Jarníková Ida, Jaroš Václav, Jedlička Rudolf, Jirotko Matěj, Jirotko Tomáš, Kalinová – Dvořková, Kantová Anna, Kessler Antonín, Kojzar Josef, Komárek Josef, Koubek Václav, Klika Josef, Štorch Eduard. Celkem bylo inventarizováno 5861 inventárních čísel.⁹

⁹ Na inventarizacích se podíleli J. Bartošová, J. Seiner, E. Baronová, H. Turková.

V podsbírce **Fotografie** byla realizována inventarizace fondu negativy. Zinventarizováno bylo celkem 4596 ks, tj. 6198 inv. č. Nedohledané předměty byly navrženy k vyřazení ze sbírky (celkem 791 i.č.).

Podsíbírky **Mapy a Školní pomůcky a inventář** byly kompletně zrevidovány v r. 2018 v rámci mimořádné inventarizace po přestěhování podsíbírky do depozitáře v Horních Počernicích, ul. Ve žlábku 1849/2A.

A.2.1.3 Evidence pohybu sbírek, badatelé, poskytování odborných konzultací

V souladu s platnou zřizovací listinou a v návaznosti na Plán činnosti na r. 2019 poskytovali správci všech podsbírek oddělení muzea služby badatelům (celkem 34 badatelé během 51 návštěvy) a zajišťovali jim příslušné zázemí. Muzeum spolupracovalo též s dalšími subjekty na základě jejich žádostí. Pro vzdálené badatele byly provedeny předběžné rešerše, zejména v elektronické formě.

Konkrétně se jednalo o tyto činnosti:

Historická podsíbírka

7 badatelů

Komentář:

Badatelé studovali zejména fond školních obrazů pro výstavní a publikační účely. Pro badatele byly provedeny předběžné rešerše. Jednorázové reprodukční právo bylo poskytnuto těmto subjektům:

- Nakladatelství Lidové noviny, publikace: Jan Klápště, Ivan Šedivý eds. – *Dějiny států – Česko* (1 ks)
- Nakladatelství Klíček, publikace: *Komenský mu říkal synu* (8 ks)
- Muzeum Českého ráje, publikace o lidových kamenících v Pojizeří 19. století *Řezbáři v kameni* (1 ks)
- Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, vzdělávací program: *J.A.K.? Amos? Aneb dvě výročí J. A. Komenského* (3 ks)

Dále byla realizována spolupráce s těmito subjekty:

- Muzeem hl.m. Prahy – výběr obrazů, tisků a grafiky s tematikou Bílá Hora
- s Pedagogickou fakultou Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (diplomová práce *Výchova a vzdělávání dětí mladšího školního věku v letech 1830–1900 – výběr náhledových snímků školních obrazů z prvouky*)
- Muzeem východních Čech v Hradci Králové – vydání publikace *Pohádky a bajky první republiky*

V publikaci *Od školdozorce k inspektorovi* bylo prezentováno 8 předmětů z Historické podsíbírky.

Z Historické podsíbírky bylo zapůjčeno celkem 20 předmětů pro:

- MŠMT, Praha 1; nádvoří objektu Karmelitská 7 – *Jan Štursa: socha J. A. Komenského (bronz)* (od r. 2014 do r. 2024)
- MŠMT, Praha 1; reprezentační prostory Karmelitská 5 – *Igor Kitzberger: J. A. Komenský* (do 31. 12. 2023)

- Podřipské muzeum v Roudnici nad Labem, výstava *Od Marie Terezie po dnešek. Vysvědčení v proměnách času* (18 ks)

Na výstavách NPMK byly prezentovány 44 předměty:

- *Od školdozorce k inspektorovi*: 3 ks
- *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků*: 41 ks

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy má dlouhodobě zapůjčenou *Blaťáckou plenu* (do r. 2029 – pomocný fond).¹⁰

Fotografie

6 badatelů

Komentář:

Badatelé vesměs požadovali řešerše z fondu pro účely výstavní, vědecké, studijní a publikační, které vyústilo ve sjednání Dohody o udělení jednorázového reprodukčního práva:

- Česká televize, vzdělávací pořad *Berte ženu vážně* (8 ks)
- Muzeum východních Čech, publikace z edice *Fontes musei hradecensis Školní obrazy ze Sbírký muzea východních Čech* (18 ks)
- Muzeum východních Čech, výstava *Okolo Hradce aneb Hradečáci na kole* (3 ks)
- Nakladatelství Klíček, publikace: *Komenský mu říkal synu* (2 ks)
- Pedagogická fakulta UK, akce v rámci Týdne vědy a techniky – *Měřítka pro stav kultury státu – 150 let proměn základního školství* (1 ks)
- Nakladatelství Academia, publikace: Tomáš Kasper, Dana Kasperová: „*Nová škola*“ v meziválečném Československu ve Zlíně (21 ks)

V publikaci *Od školdozorce k inspektorovi* bylo prezentováno 20 předmětů z podsbírký Fotografie.

Z podsbírký Fotografie bylo zapůjčeno celkem 6 předmětů pro:

- Podřipské muzeum v Roudnici nad Labem, výstava *Od Marie Terezie po dnešek. Vysvědčení v proměnách času*

Na výstavě NPMK *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků* byl prezentován 1 předmět.

Knihy

2 badatelé

Komentář:

Badatelům bylo během návštěv zpřístupněno 26 svazků. Zájem badatelů se soustředil zejména na prvouku. Pracovníkům NPMK byly poskytnuty 4 výpůjčky.

Dohoda o udělení jednorázového reprodukčního práva byla sjednána s těmito subjekty pro publikační a výstavní účely:

- Věstník AMG č. 1/2019 (2 ks)
- Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, vzdělávací program: *J.A.K.? Amos? Aneb dvě výročí J. A. Komenského* (4 ks 10 str.)

¹⁰ Kurátorka Historické podsbírký spravuje zároveň Pomocný fond.

- Pedagogická fakulta UK, elektronický učební text (2 ks – CD-ROM)

V publikaci *Od školdozorce k inspektorovi* byly prezentovány 4 předměty z podsbírký Knihy.

Z podsbírký Knihy bylo zapůjčeno celkem 13 předmětů pro:

- Podřípské muzeum v Roudnici nad Labem, výstava *Od Marie Terezie po dnešek. Vysvědčení v proměnách času* (9 předmětů)
- Národní muzeum, výstava *Uč se moudrým býti! Orbis pictus v běhu věků* (5 ks)

Na výstavách NPMK bylo prezentováno 10 předmětů:

- *Od školdozorce k inspektorovi*: 9 ks
- *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků*: 1 ks

Písemnosti a tisky

10 badatelů (21 návštěv)

Komentář:

Zájem badatelů se soustředil zejména na fondy Františka Bakuleho, Marie Schäferové Holešovské, Otakara Kádnera a učitelské spolky. Mezi badateli byli jak studenti vysokých škol a doktorandi, tak vysokoškolské pedagogové a zájemci z řad širší veřejnosti.

Pro publikační účely bylo uděleno jednorázové reprodukční právo těmto subjektům:

- Nakladatelství Petr Primus, publikace: *Efarim Freud – Syn povinnosti* (1 ks)
- Muzeum východních Čech, výstava *Osudové listopady* (1 ks)

V publikaci *Od školdozorce k inspektorovi* bylo prezentováno 18 předmětů z podsbírký Písemnosti a tisky.

Z podsbírký Písemnosti a tisky byly zapůjčeny celkem 2 předměty pro:

- Podřípské muzeum v Roudnici nad Labem, výstava *Od Marie Terezie po dnešek. Vysvědčení v proměnách času* (2 ks)

Na výstavách NPMK bylo prezentováno 36 předmětů.

- *Od školdozorce k inspektorovi* (27 ks)
- *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků* (9 ks)

Školní pomůcky a inventář

Pro publikační účely bylo uděleno jednorázové reprodukční právo nakladatelství Extra Publishing pro publikaci *Monarchie* (3 ks).

V publikaci *Od školdozorce k inspektorovi* byl prezentován 1 předmět z podsbírký Školní pomůcky.

Z podsbírký Školní pomůcky a inventář bylo zapůjčeno celkem 7 předmětů pro:

- Podřípské muzeum v Roudnici nad Labem, výstava *Od Marie Terezie po dnešek. Vysvědčení v proměnách času*

Na výstavách NPMK byly prezentovány 3 předměty:

- *Od školdozorce k inspektorovi* (2 ks)

- *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků* (1 ks)

Mapy

Z podsbírky Mapy nebyly v r. 2019 žádné zápůjčky.

Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové

9 badatelů (15 návštěv)

(česká a švýcarská část)

Komentář:

S postupným zkvalitňováním webových stránek (rozšíření sekce Pro badatele, anglická verze) byl zaznamenán narůstající zájem z řad pamětníků „akce zámky“ o Archiv P. Pittra a O. Fierzové. Hlásí se pamětníci nejen z ČR (Jiří Weiss Beer Mašek, Jiří Hladil, Mgr. Tomáš Král, Marie Sobotková, Mgr. Jiřina Trunková), ale také ze zahraničí (paní Ilse Bateman, dříve Ilse Grützner, Regina Vail z USA atd.). Také se pro zvyšování počtu badatelů osvědčila přímá spolupráce s katedrami historie na různých fakultách, kterým byla nabízena témata pro kvalifikační práce studentů VŠ.

Byla provedena výzkumná činnost pro paní Rosie Whitehouse, britskou publicistku, která pracuje na knize o židovských dětech přeživších koncentrační tábory. Po válce tyto děti odešly do Velké Británie. Relevantní archiválie byly nalezeny v Kartotéce dětí. Paní Whitehouse na oplátku poskytla cenné informace o pobytu těchto dětí ve Velké Británii.

Pro publikační účely bylo uděleno jednorázové reprodukční právo Nakladatelství Neufeld Verlag (SRN) pro publikaci: Sabine Dittrich – *článek o P. Pittrovi* (1 ks).

Archiv rovněž odborně průběžně spolupracoval se členy Nadačního fondu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové.

Mateřské škole *Milíčův dům*, Praha 3, je dlouhodobě (od r. 2014 do r. 2019) zapůjčeno 8 předmětů pro expozici *Pracovna P. Pittra*.

Využití sbírkových předmětů NPMK – zápůjčky muzeím v ČR (souhrn)

- MŠ Milíčův dům, Praha 3; expozice *Pracovna P. Pittra* (8 předmětů, od r. 2014 do r. 2019)
- MŠMT, Praha 1; nádvoří objektu Karmelitská 7 – *Jan Štursa: socha J. A. Komenského (bronz)* (od r. 2014 do r. 2024)
- MŠMT, Karmelitská 5, Praha 1 - reprezentační prostory objektu; *Igor Kitzberger: J. A. Komenský* (od 26.1.2018 do 26.1.2023)
- Podřipské muzeum v Roudnici nad Labem, výstava *Od Marie Terezie po dnešek. Vysvědčení v proměnách času* (42 předměty) 18 ks – Historická, 9 ks – Knihy, 6 Ks – Fotografie, 7 ks – Pomůcky, 2 ks – Písemnosti
- Národní muzeum, výstava *Uč se moudrým býti! Orbis pictus v běhu věků* (5 ks) Knih

Z fondu PK byly realizovány tyto zápůjčky (celkem 24 ks):

- Krajská vědecká knihovna v Liberci, výstava u příležitosti konference *Současnost literatury pro děti a mládež* (7 ks)

- Obec Mokré, výstava u příležitosti 130. výročí založení knihovny *Život a dílo Emila Musila-Daňkovského* (17 ks)

Celkem byly z fondů NPMK zapůjčeny 52 předměty.¹¹

Dále bylo pro výstavní a publikační účely poskytnuto jednorázové právo pro využití 80 reprodukcí snímků:

- Nakladatelství Petr Primus, publikace: Efarim Freud – *Syn povinnosti* (1 ks)
- Věstník AMG č. 1/2019 (2 ks)
- Česká televize, vzdělávací pořad *Berte ženu vážně* (8 ks)
- Nakladatelství Lidové noviny, publikace: Jan Klápště, Ivan Šedivý eds. – *Dějiny států – Česko* (1 ks)
- Muzeum východních Čech, publikace z edice Fontes musei hradecensis *Školní obrazy ze Sbírký muzea východních Čech* (18 ks)
- Muzeum východních Čech, výstava *Okolo Hradce aneb Hradečáci na kole* (3 ks)
- Nakladatelství Extra Publishing, publikace *Monarchie* (3 ks)
- Nakladatelství Neufeld Verlag (SRN), publikace: Sabine Dittrich – *článek o P. Pittrovi* (1 ks)
- Nakladatelství Klíček, publikace: *Komenský mu říkal synu* (10 ks)
- Muzeum Českého ráje, publikace o lidových kamenících v Pojizeří 19. století *Řezbáři v kameni* (1 ks)
- Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, vzdělávací program: *J.A.K.? Amos? Aneb dvě výročí J. A. Komenského* (7 ks)
- Muzeum východních Čech, výstava *Osudové listopady* (1 ks)
- Pedagogická fakulta UK, akce v rámci Týdne vědy a techniky – *Měřítko pro stav kultury státu – 150 let proměn základního školství* (1 ks)
- Nakladatelství Academia, publikace: Tomáš Kasper, Dana Kasperová: „*Nová škola*“ v meziválečném Československu ve Zlíně (21 ks)
- Pedagogická fakulta UK, elektronický učební text (2 ks – CD-ROM)

Z fondu PK byly poskytnuty 3 ks těmto subjektům:

- Ústav pro českou literaturu AV ČR, publikace: Claire Madl, Michael Wögebauer, Petr Píša – *Na cestě k „výborně zřízenému knihkupectví“. Protagonisté, podniky a síť knižního trhu v Čechách (1749–1848)* (2 ks)
- Moravská zemská knihovna, *prezentace v rámci digitální knihovny Kramerius* (1 ks – 36 str.)

A.2.1.4 Ochrana sbírek, konzervování, restaurování

V r. 2019 na restaurátorském úseku pracovali tři restaurátoři na poloviční úvazek, od 2. pololetí 2019 jedna restaurátorka na celý úvazek, tj. k 31.12.2019 je v restaurátorském ateliéru 2,0 úvazku. Restaurátoři průběžně monitorovali stav klimatických podmínek (teplota a relativní vlhkost) v budově NPMK, v depozitářích (Ve žlábku 1849/2A, Horní Počernice; Lhota u Dolních Břežan) a stav plísní v těchto objektech. Rovněž byl sledován fyzický stav sbírkových předmětů zejm. ve stálé expozici muzea, depozitářích muzea a byly podávány

¹¹ Z fondu muzea byly zapůjčeny 52 sbírkové předměty, z toho 10 předmětů zapůjčeno dlouhodobě a 1 předmět z pomocného fondu (dlouhodobě). Z fondu PK byly zapůjčeny 24 předměty. Na výstavě NPMK *Od školdozorce k inspektorovi* byl prezentován 41 předmět a na výstavě *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků* byly prezentovány 53 předměty.

odborné zprávy k tomuto sledování. Výsledky byly konzultovány s kurátory sbírkových fondů. Průběžně byla prováděna odborná metodická činnost v oblasti restaurování a uchovávání papíru, dále byly zpracovávány restaurátorské zprávy včetně fotodokumentace k provedeným pracím na jednotlivých sbírkových předmětech (knihy, písemnosti, školní obrazy).

Celkem bylo vlastními kapacitami v r. 2019 restaurováno a konzervováno (vyčištěno a vyspraveno) 125 předmětů,¹² u 9 předmětů je restaurování rozpracováno; z fondu PK byly kompletně zrestaurovány 4 předměty, u jednoho předmětu je restaurování rozpracováno a 25 předmětů bylo konzervováno.

V rámci resortního projektu *Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek* (projekt *Záchrana*) bylo zadáno externí restaurování sbírkových předmětů (soubor třídních knih) a digitalizace školních filmů.¹³

Historická podsbírka

Muzejními restaurátory bylo restaurováno, očištěno a konzervováno 96 školních obrazů, konkrétně: 56 zrestaurováno, u 5 obrazů restaurování pokračuje, 40 obrazů bylo konzervováno.

Písemnosti a tisky

Muzejními restaurátory bylo restaurováno 20 různých dokumentů a písemností. Pokračovalo externí restaurování souboru třídních knih.¹⁴

Knihy

Muzejními restaurátory byly zrestaurovány 4 knihy, u dalších 4 restaurování pokračuje. Dva sbírkové předměty byly plně digitalizovány. Bylo pořízeno 56 nekyselých obalů na staré tisky. Dále bylo digitalizováno 21 nabídkových katalogů didaktických pomůcek zapůjčených z Muzea Komenského v Přerově, které doplnily katalogy ze sbírek NPMK a slouží k identifikaci pomůcek.

Školní pomůcky a inventář

Externě bylo digitalizováno 50 ks školních výukových filmů.

Mapy

Muzejními restaurátory byla restaurována 1 mapa.

¹² 85 bylo předmětů kompletně restaurováno, 40 předmětů bylo konzervováno (šlo o mechanické očištění školních obrazů).

¹³ Viz též část A.5.7 Resortní projekty a digitalizace.

¹⁴ Jde o soubor velmi poničených třídnic (z důvodu předchozího nevhodného uložení). Třídní knihy byly napadeny plísněmi, vzájemně slepeny, restaurátorské zásahy byly rozděleny do 3 fází, v roce 2019 byla ukončena 2. fáze.

A.2.2 Odborná a vědecko výzkumná činnost

Odborná a vědecko výzkumná činnost byla realizována průběžně v rámci různých oblastí. Činnost je projednávána s *Vědeckou radou NPMK*.

A.2.2.1 Příprava a realizace odborných konferencí

Mezinárodní konference *Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání*

Mezinárodní konference se konala v rámci Národních oslav výročí J. A. Komenského 2020–2022 pod záštitou předsedy Senátu Parlamentu České republiky Jaroslava Kubery. Akci podpořilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Pořadatelé: NPMK
Česká sekce International Society for Education through Art (INSEA)
ve spolupráci s
Národním muzeem – Muzeem hdby (NM) a Národním památkovým ústavem (NPÚ)

Místo a datum konání: Praha (Senát PČR, NPMK, NPÚ, NM–České muzeum hudby),
16. – 17. 5. 2019

Téma konference *Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání* bylo projednáváno vůbec poprvé. Akce se zúčastnilo na 150 českých a zahraničních hostů (Polsko, Nizozemí, Německo, Rusko, Chorvatsko), zejména z řad učitelů, historiků umění, uměleckých terapeutů, edukátorů v kultuře, studentů vysokých škol napříč uvedenými obory včetně všech zájemců o předložené téma. Konference byla rozdělena na tři sekce. První se věnovala Odkazu Komenského v umění českých zemích a zahraničí od 17. století po současnost.

Druhá část byla zaměřena na příspěvky rezonující s odkazem Komenského v uměleckém vzdělávání.

Ve třetí sekci vystoupili odborníci formou tvůrčích dílen, ve kterých si účastníci pod jejich dohledem vyzkoušeli na vlastní „kůži“ vliv artefietiky, arteterapie, dramaterapie a muzikoterapie. Poslední workshop si vzal za úkol představit uvádění principů J. A. Komenského do praxe.

Velmi pozitivní reakci zaznamenaly příspěvky prvního dne konference (první sekce) přednesené v historickém sále Senátu Parlamentu České republiky. Jejich obsah byl zaměřen na komparaci pohledu do různých oblastí uměleckého projevu (výtvarné umění, literatura, hudba atd.), a to za účelem zodpovědět otázku, jak česká i světová kultura pracovala s významnou postavou českých a evropských dějin a v jakých souvislostech Komenského zobrazovala. Účastníci konference se rovněž dozvěděli o výsledcích komeniologického bádání v různých státech Evropy (Německo, Nizozemí, Rusko a Chorvatsko). Významným způsobem pak byla zastoupena německá a polská komeniologická obec.

Úvodní referát na téma *Odkaz Komenského v umění* (v souvislosti s rozvojem světové vzdělanosti) přednesla PhDr. Markéta Pánková, ředitelka NPMK, a zároveň pohovořila o trendu v zobrazování Komenského ve výtvarném umění. Další hlavní referáty na téma *Odkaz Komenského v umění – mezinárodní kontexty* přednesli zahraniční odborníci ze zahraničí (Německo, Polsko, Nizozemí, Rusko, Chorvatsko). Vybrané referáty vyjdou v časopise *Historia scholastica* v r. 2020.

Mezinárodní konference *Škola, učitel, žák. Proměny české školy ve 2. polovině 19. století*

Konference u příležitosti 150. výročí vydání zákona o pravidlech vyučování na školách obecných (tzv. „Hasnerův zákon“).

Pořadatelé: Státní oblastní archiv Praha–Státní okresní archiv Kolín
NPMK
Základní škola Kolín V, Mnichovická 62

Místo a datum konání: Kolín, 14. – 15. 11. 2019

Konference se zabývala školskou reformou v nejrůznějších aspektech školského života – vzděláváním učitelů, školní inspekcí, odborným školstvím, otázkami výuky, učitelskými osobnostmi aj.

Na konferenci zazněly i příspěvky pracovníků NPMK:

- „... aby žáci znali vlast“. *Výuka dějepisu na obecných a měšťanských školách v letech 1869 – 1918* (M. Šustová)
- *Zavádění státního dozoru nad školstvím v letech 1868-69* (J. Šimek).

Mezinárodní konference *The Great Czech Educator Jan Amos Komenský. A classic and modern approach to education (Velký český vzdělavatel J. A. Komenský. Tradiční a moderní přístup ke vzdělávání)*

Pořadatelé: Baku State University (BSU)
ve spolupráci s
NPMK
Pedagogickou fakultou UK
(na základě „Memorandum of Understanding“ ze dne 11. 10. 2018)

Místo a datum konání: Ázerbajdžán – Baku, 2. – 6. 4. 2019

Mezinárodní konference byla první akcí tohoto druhu v islámském světě. Ázerbajdžánští organizátoři se jednoznačně přihlásili k odkazu Komenského a na konferenci umožnili srovnávání jeho idejí s filozofickými a pedagogickými podněty dalších velkých osobností světové pedagogiky.

Na konferenci vystoupilo v několika paralelních sekcích na 150 přednášejících z celého světa (mj. z Indie, Ruska a Černé Hory). PhDr. M. Pánková přednesla v rámci plenárního zasedání jeden z hlavních vyžádaných referátů na téma *Universal Educator John Amos Comenius in Global Visual Art*, v němž zdůraznila univerzální myšlenky J. A. Komenského, pedagogické principy Komenského a vizualizaci Komenského ve světě. PhDr. Pánková též moderovala hlavní zahraniční sekci.

Během konference byla prezentována anglická verze výstavy NPMK *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského*.

1. kongres českých polonistických studií

Hlavní pořadatelé: Univerzita Palackého v Olomouci, Ostravská univerzita, Univerzita Karlova, Univerzita Hradec Králové, Masarykova univerzita, Slezská univerzita v Opavě, Historický ústav AV ČR, v.v.i., Polsko-česká vědecká společnost

Spolupořadatelé: NPMK, Oblastní muzeum v Lešně a dalších 16 subjektů

Termín: září – listopad 2019

V rámci Kongresu byla v NPMK slavnostně ukončena výstava *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků* a uskutečnily se dva semináře:

- *Bilance – inspirace – perspektivy. Mezinárodní seminář učebnicových skupin střední Evropy*, 15.10.2019

Během semináře byly prezentovány učebnice dějepisu z fondů NPMK (M. Šustová).

- *Nesnadné výzvy pro pedagogy v minulosti a dnes – na příkladu osobnosti a tvorby Januszce Korczaka a Přemysla Pittra*, 16.10.2019

Během semináře byla prezentována výstava *Příběhy bezvýhradné lidskosti – Přemysl Pitter, výjimečná postava v dějinách 20. století* a zazněly příspěvky pracovníků NPMK:

- *Prezentace osobnosti Přemysla Pittra* (L. Lajsková)
- *Edukační potenciál pořadu „Zachránci dětí – Pitter a Korczak“* (J. Seiner).

Prezentovaný pořad akcentuje humanitární působení těchto dvou pracovníků a jejich práci s dětmi a mládeží a uvádí vše v kontextu českých a polských dějin.

A.2.2.2 Zpracovávání scénářů výstav

V r. 2019 byly zpracovány scénáře na tyto výstavy:

- *Uč se moudrým býti! Orbis pictus v běhu věků* – spolupráce s Národním muzeem na scénáři (výstava v Národním muzeu na počest zahájení Národních oslav J. A. Komenského dne 2. září 2019);
- *KOMenský v KOMiksu* – spolupráce na přípravě výstavy s realizačním týmem (recenze textů);
- *Nesmíme zapomenout – Jan Opletal a další oběti* - aktualizace scénáře pro využití výročí 17. listopadu 1939-2019 (přízemí muzea)

A.2.2.3 Další vědecká, výzkumná a odborná činnost

V r. 2019 byly pracovníky NPMK zpracovávány tyto odborné a výzkumné úkoly:

a) Pokračování projektu *Školákem ve válečných letech*, který si klade za cíl přiblížit žákům a studentům každodenní realitu Protektorátu Čechy a Morava prostřednictvím školního prostředí (spolupráce s Památníkem Terezín).

b) Výzkumy v archivech v ČR, získané materiály a poznatky byly využity pro přípravu textů a studií (web, přednášková činnost apod.). Konkrétně šlo o tyto výzkumy:

výzkum týkající se spolupracovnice P. Pittra, Margit Beckové, roz. Langové, a jejího manžela. Výzkum s tématem manželů Beckových kromě české části APP (Deníky

Milíčova domu) probíhal na www.holocaust.cz, v databázích dokumentů *Holocaust Survivors and Victims Database*, v sekci *Last letters from the Łódź Ghetto* a dalších materiálech z Ghetta v Lodži, kam byli Beckovi transportováni v říjnu 1941, podařilo se dohledat několik souvisejících archiválií. Podklady byly shromážděny též pro záměr nechat umístit *Stolpersteine*¹⁵ za *Margit a Jiřího Beckovy*. Celý projekt má za cíl uctít alespoň touto formou bývalé spolupracovníky P. Pittra, kteří naprosto nezištně pomáhali s výchovou dětí v Milíčově domě a nepřežili holocaust.

- Výzkum *Pitter a česko-německé vztahy ve 30. letech 20. století* s úmyslem obohatit plánovanou německou verzi webu pitter.eu.
- Výzkum a rozsáhlé rešerše pro připravovaný vzdělávací pořad *Zachránci dětí: P. Pitter a J. Korczak*. Jedním z výstupů o průběhu tohoto vzdělávacího pořadu se staly příspěvky pro 1. kongres českých polonistických studií.

c) Byly vypracovány posudky na odbornou studii:

- *Vladimír Porš (1925-2006), vlastivědný pracovník, regionální historik a popularizátor Komenského odkazu*, pro Východočeský sborník historický (PhDr. M. Pánková)

d) Odborná spolupráce pokračovala při vypracování a aktualizaci 60 hesel pro *Encyclopaedia Comeniana* (ve spolupráci s komeniologickými odborníky z ČRa zahraničí) (PhDr. M. Pánková).

e) Odborní pracovníci se rovněž zúčastnili odborných seminářů a konferencí v ČR i v zahraničí, jejichž náplní byly dějiny školství, komeniologie, muzeologie, muzejní pedagogiky atd. (podrobně viz část A.5.6).

Příspěvky přednesené na konferencích pořádaných jinými subjekty:

7. setkání učitelů českých škol v Itálii

Itálie – Řím, 7. – 10. 3. 2019, PhDr. M. Pánková

Byl přednesen referát na téma *Didaktika Komenského a Nejnovější metoda jazyků* (PhDr. M. Pánková).

Mezinárodní komeniologická konference *Педагогическая направленность комениологии: ценности и смыслы (Pedagogické zaměření komeniologie: hodnota a cíl)*

Petrohrad, Ruská federace 16. a 17. 5. 2019, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková

Byly prezentovány dva příspěvky: *Наследие Коменского в искусстве и художественном воспитании (Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání)* (Mgr. M. Chrobáková); *Образовательные проекты, основанные на принципах Я. А. Коменского, которые предлагает Национальный педагогический музей и библиотека Я. А. Коменского для повышения уровня знаний учащихся в Чешской Республике (Vzdělávací projekty dle principů J. A. Komenského, které nabízí NPMK k prohloubení výuky žáků a studentů v ČR)* (PhDr. L. Lajsková).

Konference *ProPamátky – obnova a využívání škol*

Písek, 6. – 8. 11. 2019, PhDr. J. Šimek, Ph.D., přednesen příspěvek *Historická proměna školních budov z hlediska pedagogiky a školské legislativy*.

¹⁵ Stolpersteine, doslova „kameny, o které je třeba klopýtnout“ (pohledem), jsou dlažební kostky s mosazným povrchem, vsazené do chodníku před domy obětí holocaustu a nacistického režimu.

Seminář v rámci projektu *Dobré sousedství znamená... Gute Nachbarschaft heißt...*

Freyung, Německo, 9. 11. 2019, PhDr. L. Lajsková, přednesen příspěvek *Archiv von P. Pitter und O. Fierz im Nationalen pädagogischen Museum und Bibliothek von J. A. Comenius aktuell (Archiv P. Pittra a O. Fierzové v NPMK)*, příspěvek pojednal o aktuálních výzvách, které řeší pracovníci Archivu P. Pittra a O. Fierzové s důrazem na vzdělávací potenciál odkazu P. Pittra.

Vystoupení během vernisáží a podobných akcí pořádaných jinými subjekty:

- **Přednáška *Školství v Protektorátu Čechy a Morava***
Knihovna v Lomnici nad Lužnicí, 6. 5. 2019, Mgr. M. Šustová, u příležitosti prezentace výstavy *Školákem ve válečných letech*
- **Vystoupení během *Slavnostního večera k 400. výročí narození Petra Figula Jablonského***
Jablonné nad Orlicí, 18. 10. 2019, PhDr. J. Šimek, Ph.D.
- **Přednáška *Odkaz J. A. Komenského v umění***
ZŠ Nivnice, 7. 11. 2019, PhDr. M. Pánková
- **Přednáška *Volný čas v českých zemích***
Praha – Tyršův dům, 11. 12. 2019, Mgr. M. Halířová, Ph.D.

Pracovníci NPMK působili v r. 2019 v těchto odborných a vědeckých radách a komisích:

- Comenius Academic Club, New York (PhDr. M. Pánková)
- Správní rada Nadačního fondu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové, NPMK (PhDr. M. Pánková, PhDr. L. Lajsková, Mgr. P. Matějček)
- Ediční rada Nadačního fondu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové, NPMK (PhDr. M. Pánková, PhDr. L. Lajsková, Mgr. M. Chrobáková)
- Komise pro přípravu emisního plánu poštovních známek při Ministerstvu průmyslu a obchodu (PhDr. M. Pánková)
- Komise pro posuzování žádostí o poskytnutí dotací na projekty zaměřené na poskytování Standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií (MK) (PhDr. M. Pánková)
- Sdružení historiků České republiky (Historický klub 1872) (PhDr. M. Pánková)
- Komise pro posuzování žádosti o poskytnutí dotací na podporu výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví (MK) (PhDr. M. Pánková, Mgr. K. Tomešková, Ph.D.)
- Komise náměstka ministra kultury pro edukaci v kultuře (PhDr. M. Pánková, Mgr. K. Tomešková, Ph.D., Mgr. P. Hlubuček, MBA)
- Pracovní skupina pro Muzeum Komenského v Naardenu (do 1. prosince 2022) (PhDr. M. Pánková)
- Vědecká rada Centra pro dějiny vzdělanosti Historického ústavu AV ČR, v.v.i. (PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Šustová)
- Redakční rada vědeckého časopisu *Croatian Education Sciences (Hrvatske odgojno-obrazovne znanosti)* (PhDr. M. Pánková)
- Rada pro centrální evidenci sbírek (Mgr. P. Hlubuček, MBA)
- Odborná komise pro hodnocení návrhů na prohlášení movitých věcí nebo jejich souborů za kulturní památku a žádostí na zrušení prohlášení movitých věcí nebo jejich souborů za kulturní památku režimu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, Ministerstvo kultury (Mgr. P. Hlubuček, MBA)
- Poradní sbor pro otázky muzejnictví, Ministerstvo kultury (Mgr. D. Fialová)

A.3 Pedagogická knihovna

A.3.1 Základní informace o činnosti

Veřejná Pedagogická knihovna J. A. Komenského (dále jen PK) je s účinností od 1. 7. 2011 organizační složkou (od 1. 1. 2018 odborem) Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského (NPMK).

Podle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), je PK veřejnou specializovanou pedagogickou knihovnou v působnosti MŠMT. Knihovna spravuje přes 500 tis. svazků, poskytuje knihovnické a informační služby právnickým a fyzickým osobám, především z oblasti pedagogiky, školství, výchovy, výzkumu, vzdělávání a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Současně plní funkce veřejně přístupné vědecké knihovny, která vytváří a spravuje státem finančně podporovaný fond domácí a zahraniční literatury, informačních pramenů a zdrojů z oblasti výchovy, vzdělávání, školství a příbuzných společenských věd. Knihovna je zapsána v evidenci knihoven MK ČR pod č. 3226/2002.

Jako specializovaná knihovna s celostátní působností ve smyslu knihovního zákona (viz § 13) PK vytváří také historické fondy učebnic, komeniologické literatury a literatury pro děti a mládež, buduje a zpřístupňuje sekundární informační fondy. Zpracovává a zpřístupňuje tematické a oborové bibliografie a databáze, plní funkci centra meziknihovních výpůjčních služeb a spolupracuje s knihovnami v oblasti své specializace. Ve spolupráci s Národní knihovnou ČR přispívá do Souborného katalogu ČR (portál CASLIN). Dokumentačně zpracovává českou i zahraniční článkovou pedagogickou literaturu a přispívá do Kooperčního systému článkové bibliografie (Kosabi), budovaného v Národní knihovně ČR.

Podílí se na úkolech vyplývajících z Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2016 až 2020 a dalších souvisejících strategických dokumentů¹⁶, v nichž je významným způsobem zdůrazněna funkce a role knihoven v naší současné informační společnosti. PK akcentuje jejich priority a využíváním svých fondů, speciálně zaměřených dílčích projektů a odborných seminářů, se tak podílí na jejich naplňování. Vedle toho knihovna zároveň reflektuje vyvíjející se potřeby a požadavky svých uživatelů a snaží se jim vycházet v rámci svých možností vstříc.

Odborná činnost PK vycházela ze schváleného Plánu činnosti Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského na r. 2019 a v širších souvislostech z tezí svého rozvoje pro období let 2016–2020, na které vedení PK navazuje nově zpracovanou Koncepcí rozvoje PK na roky 2020–2025. Úkoly vyplývající z tohoto dokumentu bude promítat do ročních plánů činnosti.

Od září 2016 PK působí v nově zrekonstruovaném objektu Jeruzalémská 12, Praha 1. Zrekonstruované a nově vybavené prostory nabízejí bezbariérovou dostupnost celého čtenářského patra, včetně sociálního zařízení, čímž knihovna naplňuje rovněž standardy fyzické dostupnosti kulturních institucí poskytujících veřejnou službu a zvyšuje jejich uživatelský komfort. V provozu jsou dvě studovny, a to všeobecná studovna a nová studovna Sukovy knihovny, jejíž provoz byl zahájen v říjnu 2019. Studovny jsou situovány po obou stranách půjčovny a zaujímají spolu s ní celé 2. patro budovy s celkovým počtem 28 čtenářských míst (pozn.: využívání obou studoven uživateli knihovny a jejich fungování je průběžně statisticky vyhodnocováno). V budově funguje elektronický vstupní systém vymežující pohyb veřejnosti a zaměstnanců v rámci celého objektu a zajišťující v dnešní době

¹⁶ Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015–2020; Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020; Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020, Strategie celoživotního učení České republiky a další.

jejich tolik žádoucí ochranu a bezpečnost. Knihovna rovněž vstřícně reflektuje potřeby svých uživatelů – např. zřízením dětského koutku v půjčovně, pamatovala na speciální potřeby rodičů s dětmi z početné uživatelské obce vysokoškolských studentů. Samozřejmostí je i speciální počítač pro slabozraké uživatele knihovny.

PK, jako specializovaná veřejná knihovna, v souladu se zákonem č. 257/2001 Sb., o poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb výpůjční služby, rovněž v r. 2019 plně rozvíjela a poskytovala spolu s vybranými doprovodnými akcemi standardní kmenovou odbornou činnost, tj. rešeršní, referenční a informační služby, reprografické služby z fondu PK a meziknihovní výpůjční služby. Všechny změny, úpravy a zkvalitnění služeb PK, včetně jejich organizace, byly důsledně promítnuty do příslušných vnitřních předpisů, zejména Knihovního řádu, průběžně byly aktualizovány i internetové stránky knihovny a facebook.

Důležitou snahou PK, kterou rozvíjí již řadu let v rámci své celostátní působnosti, je zlepšování služeb poskytovaných uživatelům nejen standardním způsobem v samotné budově knihovny, ale i vzdáleným uživatelům, kteří do knihovny vstupují prostřednictvím internetu. Katalog na webu knihovny umožňuje čtenářům nejen prohlížet a vyhledávat záznamy, ale zároveň i objednávat knihy prostřednictvím dálkového přístupu. Mimopražští uživatelé si mohou knihy objednat prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby z nejbližší veřejné knihovny. Tato služba zpřístupňuje fondy a služby PK pedagogickým pracovníkům z celé republiky. Počet návštěv online katalogu PK se v r. 2019 pohyboval kolem 428 za den.

V rámci odborné a prezentační činnosti v r. 2019 PK pravidelně akcentovala 100. výročí svého založení. Spektrum akcí k 100. výročí založení PK zahrnovalo reprezentativní akce (přípravu publikace, realizaci výstavy, virtuální prezentace a uspořádání slavnostního shromáždění k 100. výročí založení PK), odborné aktivity (zasedání bibliografické sekce SDRUK, tematické příspěvky na odborných konferencích a články v odborných periodikách) a četné popularizační aktivity (uspořádání dvou Dnů otevřených dveří, akcentace výročí knihovny v rámci dalších aktivit PK). K 100. výročí PK bylo vytvořeno a používáno příležitostné logo a soubor propagačních předmětů s tímto logem.

Knihovna pokračovala v naplňování prací vyplývajících z řešení resortního projektu retrokonverze, a to ve formě zpracování záznamů hlavního fondu PK, současně probíhalo zpracování fondu historických odborných periodik a periodik pro děti a mládež. Maximální zpřístupnění fondu uživatelům prostřednictvím online katalogu na webu PK patří mezi hlavní cíle retrokonverze, kterou knihovna zahájila již v r. 2010.

V průběhu r. 2019 se pracovníci PK účastnili řady seminářů, odborných školení a vzdělávacích kurzů a naplňovali tak jednu z priorit implementace Koncepce rozvoje knihoven v ČR na léta 2017–2020 (bod č. 7. Vzdělávání pracovníků knihoven, opatření 7.3.). Uskutečnily se odborné exkurze především pro studenty pedagogických fakult, středních pedagogických a knihovnických škol, ale také pro kolegy ze středočeské pobočky SKIP ad.

Plán digitalizace byl v r. 2019 naplňován zároveň s tím, že PK poprvé přistoupila k digitalizaci ohrožených bohemikálních dokumentů ve fondech českých knihoven v rámci programu VISK 7 – Kramerius MK ČR se záměrem ochranného reformátování souboru vybraných historických učebnic, vydaných na území českých zemí od roku 1848 do roku 1973. Dle Národního digitalizačního standardu bylo digitalizováno 210 knih a současně byl zahájen provoz Digitální knihovny PK na webové adrese *kramerius.npmk.cz*.

Statistika výkonů PK v r. 2019

Registrovaní čtenáři

Rok	2017	2018	2019
Celkem	5 125	5 653	4435
z toho aktivní/ nově registrovaní	1 575	1 585	1404 / 378
studující	1 894	2 394	1698
pracovníci školství	1 392	1 844	1205
ostatní čtenáři	1 839	1 415	1532

V databázi jsou registrovaní čtenáři, kteří jsou aktivními uživateli a mají zaplacený registrační poplatek. Dále ti, kteří docházejí nepravidelně a jejichž údaje jsou uchovávány dle Knihovního řádu PK a v souladu s GDPR do tří let po skončení doby registrace. Pokles všech počtů registrovaných čtenářů v r. 2019 je způsoben vyříděním neaktivních čtenářů v souladu s GDPR (v r. 2019 provedeno za předešlé roky včetně r. 2019).

Návštěvníci knihovny celkem

Rok	2017	2018	2019
Celkem:	20 769	18 974	18 726
z toho:			
Půjčovny	16 941	15 350	14 687
Všeobecné studovny	2 683	2 380	3150
Studovny speciálních fondů	1 145	1 244	889 (do konce srpna 2019)
Studovny Sukovy knihovny			102 (od října 2019)
Návštěvy online katalogu (dle Google Analytics)	127 467	165 810	155 878

Údaje zahrnují četnost návštěv registrovaných uživatelů knihovny, kterým jsou poskytovány absenční a prezenční výpůjčky z hlavního fondu PK, prezenční výpůjčky z příručního fondu studoven, meziknihovní služby ad.

Výpůjčky

Rok	2017	2018	2019
Celkem svazků (hl. f. / abs. + prez. /, Sukova k. a MVS)	76 671*	80 265	90 767
Absenční	55 031**	65 139	74 621
Prezenční: hlavní fond	9 839	3 421	6 974
Sukova studijní knihovna	Pozn.: Výpůjčky zahrnuté ve Všeobecné studovně	939 Pozn. Výpůjčky zahrnuté ve Všeobecné studovně	1114 Pozn. Výpůjčky zahrnuté v prezenčním fondu
Všeobecná studovna - výpůjčky z příručního fondu	7 190	7 259	6248
Studovna speciálních fondů	4 611	4 109	2621 (do srpna 2019)

Fotokopie náhradou za výpůjčku (strany)	10 289	7 131	6155
Meziknihovní výpůjční služba (MVS)	283	337	303

* Počet absenčních výpůjček má vzrůstající tendenci.

** Mírný pokles prezenčních výpůjček svědčí o tom, že uživatelé více využívají výhod vzdáleného přístupu.

A.3.2 Knihovní fond

A.3.2.1 Budování knihovního fondu

Knihovna nakupuje, trvale uchovává a zpřístupňuje veřejnosti odbornou literaturu z oblasti pedagogiky, výchovy, vzdělávání a školství v kontextu společenských věd. Vzhledem k průběžnému nárůstu cen knih využívá PK i možnost nákupu přímo u vydavatelů. Nezanedbatelnou část knih, především z oblasti literatury pro děti a mládež (Sukova knihovna), získává knihovna dary přímo od nakladatelů (Albatros, Pierot ad.). Vedle toho získává darem publikace i od mnoha institucí (např. od MŠMT, Akademie věd ČR, Národního ústavu pro vzdělávání, České školní inspekce a dalších) a od soukromých osob. V r. 2019 byl realizován nový systém evidence bezúplatně nabývaných knih pro zařazení do knihovního fondu a pro kulturně výchovnou činnost, přičemž bylo tímto způsobem zaevidováno celkem 3 343 knih v celkovém objemu 773 311 Kč. V rámci projektu MK ČR Česká knihovna, který spravuje Moravská zemská knihovna v Brně, který má za cíl podporovat nákup nekomerčních titulů uměleckých děl české literatury, české ilustrované beletrie pro děti a mládež, děl literární vědy, kritiky a věd příbuzných a je určen profesionálním veřejným knihovnám a knihovnám vysokých škol literárního zaměření, PK v r. 2019 získala 36 knih v hodnotě 11 806 Kč.

Za nákup knih a časopisů do hlavního fondu a do Sukovy knihovny bylo v r. 2019 vynaloženo 763 662 Kč (z toho 256 495 Kč za knihy do hlavního fondu, 10 092 Kč za knihy do Sukovy knihovny, 421 582 Kč za zahraniční časopisy, 69 059 Kč za česká periodika do hlavního fondu a 6 434 za periodika do Sukovy knihovny). Nákup knih probíhal dle nového systému akvizitních návrhů schválených vedoucím PK, akvizice jsou pořizovány na základě edičních plánů významných odborných nakladatelství (Grada, Portál, Karolinum, Academia ad.) nebo nakladatelství dětské literatury (Host, Baobab ad.). Významným akvizitním počinem byl v r. 2019 nákup souboru současné zahraniční pedagogické literatury (102 knih v celkovém objemu 112 170 Kč).

V r. 2019 byla zahájena příprava výběrového řízení na veřejnou zakázku malého rozsahu na výběr nového distributora pro dodávku zahraničních periodik v letech 2020–2023. V oblasti zpracování fondů došlo k reorganizaci podílu pracovníků oddělení akvizice a zpracování fondů na katalogizaci přírůstků v oblasti jmenného a věcného zpracování knih a supervize tohoto zpracování. Důraz položilo nové vedení PK zejména na zpracování přírůstků Sukovy knihovny, které vlivem personálních změn v oddělení nebyly vyřešeny za předchozí r. 2018.

Nově byli pracovníci oddělení akvizice zaučeni v práci programu *ProArc* pro pořizování metadat pro digitalizované monografie v programu *VISK*. Celkem byla takto zpracováno 210 historických učebnic, které jsou zveřejněny v Digitální knihovně PK (kramerius.npmk.cz).

Na začátku každého měsíce byly zveřejňovány novinky v hlavním fondu a fondu Sukovy knihovny na webu npmk.cz.

Přehled činnosti Oddělení akvizice a zpracování fondu PK za r. 2019:

Nákup knih	v Kč
Rozpočet na nákup knih a časopisů v r. 2019	850 000
Čerpání	
- knihy (monografie) do hlavního fondu	256 495
- knihy (monografie) do Sukovy knihovny	10 092
Nákup periodik:	
- periodika česká do hlavního fondu	69 059
- periodika zahraniční do hlavního fondu	421 582
- periodika česká do Sukovy knihovny	6 434

Bezúplatná nabytí	v Kč
Celkem	773 311
- monografie a periodika	506 448
- publikace pro kulturně-výchovnou činnost	266 863

Zpracování fondů	v počtech dokumentů
Počet přírůstků	
- hlavní fond	1 644
- Sukova knihovna	890
Jmenné zpracování	1 650
Věcné zpracování	1 950
Supervize	1 454
Retrokonverze	6 366
Metadata (Kramérius)	210
Úbytek knih	120
Rešerše zpracované OAZF	213 (z toho 180 z KF PK, 33 z NK ČR)

Revize

V r. 2019 byla provedena kontrola naplňování revizí, jejichž realizace je zákonnou povinností PK. Provedení celkové revize knihovního fondu PK bude uskutečněno dle knihovního zákona do r. 2030, prvním rokem revizí je r. 2016, kdy byla PK nově zapsána v registru knihoven MK ČR. Zároveň byl sestaven plán revizí do r. 2030 a vytvořen nový systém revizních komisí pro r. 2020.

Provedené revize v r. 2019:

Název fondu (vymezení)	Počet zrevidovaných svazků
Komeniana HF I-VIII,	1 939
Komeniana PERIODIKA II, V	314
SUK II 1 – 27 708	25 189
U III 24 700 – 33 999	7 184
U II 1 – 39 999	10 002
Celkem	44 628

Souborný katalog ČR

Rovněž v r. 2019 PK přispívala do Souborného katalogu NK ČR (SKC – Portál CASLIN) záznamy zpracovaných monografií a opravených problémových záznamů vzniklých v rámci projektu retrokonverze. Odesílané soubory prošly supervizí a následně byly rozděleny podle typu katalogizace (AACR2 a RDA). Po masivních kontrolách v rámci retrokonverze v r. 2018 se počet oprav v r. 2019 snížil, nicméně i nadále opravy pokračují. Na základě spolupráce s SKC jsou hromadně doplňována čísla České národní bibliografie do záznamů PK (celkem u 122 tis. titulů), což je podmínkou pro digitalizaci knih dle Národního digitalizačního standardu.

Statistika odeslaných záznamů do SKC	počet záznamů
Celkem přijatých záznamů	768
z toho	
- nové záznamy pro databázi SKC1	209
- připojení PK ke stávajícím záznamům	549
- záznamy opravené dle zpracování PK	7

Statistika PK 2019

KNIHOVNÍ FOND	2017	2018	2019
Stav primárních fondů celkem (svazky)	513 788	516 703	519 117
z toho: hlavní fond	450 055	452 366	453 890
Sukova knihovna	63 733	64 337	65 227
Nákup knihovního fondu (v Kč)	858 059	849 444	763 662
knihy	388 751	366 362	266 587
časopisy	469 308	483 082	497 075
Přírůstek primárních fondů celkem (svazky)	7 697	3 345	2 534
z toho: hlavní fond	6 941	2 741	1 644
Sukova knihovna	756	604	890
Počet nově zpracovaných titulů	6 356	2 269	2 100
z toho: hlavní fond	5 600	1 665	1 268
Sukova knihovna	756	604	832
Počet titulů odebíraných časopisů	178	182	192
z toho: hlavní fond	170	173	174
Sukova knihovna	8	9	18
Úbytek primárních fondů (svazky)	1 268	430	120
z toho: hlavní fond	1 268	430	120
Sukova knihovna	0	0	0

A.3.2.2 Ochrana a organizace knihovního fondu

V hlavní budově v Jeruzalémské ulici je po změně sídla knihovny a jejím přestěhování v r. 2016 uložen převážně tzv. živý fond PK, který je uživateli nejvíce žádán. V mimopražském skladu PK ve Lhotě je deponován starší knižní fond a starší ročníky časopisů.

Část fondu je uložena a zpřístupňována ve dvou studovnách – ve Všeobecné studovně a ve Studovně Sukovy knihovny (od října 2019). Ve Všeobecné studovně mají čtenáři

k dispozici volně přístupný knižní a časopisecký fond studovny, je zde možnost vyhledávání v elektronickém katalogu PK a v oborových volně přístupných databázích. Volně přístupné jsou nové i starší ročníky českých a zahraničních časopisů. Knihy, zejména z oboru pedagogika a vzdělávání, jsou ve studovně přehledně uspořádány. Zároveň jsou zde k dispozici současné učebnice s platnou schvalovací doložkou MŠMT, metodiky, část komenian, encyklopedie a výběr ze společenskovední literatury.

V r. 2019 se uskutečnila reorganizace studoven s cílem více otevřít veřejnosti unikátní fond Sukovy studijní knihovny literatury pro mládež, který doposud neměl veřejnou studovnu a jehož příruční knihovna byla zpřístupňována pouze na vyžádání. Proto od měsíce října byla dosavadní Studovna speciálních fondů přeměněna na Studovnu Sukovy knihovny. Čtenářům jsou zde k dispozici jednak knihy oceněné v rámci ankety *SUK – čteme všichni*, popřípadě dalších soutěží v oblasti dětské literatury, jednak je studovna vybavena odbornou literaturou zaměřenou na literární historii, historii ilustrace a volnočasové aktivity pro děti a mládež. Součástí příruční knihovny jsou též knihy z aktuálních akvizic a dočasné prezentace nakladatelských domů a aktuálních výročí spisovatelů či ilustrátorů dětských knih.

Sklad PK je umístěn ve dvou podlažích v Jeruzalémské ulici. Knižní fond je přehledně uspořádán v nových stacionárních knihovních regálech, ale díky dispozičnímu rozvržení skladu práce s ním klade zvýšené nároky na fyzickou kondici skladnic. Pro objednávky knihovních dokumentů uložených v mimopražském depozitáři ve Lhotě se jezdí zatím 1x týdně (v úterý dopoledne).

V rámci ochrany fondu byla zpracována nová metodika nakládání s historickým knihovním fondem. Tímto „zvláštním režimem“ se řídí pracovníci skladu a všeobecné studovny, a je rovněž povinností čtenářů v případě studia knih, kterých se toto opatření týká.

Stěhování knihovních fondů v r. 2019

V souvislosti se záměrem více zpřístupnit veřejnosti fond Sukovy studijní knihovny pro mládež se v měsíci říjnu otevřela nová Studovna Sukovy knihovny ve druhém patře PK. Do studovny bylo vybráno a přesunuto zhruba 500 svazků z fondu Sukovy knihovny (nové přírůstky, knihy oceněné v soutěži *SUK – čteme všichni* a knihy autorů k výročí v r. 2019) a dále 300 svazků z hlavního fondu knihovny z oborů dětská literatura, autoři a ilustrátoři, čtenářská gramotnost, hry, volný čas, edukace v kultuře. Dále se do studovny přesunulo 20 titulů periodik pro děti a mládež.

V hlavním fondu došlo k přestěhování výročních zpráv z depozitáře Lhota do objektu v Jeruzalémské ulici. V rámci skladu pak byly přestěhovány oblasti Komeniana HF I-VIII, Komeniana periodika II a V a učebnice.

Restaurování a péče o knihovní fond

V r. 2019 bylo v souvislosti s realizací projektu *Digitální knihovny PK (VISK7)* restaurováno 28 historických učebnic, jejichž stav neumožňoval provést digitalizaci. V rámci druhé části tohoto projektu byl pořízen soubor různých typů obalového materiálu pro nové uložení sbírky výročních zpráv středního školství, přičemž byl současně vytvořen nový systém ukládání těchto významných dokumentů. Unikátní sbírka výročních zpráv středních škol z území historických českých zemí od počátku 19. století do poloviny 20. století celkem obsahuje 15 000 evidenčních jednotek.

Fond je nově ukládán do systému archivních krabic a vnitřních zpevňujících spisových desek (archivní lepenka LAURENT), každá jednotlivá zpráva je pak uložena do obálky zhotoveného z nekyselého archivního papíru. Systém ukládání dokumentů byl převzat z Národního muzea – Českého muzea hudby, kde se dlouhodobě osvědčuje při ochraně historických hudebních dokumentů. Vnitřní desky a obálky však vzhledem k finančním

prostředkům nemohly být pořízeny v dostatečném množství, proto bude jejich pokračující nákup předmětem realizace projektu i v r. 2020.

A.3.3 Služby uživatelům

Důležitou součástí činnosti knihovny představuje individuální práce s uživateli. Ve smyslu knihovního zákona poskytuje PK jako veřejná specializovaná knihovna svým uživatelům, tj. především studentům, učitelům, vědeckým a odborným pracovníkům i ostatní veřejnosti, širokou škálu knihovnických a informačních služeb: výpůjční služby včetně meziknihovnických služeb, rešeršní služby z vlastních i externích zdrojů, referenční, informační a reprografické služby z fondu knihovny. V r. 2019 bylo z fondu knihovny vyhotoveno celkem 6 155 kopií.

A.3.3.1 Studovny

Prezenční služby jsou rozděleny do obou studoven podle jejich zaměření. Na celém čtenářském patře, v půjčovně i obou studovnách je pro registrované uživatele samozřejmostí přístup na internet, včetně wifi připojení.

A.3.3.2 Půjčování knih

Půjčování knih mimo budovu knihovny, včetně meziknihovnické výpůjční služby (MVS), je vázáno na registraci čtenáře. Výpůjční lhůta je jeden měsíc, výpůjčku lze až 3x prodloužit. Ve studovně i půjčovně jsou poskytovány konzultace k práci s knihovnickým systémem, ve studovně jsou uživatelé zaškolováni pro užívání českých i zahraničních oborových databází. V půjčovně probíhá též prodej knih a propagačních materiálů vydaných NPMK.

A.3.3.3 Informační, referenční, reprografické a rešeršní služby

Služby jsou poskytovány všem uživatelům knihovny. Odborné pracovnice úseku služeb při jejich naplňování aktivně spolupracují s dalšími dvěma odbornými pracovišti PK: Oddělením akvizice a zpracování fondu a Oddělením bibliografie a zprostředkovávají požadavky čtenářů na vyhotovení bibliografických rešerší, poskytují konzultace a zodpovídají různě náročné dotazy.

V **Oddělení bibliografie** bylo v r. 2019 do Pedagogické bibliografické databáze (PBD) zpracováno celkem 1606 záznamů časopiseckých článků ze 115 titulů českých i zahraničních periodik (včetně jejich indexace, zápisu do systému VERBIS, kontrol a oprav). Každý měsíc byly z databáze exportovány záznamy do databáze českých článků v Národní knihovně ČR (ANL) (celkem bylo odesláno 822 záznamů). Bylo vypracováno 104 rešerší na objednávku (tyto rešerše jsou zpoplatněny, v r. 2019 za ně bylo vyúčtováno 9 800 Kč) a 36 pro projekt *Čtete spolu*.

Jednou měsíčně byly vybírány a na webu knihovny vystaveny novinky z českých a zahraničních periodik a předávány odkazy na soupisy knižních a článkových novinek z fondu PK na e-portal Učitelské listy. V každém druhém měsíci byla na webu knihovny vystavena nová tematická rešerše nebo roční bibliografický soupis (*Ekonomika školství v ČR a v zahraničí, Komeniologická literatura*) a průběžně byly vystavovány nové tipy na články do rubriky *Knihovna doporučuje*.

Ve spolupráci s pracovníkem oddělení IT byly zpracovány a uloženy výsledky vědecké činnosti pracovníků NPMK do systému RIV za r. 2019.

Zpracované záznamy	2018	2019
Počet excerpovaných časopisů	115	118
Počet záznamů	2 311	1 606
Počet záznamů odeslaných do ANL	1 027	822
Zpracované rešerše		
Počet rešerší na objednávku	142	104
Z toho pro projekt <i>Čteme spolu</i>	30	36
Počet pravidelných tematických rešerší	3	6
Informace ze zahraničních časopisů	12	12
Informace z českých časopisů	12	12
Bibliografické soupisy	3	0

A.3.3.4 Centrum pro školní knihovny (CŠK)

Centrum pro školní knihovny poskytuje metodiku pro vedení školních knihoven zejména prostřednictvím průběžně aktualizovaných webových stránek, které jsou dostupné na adrese <http://csk.npmk.cz/>. Učitelům, kteří mají na starosti školní knihovnu, a knihovníkům základních a středních škol knihovna nabízí informace z oblasti vedení školních knihoven, plánování, legislativy a také informace o možnostech dalšího vzdělávání. Průběžně jsou zodpovídány dotazy směřované na Centrum prostřednictvím služby *Ptejte se CŠK*. V rámci webových stránek *Centra pro školní knihovny* byly průběžně vystavovány aktuality z oblasti podpory rozvoje čtenářství.

Hlavním cílem CŠK je podpora rozvoje čtenářství a čtenářské gramotnosti, zprostředkovaných školními knihovnami. K tomuto cíli směřují aktivity propagované na webových stránkách – informace ze zajímavých akcí a projektů škol, školních knihoven a organizací, se kterými CŠK spolupracuje, a zajímavé publikace, které mohou školní knihovny využít.

V r. 2019 byla poskytnuta metodická pomoc 25 subjektům, novou službou CŠK se stala nabídka metodické návštěvy přímo ve školní knihovně a následný rozbor situace a návrh řešení problému. V r. 2019 proběhlo 6 metodických návštěv:

- Gymnázium Českolipská Praha – Prosek (29. 3. 2019)
- ZŠ pro slabozraké Praha 2 (6. 5. 2019)
- ZŠ Hanspaulka Praha 6 (21. 6. 2019)
- ZŠ Černošice (1. 11. 2019)
- Waldorfská škola Příbram (12. 11. 2019)

A.3.3.5 Knihovny.cz (Centrální portál knihoven)

PK v portálu Knihovny.cz plní úlohu největší oborové knihovny s celostátní působností se zaměřením na pedagogiku, školství, výchovu a vzdělávání a související společenské vědy. Od r. 2017 je PK platným přístupujícím členem CPK. Z databází PK je do rozhraní systému *Knihovny.cz* plně integrována Pedagogická bibliografická databáze, již od konce r. 2016.

A.3.4 Spolupráce s českými a zahraničními institucemi

PK spolupracuje s Národní knihovnou ČR na tvorbě Souborného katalogu ČR a spolupodílí se na tvorbě databáze Slovník českých knihovníků a vytváření národní registrující článkové bibliografie. Knihovna je garantem za oblast pedagogiky a školství. Spolupracuje s knihovnami s obdobným oborovým zaměřením, s Moravskou zemskou knihovnou (CPK) a se Slovenskou pedagogickou knihovnou v Bratislavě, s českou sekcí IBBY a Klubem dětských knihoven SKIP v oblasti propagace kvalitní dětské četby, s Klubem školních knihoven v oblasti podpory školních knihoven prostřednictvím Centra pro školní knihovny. Rovněž se účastní činnosti katalogizační komise, sekce pro služby a bibliografické sekce SDRUK (zejména v oblasti koordinace analytického zpracování českých periodik). PK spolupracovala s Českou informační společností (ČIS) a s Národním ústavem pro vzdělávání (NÚV).

A.3.5 Sukova studijní knihovna literatury pro mládež

Budování a využití fondu Sukovy knihovny

Přírůstek fondu Sukovy knihovny činil celkem 890 knihovních jednotek. Nakoupeny byly knihy v objemu 10 tis. Kč, ostatní přírůstky byly získány darem, zejména od nakladatelství Albatros Media, Mladá fronta ad. Další přírůstky pocházejí z darů nakladatelů v rámci soutěže o Zlatou stuhu.

Průběžně probíhá jmenné a věcné zpracování nových titulů literatury pro děti a mládež, zpracované knihy jsou přesunovány do skladů (velké formáty signatury S III do Lhoty). Byla dokončena revize signatur II fondu Sukovy knihovny, současně byly kontrolovány záznamy v databázi a prováděny ev. opravy. V r. 2019 byly zpracovány i nedokončené přírůstky za r. 2018 a byl zaveden nový systém zpracování knih včetně supervize. Na konci r. 2019 v rámci přípravy projektu VISK 2020 byla zahájena kontrola stavu zpracování monografií ve fondu Sukovy knihovny s předpokladem budoucí retrokonverze stávajících nedostatečných záznamů knih v systému VERBIS.

Odborné činnosti

Průběžně jsou zodpovídány dotazy informační, bibliografické i širší konzultace z oblasti literatury pro děti a fondu učebnic.

Jednou měsíčně jsou na webu NPMK publikovány *Novinky Sukovy knihovny* (literatura pro děti a mládež), které jsou strukturovány do oddílů: *První čtení, 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ, Naučná literatura, Přečtěte si s dětmi*.

V prvním čtvrtletí roku probíhala spolupráce s českou sekcí IBBY a s direktoriem soutěže Zlatá stuha na organizačním zabezpečení Zlaté stuhy 2019. Podíl PK zahrnuje zpracování soupisů knih přihlášených do soutěže a zajištění zázemí pro jednotlivé poroty – literární, ilustrátorskou a překladatelskou. PK získává do svých fondů jeden exemplář každé knihy přihlášené do soutěže.

Anketa o nejoblíbenější knihu pro děti a mládež vydanou v r. 2018 SUK – čteme všichni 2018

V prvním čtvrtletí se uskutečnil 26. ročník ankety 2018 *SUK – čteme všichni*. V kategorii cena dětí hlasovalo v anketě 914 dětí (320 pomocí elektronického formuláře, 594 písemně poštou). Ze zaslanych anketních lístků bylo vylosováno 50 dětí, které obdržely knižní dar. Losování proběhlo 4. dubna v přímém přenosu vysílání Českého rozhlasu. V kategorii cena knihovníků se účastnilo 82 knihovníků a knihovnic (46 pomocí elektronického formuláře, 36 písemně poštou). V kategorii učitelů hlasovalo 6 porotců, mezi nimi 5 učitelů základních škol z celé ČR a 1 literární vědkyně.

V rámci slavnostního předávání cen ankety *SUK – čteme všichni* je tradičně vyhlašován také vítěz Noci s Andersenem. Během Noci s Andersenem, která proběhla z pátku 29. 3. na sobotu 30. 3. ve stovkách knihoven po celé ČR, hlasovalo 962 dětí. Slavnostní vyhlášení vítězů proběhlo 11. 4. 2019 v Českém muzeu hudby v Praze.

Organizování odborných seminářů

V březnu 2019 byl realizován akreditovaný program *Současná literatura pro děti a mládež* (viz část A.5.8).

Dne 3. 10. 2019 se uskutečnilo pravidelné *Pracovní setkání knihovníků školních a dětských knihoven*. Seminář byl zaměřen na novinky v literatuře pro děti a na příklady dobré praxe ve školních knihovnách.

A.4 Oddělení IT

Oddělení IT v r. 2019 řešilo úkoly vyplývající ze standardní činnosti a úkoly dané dlouhodobým plánem.

Oddělení IT standardně zajišťuje:

- provoz a správu informačních a komunikačních technologií používaných v NPMK (tj. počítačových sítí, serverů a služebních i čtenářských počítačů)
- vývoj a správu SW pro potřeby odborných oddělení i uživatelů NPMK
- rozvoj a správu knihovnických technologií:
 - provoz, správu a průběžné aktualizace automatizovaného knihovního systému (AKS) Verbis v PK, Verbis pro APP,
 - podporu programu VISK 7 – ProArc a Kramerius,
 - provoz datových úložišť pro správu digitální knihovny a digitalizovaných filmů,
 - technologickou podporu retrokonverze knihovního fondu PK,
 - pokročilou konfiguraci systému AKS,
 - zpracování statistických dat (web a Verbis),
 - hromadné zpracování dat (import a export) s AKS.
- implementaci interaktivních prvků do expozice muzea a knihovny
- technickou podporu projektů
- správu databází
- provoz a správu facebookového profilu NPMK
- spolupráci při řešení systémových problémů NPMK
- metodickou pomoc, konzultaci a školení zaměstnanců
- průběžnou aktualizaci směrnice a koncepce IT v NPMK
- technickou pomoc uživatelům NPMK

- implementaci nových informačních technologií do provozu/procesů muzea a knihovny, včetně výstav a muzejních expozic
- řešení vlastních projektů a spolupráci na řešení ostatních projektů NPMK z hlediska IT
- odborné zajištění kulturně vzdělávacích akcí souvisejících s podporou pracovníků ve školství a souvisejících oblastech
- pravidelnou údržbu a správu serverů AD, DHCP, DNS, Exchange
- výběr, nákup a instalaci hardware a software podle potřeb NPMK
- správu elektronického vstupního systému do budovy
- správu EZS, MAR a kamerových systémů
- oživení 3D tiskárny
- vytvoření a správu dvoufázového ověřování vzdáleného přístupu pomocí SMS brány
- správu a vývoj webových aplikací NPMK:
 - npmk.cz
 - pedagogicalmuseum.com – anglická prezentace Pedagogického muzea
 - pitter.eu – specializovaná webová aplikace APP v češtině a angličtině (viz část A.5.7.1– Projekty)
 - Nezapomenuté pomníky – stoletá paměť národa a země <https://www.npmk.cz/pro-skoly/nejen-pro-skoly-projekty-programy-na-pomoc-vyuce>. Subweb <http://1914-1918.npmk.cz> obsahuje i další odkazy týkající se 1. světové války
 - cteme.npmk.cz – stránky na podporu čtenářské gramotnosti (viz část A.5.4.2 – Podpora čtenářské gramotnosti)
 - cenik.npmk.cz - subweb funguje od poloviny r. 2014, je řešen softwarem E-commerce PRO 4.0 (firma GlobeWeb Czech s.r.o.).
 - historiascholastica.com – elektronická verze mezinárodního odborného časopisu (viz část A.5.2. – Publikační činnost)
 - csk.npmk.cz – Centrum pro školní knihovny (viz část A.3.3.4)
 - comeniusacademicclub.org – webové stránky prestižní mezinárodní organizace (viz část A.6 – Zahraniční spolupráce)
 - comenius350.cz – webová stránka k Národním oslavám výročí J. A. Komenského 2020–2022 (viz část A.5.3)
 - npmk.cz/skolnibudovy – webové stránky k projektu *Historie školních budov* (viz též část A.2.2.3), příprava přesunu projektu na samostatnou doménu skolnibudovy.cz

Každá činnost Oddělení IT zahrnuje celou řadu dílčích činností. Vzhledem k vysoké míře elektronizace činnosti odborných oddělení je k zabezpečení jejich plynulého provozu součinnost IT nezbytná.

A.5 Výstavní, publikační, vzdělávací činnost a spolupráce se školami

A.5.1 Výstavní činnost

V r. 2019 se uskutečnilo pět krátkodobých výstav v NPMK, z toho 3 v muzeu a 2 v PK. NPMK rovněž realizovalo další výstavy s partnerskými institucemi v ČR a zahraničí.

Stálá expozice

Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě

Stálá expozice se nachází v 1. patře a v přízemí (ukázky dvou školních tříd, a to z období 1. republiky a z období socialismu).

Krátkodobé výstavy

NPMK (v prostorách muzea Valdštejská 20, není-li uvedeno jinak):

- *Od školdozorce k inspektorovi. Historie školní inspekce.* Výstava mapovala historii dozoru nad úrovní školního vzdělávání, plněním školní docházky, nad kvalifikací učitele a kvalitou jeho přípravy na vyučování. Výstava byla realizována ve spolupráci s Českou školní inspekcí, od 31. 1. –21. 4. 2019
- *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků.* Výstava v rámci Národních oslav výročí J. A. Komenského a v souvislosti s I. kongresem českých polonistických studií byla realizována ve spolupráci s Oblastním muzeem v Lešně, Polsko. Výstava byla ve vstupní chodbě muzea doprovázena portréty J. A. Komenského z mezinárodní soutěže pro děti a mládež *Lidice*, 16. 5. – 24. 11. 2019
- *Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939.* Výstava ve vstupní chodbě muzea připomněla studenta Jana Opletala a 80. výročí událostí roku 1939, na které o 50 let později přímo navázaly události listopadu 1989, 31.10.2019–(19.1.2020); v PK výstava prezentována 1. 7. – 30. 11. 2019

PK

- *100 let Pedagogické knihovny J. A. Komenského,* výstavní projekt zaměřený ve virtuální prezentaci na vývoj a poslání PK, a prostřednictvím výstavních panelů na významné osobnosti a sídla PK v její stoleté historii, 30. 4. – 31. 12. 2019
- *Šest století českých slabikářů,* ve spolupráci s nakladatelstvím FRAUS byla připravena pro první ročník Prague Educational Festival výstava mapující vývoj a současnost českých slabikářů, 14. – 16. 11. 2019

ČR:

Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského

- Jazykové gymnázium Pavla Tigrida v Ostravě-Porubě, 27. 11. 2018 – 29. 1. 2019
- Gymnázium, ZŠ a MŠ Hello s.r.o. v Ostravě-Porubě, 1.2. – 5. 3. 2019
- Wichterlovo gymnázium v Ostravě-Porubě, 5. 3. – 1. 4. 2019
- Gymnázium Hladnov v Ostravě, 2. 4. – 2. 5. 2019

elektronická verze výstavy byla na základě „Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva“ odeslána 86 níže uvedeným subjektům, z toho 5 zahraničním – viz též níže (5 subjektům byla zaslána česká i anglická verze):

- OA a SOŠZE Žatec
- MěK Žamberk
- ZŠ Uherské Hradiště
- Gymnázium Valašské Klobouky

- ZŠ Hluboká Ústí n. Labem
- ZŠ národního umělce Petra Bezruče, Frýdek-Místek
- ZŠ a MŠ Barrandov, Praha 5
- Gymnázium Arabská, Praha 6
- Gymnázium Teplice
- ZŠ Praha-Lipence
- ZŠ Trutnov
- ZŠ Jílové u Prahy
- ZŠ Rousínov
- ZŠ Liberce, Švermova
- Gymnázium Česká Třebová2.
ZŠ Rakovník
- ZŠ Eden, Praha 10
- ZŠ a MŠ Rudná pod Pradědem
- ZŠ Kelč, okres Vsetín
- Městská knihovna a Informační centrum Hradec n. Moravicí
- Česká škola Řím
- MěK Planá n. Lužnicí
- MěK Hrotovice
- SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice
- Městys Drahaný
- MěK Vimperk
- MěK Tábor
- ZŠ a MŠ Lišov
- Školy Březová – SOŠ, ZŠ a MŠ
- ZŠ Davle
- Město Kopidlno
- ZŠ Jeseník
- 2. ZŠ J. A. Komenského Milevsko
- Obecní knihovna Lipov
- ZŠ Zubří Obec Horní Moštěnice
- Obecná knihovna Moravany
- Jazykové gymnázium Pavla Tigrida v Ostravě-Porubě (česká verze)
- Jazykové gymnázium Pavla Tigrida v Ostravě-Porubě (anglická verze)
- ZŠ M. J. Husa a MŠ Husinec
- Gymnázium Žatec
- ZŠ Chotěšov (česká verze)
- ZŠ Chotěšov (anglická verze)
- ZŠ a MŠ v Rapšachu
- Obecní knihovna Rynárec
- Knihovna J. A. Puchmajera v Radnicích
- Obec Vyskytná
- Městské muzeum Polná
- ZŠ a MŠ Horní Bradlo
- ZŠ a MŠ Suchdol n. Odrou (česká verze)
- ZŠ a MŠ Suchdol n. Odrou (anglická verze)
- Asociace Česká škola – Aula Checa Sevilla
- MěK Litvínov
- Vyšší odborná škola pedagogická a sociální a střední škola Kroměříž
- Obec Ohrazenice
- ZŠ a MŠ Červený vrch, Praha 6
- Gymnázium Františka Palackého Valašské Meziříčí
- Czech and Slovak School Bristol
- Česká škola Madrid (česká verze)
- Obchodní akademie, České Budějovice
- Akademie – Vyšší odborná škola, Gymnázium a Střední odborná škola uměleckoprůmyslová Světlá n. Sázavou
- Střední umělecká škola Ostrava
- SPdgŠ a SZŠ Odry
- Masarykovo gymnázium Příbor
- Česká škola Madrid (anglická verze)
- MěK v Třebíči
- ZŠ a MŠ Kladno (česká verze)
- ZŠ a MŠ Kladno (anglická verze)
- Pražské humanitní gymnázium
- MěK Mariánské Lázně
- MěK v Chebu
- Gymnázium Havířov-město
- ZŠ a MŠ Jindřichov
- Gymnázium nad Alejí, Praha 6
- Obchodní akademie Ostrava-Poruba
- Obecní knihovna Terezín

- Město Dolní Kounice
- Obec Otnice
- Město Strážov
- Město Meziboří
- ZŠ a MŠ Dolní Domaslavice
- Masarykova ZŠ Lanžhot
- Obchodní akademie Kroměříž
- Spolek Čestina na Islandu
- OA, VOŠZ a SZŠ, SOŠS Jihlava
- ZŠ Zlín, Okružní 4685
- Česká škola Manchester
- SZŠ Tábor
- Městská knihovna Litvínov
- ZŠ Dobřany
- ZŠ Lány

Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939

- Základní škola Josefa Hlávky Přeštice, 4. 11. – 29. 11. 2019

elektronická verze výstavy byla na základě „Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva“ odeslána 81 níže uvedenému subjektu, z toho 2 zahraničním (viz též níže):

- Gymnázium a Střední odborná škola ekonomická Sedlčany
- Základní škola Eden, Praha 10
- Puchmajerova knihovna, Radnice
- ZŠ Zruč n. Sázavou, Kalnáci
- Městys Větrný Jeníkov
- OÚ Horní Moštěnice
- Město Mnichovice
- VOŠP a SPŠ Kroměříž
- Městská knihovna Nové Hrady
- Knihovna Hrotovice
- Česká škola Řím
- Městská knihovna Slavičín
- Obec Pustějov
- Gymnázium Valašské Klobouky
- Obecní knihovna Kněžmost
- Masarykova ZŠ Lanžhot
- Místní knihovna Libina
- Gymnázium F. Palackého Val.Mež.
- 2. základní škola, Rakovník
- ZŠ Štefánikova Pardubice
- Gymnázium, Praha 6, Nad Alejí
- Gymnázium Žatec
- Městys Drahaný
- Gymnázium a SOŠ Moravské Budějovice
- Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor
- OA a VOŠ Příbram
- ZŠ Dubí 2
- SPŠ Dukelská 13, České Budějovice
- ZŠ Praha 5 – Košíře, Nepomucká 1
- Obchodní akademie Kroměříž
- ZŠ Nechanice
- ZŠ a MŠ Jindřichov
- 2.ZŠ J. A. Komenského Milevsko
- ZŠ národního umělce P. Bezruče Frýdek-Místek
- 14. základní škola Plzeň
- Gymnázium Nymburk
- ZŠ a MŠ Benešov, Na Karlově 372
- ZŠ Dobřany
- Základní škola Kelč
- MěK Nové Město na Moravě
- ZŠ V.Kl.Klicpery, Nový Bydžov
- ZŠ Josefa Hlávky Přeštice
- Gymnázium Lovosice
- ZŠ a MŠ Určice, okres Prostějov
- IC a MěK Horní Benešov
- ZŠ Nový Jičín, Komenského 68
- Stojanovo gymnázium, Velehrad
- Základní škola Křimická-Horní Měcholupy
- ZŠ a MŠ v Rapšachu
- Gymnázium Telč
- SPŠ v Česká Lípa
- OA a SOŠZE, Žatec, p. o.
- Gymnázium Teplice
- Masarykova ZŠ a MŠ Nezamyslice
- SSZŠ Litvínov
- Knihovna městyse Velké Poříčí a Galerie 102
- Městská knihovna Studénka

- Základní škola Trutnov
- Základní škola Davle
- Tančírna v Račím údolí
- OA, VOŠZ a SZŠ, SOŠS Jihlava
- Gymnázium E.Krásnohorské, Praha
- Gymnázium Příbram
- ZŠ Zlín, Okružní 4685
- Gymnázium J. Vrchlického Klatovy
- Střední škola diplomacie a veřejné správy s.r.o. Most
- ZŠ Adélka
- Česká škola Manchester
- Úřad městyse Trhová Kamenice
- ZŠ Husinec
- ZŠ Kamenná 152 Aš
- Městská knihovna Litvínov30
- ZŠ a MŠ Damník
- ZŠ a MŠ Maleč
- ZŠ a MŠ škola Žďárná
- základní škola, Rakovník
- ZŠ a MŠ Třebíč, Bartušková 700
- ZŠ Třebotov
- ZŠ a MŠ Suchdol nad Odrou
- Fakultní ZŠ dr. Milady Horákové a MŠ Olomouc
- ZŠ TGM Rajhrad

Karel IV. Život Otce vlasti

elektronická verze výstavy byla na základě „Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva“ odeslána 4 níže uvedeným subjektům:

- MěK Žamberk
- ZŠ Uherské Hradiště
- Spolek Čestina na Islandu
- Městská knihovna Slavičín

Od Marie Terezie po dnešek. Vysvědčení v proměnách času

- Podřipské muzeum, 19. 12. 2018 – 3. 4. 2019
- MěK Česká Lípa, 2. 5. – 26. 6. 2019
- ZŠ Hluboká Ústí n. Labem, 2. 9. – 30. 9. 2019

Jakub Jan Ryba nejen jako autor České mše vánoční

- Česká zemědělská univerzita v Praze, 29. 11. – 31. 11. 2019

Příběhy bezvýhradné lidskosti - Přemysl Pitter, výjimečná postava v dějinách 20. století

- Sbor ČCE Mšeno u Mělníka, 7. 6. – 21. 8. 2019
- Královohradecká diecéze Církve čes. husitské, 28. 10. – 17. 11. 2019

Europäischer Humanist Přemysl Pitter

- Freyung (SRN – ve spolupráci s Ackermann Gemeinde)

Budování mostů. Daniel Arnošt Jablonský v Evropě raného osvícenství

- Podřipské muzeum, 1. 4. – 25. 6. 2019
- Jablonné n. Orlicí, 6. 10. – 21. 10. 2019

Cesta do hlubin studákovy a kantorovy duše

- Knihovna Sobotka, 2. 9. – 31. 10. 2019

Komenského fascinující Labyrint světa a ráj srdce v kolážích Miroslava Huptycha

- MěK Prachatice, 2. 9. – 31. 10. 2019
- MěK Vimperk, 1. 11. – 31. 12. 2019

Hurá do školy s Marií Terezií!

- Občanské sdružení Martinus, 1. 11. – 30. 11. 2019

elektronická verze výstavy byla na základě „Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva“ odeslána 10 níže uvedeným subjektům, toho 2 zahraničním (viz též níže):

- OA a SOŠZE Žatec
- MěK Žamberk
- ZŠ Uherské Hradiště
- Gymnázium Valašské Klobouky
- ZŠ Hluboká Ústí n. Labem
- Spolek Čestina na Islandu
- Knihovna Vyskytná u Pelhřimova
- Městská knihovna Slavičín
- OA, VOŠZ a SZŠ, SOŠS Jihlava
- Gymnázium J. Vrchlického Klatovy
- Česká škola Manchester

Tady nová republika

- Střední průmyslová škola Praha 10, 3. 1. – 29. 1. 2019
- MěK Domažlice, 2. 2. – 28. 2. 2019
- Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, 2. 9. – 31. 10. 2019

Na základě „Dohody o udělení souhlasu jednorázového reprodukčního práva“ byla výstava elektronicky odeslána 22 níže uvedeným subjektům

– Město Mnichovice	– ZŠ a MŠ Nučice, Praha – západ
– SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice	– ZŠ a MŠ T. G. Masaryka Brodek u Konice
– ZŠ Uherské Hradiště	– ZŠ a MŠ Suchdol nad Odrou
– Městská knihovna Slavičín	– VOŠS Ostrava
– Gymnázium Jar. Vrchlického, Klatovy	– Městská knihovna Hrotovice
– Úřad městyse Trhová Kamenice	– Tančírna Račí údolí
– Základní škola Proboštov, okres Teplice	– Občanské sdružení Martinus
– OÚ Horní Moštěnice	– ZŠ Úšovice Mariánské Lázně
– ZŠ Zdice	– Stojanovo gymnázium, Velehrad
– MěK Vimperk	– SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice
– Městské muzeum Polná	– ZŠ Uherské Hradiště
– Jiráskova knihovna Mnichovice	

Zahraničí:

Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského

- Baku State University, Ázerbajdžán

elektronická verze

- Česká škola Řím
- Česká škola Madrid (česká a anglická verze)
- Asociace Česká škola – Aula Checa Sevilla
- Česká škola Manchester
- Czech and Slovak School Bristol

Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939 – elektronická verze

- Česká škola Řím
- Česká škola Manchester

Hurá do školy s Marií Terezií! – elektronická verze

- Spolek Čestina na Islandu
- Česká škola Manchester

Europäischer Humanist Přemysl Pitter

- Freyung (SRN – ve spolupráci s Ackermann Gemeinde)

Neveřejné výstavy:

NPMK (předsálí Společenského sálu):

- *Karel IV. Život Otce vlasti*

MŠMT (budova A):

- *Tady nová republika*
- *Karel IV. Život Otce vlasti*

A.5.2 Publikační činnost

Publikační činnost NPMK se realizuje jednak vydáváním neperiodických titulů, jednak vydáváním mezinárodního časopisu pro dějiny výchovy a vzdělávání *Historia scholastica*. Časopis *Historia scholastica* vychází dvakrát ročně v tištěné a elektronické verzi a publikuje původní výzkumné historicko-pedagogické a přehledové statě z oblasti dějin pedagogického myšlení, školství a výchovy.

Publikační činnost PK je realizována především formou elektronického publikování novinkové služby na webu knihovny (1x měsíčně). Obsahuje výběr z nových knih (Učebnice – Pedagogika – Psychologie – Ostatní), novinky z literatury pro děti a mládež (První čtení – Knihy pro 1. stupeň ZŠ – Knihy pro 2. stupeň ZŠ – Naučná literatura – Přečtěte si s dětmi) a informace o nových a inspirativních článcích z odborných českých a zahraničních časopisů (Informace z českých časopisů, Informace ze zahraničních časopisů a Tematická rešerše na aktuální / zajímavé téma). V rámci oslav 100. výročí založení PK byla připravena výpravná obrazová publikace, mapující století historie i současnost PK (v tisku, předpoklad vydání únor 2020).

Přehled titulů vydaných NPMK a publikovaných statí pracovníků NPMK:

Publikace:

- Jana Bartošová, Jan Šimek, Magdaléna Šustová: *Od školdozorce k inspektorovi. Historie školní inspekce*. Praha, 2019, 118 s. ISBN 978-80-86935-46-1
- Alena Matyášová: *Vzácné školní obrazy VI. díl – Zvířata, část A*, Praha 2019, NPMK, 87 s.
- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica 1/2019*, npmk.cz, 2019, 159 s. (elektronická verze).
- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica 1/2019*, Praha 2019, NPMK, 211 s. (tištěná verze).
- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica 2/2019*, npmk.cz, (elektronická verze) – v přípravě
- Mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělání *Historia scholastica 2/2019*, Praha 2019, NPMK, (tištěná verze) – v přípravě
- Hlubeček, Pavel a kol. *PK100: sto let Pedagogické knihovny J. A. Komenského : 1919-2019*, Praha 2020, NPMK, 117 s. (v tisku).

Články a recenze:

- Markéta Pánková: *Ivan Dubovický – Czechs in America and Czech-American Relations in a Course of Five Centuries (Češi v Americe a česko-americké vztahy v průběhu pěti století, recenze knihy)*. In: časopis Comenius Academic Club 2/2019, s. 281–284
- Markéta Pánková: *Außergewöhnliche Resonanz auf die Konferenz des Pädagogischen Nationalmuseums Prag „Legacy of Comenius in Art and Art Education“*. Comenius-Jahrbuch der Deutschen Comenius Gesellschaft, Band 27, 2019, in Berichte und Mitteilungen, s. 191–195
- Jana Bartošová: *Cikánská škola v Užhorodu . Československý pokus o vzdělání Romů na Podkarpatské Rusi*. In: *Historia scholastica 2/2018*, s. 82–94 (tiskem vyšlo 2019)
- Magdaléna Šustová: *Konference Nová škola v nové Evropě – rok 1918 a otázka reformy vzdělávání a výchovy v meziválečném období*. In: *Historia scholastica 2/2018*, s. 139–142 (tiskem vyšlo 2019)
- Marie Chrobáková: *Nasledije Komenskogo v iskusstve i chudožestvennom vospitanii (Наследие Коменского в искусстве и художественном воспитании – Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání)*. In: *Pedagogičeskaja napravlennosť komeniologii: cennosti i smysly*. Sankt-Peterburg: Peteršule, Issledovatel'skij pedagogičeskij centr im. J. A. Komenskogo, 2019, s. 162–167. ISBN 978-5-98620-402-4.
- Lenka Lajsková: *Obrazovatel'nyje projekty, osnovannyje na principach J. A. Komenskogo, kotoryje predlagajet NPMK dlja povyšeniya urovnja znanij učaščichsja (Образовательные проекты, основанные на принципах Я. А. Коменского, которые предлагает Национальный педагогический музей и библиотека Я. А. Коменского для повышения уровня знаний учащихся в Чешской Республике – Vzdělávací projekty dle principů J. A. Komenského, které nabízí NPMK k prohloubení výuky žáků a studentů v ČR)*. In: *Pedagogičeskaja napravlennosť komeniologii: cennosti i smysly*. Sankt-Peterburg: Peteršule, Issledovatel'skij pedagogičeskij centr im. Ja. A. Komenskogo, 2019, s. 168–174. ISBN 978-5-98620-402-4.
- Petr Matějček: *„Akce zámky“*. *Dětské ozdravovny zřízené v Olešovicích, Kamenici, Lojovicích, ve Štíříně a v Ládví mezi lety 1945–1947*. In: *Studie a zprávy*. Historický sborník pražského okolí 7/2, 2019, s. 23–39. ISSN 1805-3874.

- Dagmar Petišková: *Pedagogická ukrajinka ve fondech Národního pedagogického muzea a knihovny Jana Amose Komenského v Praze: publikační činnost Ukrajinského reformního reálného gymnázia a podkarpatoruské učebnice v meziválečném Československu*. In: Vydavnyčyj ruch v Ukrajinі: seredovyščā, artefakty. Lviv: NAN Ukrajiny; L'vivs'ka nacional'na naukova biblioteka Ukrajiny im. V. Stefanyka, 2019, s. 199–204.
- Dagmar Petišková: *Západoukrajinské a podkarpatoruské slabikáře a čítanky z let 1884–1937 ve fondu Pedagogické knihovny J. A. Komenského v Praze*. In: Bibliotheca Antiqua 2019. Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci, 2019, s. 85–94.
- Dagmar Petišková: *Devět let po bolševické revoluci* (recenze knihy: Roth, Joseph – Cesta do Ruska, 2017). In: Soudobé dějiny, 2019, roč. 26, č. 1, s. 130–136.
- Marcela Petrovičová: *Osobnosti spojené s historií Pedagogické knihovny J. A. Komenského*. In: Čtenář: měsíčník pro práci s knihou, 2019, roč. 71, č. 5, s. 169–170.
- Marcela Petrovičová – Markéta Hlasivcová: *100 let Pedagogické knihovny J. A. Komenského*. In: Kniha 2019: zborník o problémech a dejinách knižnej kultúry. Martin: Slovenská národná knižnica, 2019, s. 355–366.
- Marcela Petrovičová – Markéta Hlasivcová – Edita Vaníčková Makosová: *Pedagogická knihovna J. A. Komenského slaví 100. narodeniny*. In: Řízení školy: odborný měsíčník pro ředitele škol, 2019, roč. 16, č. 9, s. 59–61.
- Edita Vaníčková Makosová: *Centrum pro školní knihovny radí již 10 let, Pedagogická knihovna J. A. Komenského celých 100 let*. In: Zpravodaj U nás. Krajská vědecká knihovna v Hradci Králové. 29 (2) 2019. ISSN 0862-9366.
- Edita Vaníčková Makosová: *100 let Pedagogické knihovny J. A. Komenského: Centrum pro školní knihovny*. In: Čtenář, měsíčník pro knihovny. Středočeská vědecká knihovna v Kladně. 2019 (5) ISSN 0011-2321.
- Edita Vaníčková Makosová: *Informační bezpečnost žáků základních škol*. Duha: Informace o knihách a knihovnách z Moravy [online]. 2019, 33(4) [cit. 2020-01-22]. ISSN 1804-4255.

Odevzdané články pro sborníky a periodika v přípravě či v tisku:

- Jana Bartošová: *Učitel Antonín Kavka a pedagogický pokus na škole v Jedlině u Klášterce nad Orlicí* pro sborník z konference Na prahu nové doby.
- Magdaléna Šustová: *Sexuální výchova ve školách meziválečného Československa* pro časopis Historia scholastica.
- Jakub Seiner: *Čs. liga proti antisemitismu* pro časopis Historia scholastica.
- Dagmar Petišková: *Zpověď Tomase Venclovy* (recenze knihy: Ellen Hinsey – Tomas Venclova – Magnetic North, 2017). In: Soudobé dějiny, 2019, roč. 26, č. 4.

A.5.3 Aktivity k Národním oslavám výročí J. A. Komenského

Národní oslavy výročí J. A. Komenského jsou tříletým projektem s mezinárodním přesahem, jehož cílem je připomenout odkaz Jana Amose Komenského pro 21. století. Projekt je orámován dvojicí jeho významných výročí, a to 350. výročím úmrtí v r. 2020 a 430. výročím jeho narození 2022.

Přípravy Národních oslav výročí J. A. Komenského začaly v r. 2017 pod koordinací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem kultury.

Přípravou Národních oslav byla pověřena pracovní skupina, ustavená a jmenovaná ministrem školství, složená z odborníků z akademické sféry, muzejních specialistů a pracovníků MŠMT. Koordinátorkou oslav se stala ředitelka NPMK, PhDr. Markéta Pánková. Komunikační strategii oslav vytváří PK, mimo jiné propagaci projektů pro širokou veřejnost a slavnostní zahájení oslav, které proběhlo při příležitosti začátku školního roku dne 2. září 2019 v Pantheonu Národního muzea.

Jádrem oslav jsou aktivity paměťových institucí v podobě expozic, výstav a programů pro veřejnost. Právě paměťové instituce jsou tak hlavními realizátory národních oslav. Svými aktivitami se z tuzemských paměťových institucí zapojují vedle NPMK také Národní muzeum, Moravské zemské muzeum, Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě, ze zahraničních pak Muzeum a Památník J. A. Komenského v Naardenu a polské Oblastní muzeum v Lešně. Ke stěžejním akcím se připojují počiny dalších organizátorů.

Pro komunikaci oslav vznikl jednotný vizuální styl, využívající motiv letopočtů a podobizny J. A. Komenského. Kreativní studio ESPRESOO Communication ve spolupráci s PK též vytvořilo propagační spot. Na něj pak navazuje kampaň *Komenský do třídy*, která do oslav zapojuje školní kolektivy. Na webových stránkách comenius350.cz je k dispozici detailní program oslav i prezentace osobnosti J. A. Komenského.

V r. 2019 se uskutečnily tyto akce:

březen

27. 3. – slavnostní odhalení historicky první pamětní desky Jana Amose Komenského v Praze na budově NPMK. Autory desky jsou Zdeněk a Petr Kolářští. Odhalení, jehož se zúčastnili zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Senátu Parlamentu České republiky a vědecké obce, předznamenalo začátek Národních oslav výročí J. A. Komenského.

květen

16. – 17. 5. – mezinárodní konference *Odkaz J. A. Komenského v umění a uměleckém vzdělávání* (podrobně viz část A.2.2.1)

16. 5. – vernisáž výstavy *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků*

září

2. 9. – slavnostní zahájení Národních oslav v Pantheonu Národního muzea v Praze za přítomnosti ministrů kultury a zahraničních věcí, zástupců MŠMT a představitelů kulturního a politického života.

2. 9. – vernisáž výstavy Národního muzea a NPMK *Uč se moudrým býti! Orbis pictus v běhu věků*

listopad

Zařazení 350. výročí úmrtí J. A. Komenského mezi významná výročí UNESCO v r. 2020.

průběžně

- práce na *Encyclopaedia Comeniana*
- příprava výstavy *KOMenský v KOMiksu*

A.5.4 Spolupráce se školami a univerzitami

NPMK na základě požadavků průběžně poskytovalo odborné konzultace základním, středním, vyšším odborným a vysokým školám v ČR. ke stálé expozici jsou pro mladší a starší žáky základních a studenty středních škol k dispozici pracovní listy.

Na základě zájmu jsou poskytovány komentované prohlídky a informace o badatelských možnostech v NPMK. Univerzitám jsou nabízeny také možnosti využití muzejního fondu pro zpracování bakalářských či magisterských prací (i prostřednictvím členů vědecké rady ředitelky NPMK).

V r. 2019 PK ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UK v Praze nově pořádala přednášky Univerzity třetího věku (cyklus *Péče o kulturní dědictví ve vzdělávacím kontextu*).

A.5.4.1 Vzdělávací programy

Vzdělávací programy v muzeu:

- *Pojď sem, dítě* (o J. A. Komenském), celkem realizováno: 20 programů (z toho 5 v rámci pokusného ověřování) pro 390 žáků (z toho 118 v rámci pokusného ověřování)
- *Z babiččiny a maminciny aktovky*, celkem realizováno: 12 programů (z toho 3 v rámci pokusného ověřování) pro 209 žáků (z toho 54 v rámci pokusného ověřování)
- *Ve škole české královny Marie Terezie*, celkem realizováno: 37 programů (z toho 14 v rámci pokusného ověřování) pro 717 žáků (z toho 260 v rámci pokusného ověřování)
- *Středověká škola*, celkem realizováno: 10 programů (z toho 8 v rámci pokusného ověřování) pro 195 žáků (z toho 155 v rámci pokusného ověřování)
- *17. listopad 1939/1989*, celkem realizováno: 4 programy (z toho 1 v rámci pokusného ověřování) pro 106 žáků (z toho 19 v rámci pokusného ověřování)
- *Jsem Jehuda Bacon*, celkem realizován 1 program pro 24 studenty
- *Zachránci dětí: P. Pitter a J. Korczak*, celkem realizovány 4 programy pro 165 žáků a studentů
- *Příběh domu U zlatého slunce*, celkem realizován 1 program pro 17 žáků
- *Za tajemstvím písma a papíru*, celkem realizováno: 6 programů (z toho 1 v rámci pokusného ověřování) pro 93 žáky (z toho 17 v rámci pokusného ověřování)
- *Malý písař*, celkem realizováno: 25 programů (z toho 12 v rámci pokusného ověřování) pro 421 žáka (z toho 196 v rámci pokusného ověřování)

Celkem realizováno: **120 programů** (z toho 44 v rámci pokusného ověřování) pro **2337 žáků** (z toho 819 v rámci pokusného ověřování).

- *Odkaz J. A. Komenského* – samostatná práce s pracovními sešity ve stálé expozici, celkem realizována **121 návštěva** (z toho 38 v rámci pokusného ověřování), zúčastnilo se **2665** žáků a studentů (z toho 808 v rámci pokusného ověřování)
- *Školství v protektorátu*, celkem realizována 1 přednáška pro 44 studenty
- *Přemysl Pitter a Milíčův dům*, celkem realizována 1 beseda pro 33 studenty
- *České školství v proměnách staletí*, celkem realizována 1 přednáška pro 40 studentů
- *Vzdělávání dívek*, celkem realizovány 2 přednášky pro 41 studenta

Celkem realizováno: 5 přednášek pro 158 žáků a studentů.

Vzdělávací programy v PK:

- *Jak číst příběh, když to ještě neumím* – 5 programů pro MŠ
- *Na chvíli ilustrátorem a Klíč ke čtenářskému deníku* – celkem 15 programů pro 1. stupeň ZŠ
- *Jak se chránit na sociálních sítích* – celkem 9 programů pro 2. stupeň ZŠ

Celkem realizováno: **29 programů** pro **545 žáků**.

Celkem bylo NPMK realizováno: **275 aktivit** (z toho 82 v rámci pokusného ověřování) pro **5705 žáků** (z toho 1627 v rámci pokusného ověřování).

NPMK uspořádalo:

- 6 komentovaných prohlídek stálé expozice, 57 účastníků (4 prohlídky pro studenty doplňkového pedagogického studia VŠE, 1 pro studenty Technické univerzity v Liberci a 1 pro studenty Univerzity P. J. Šafárika v Košicích, Slovensko)
- 2 komentované prohlídky výstavy *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků*, 95 účastníků (1 pro Filosofickou fakultu UK, 1 pro Husitskou teologickou fakultu UK)
- seminář *Freedom and totality in youth education/P. Pitter's work* pro studenty Universität Zürich, 25 účastníků
- přednášku o *historii výuky na vysokých školách* na Univerzitě obrany Brno, 80 účastníků

Pedagogická knihovna realizovala:

- cyklus přednášek *Péče o kulturní dědictví ve vzdělávacím kontextu* v rámci Univerzity 3. věku ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UK (celkem 567 účastníků)
- praktický kurs pro učitele a knihovníky *Jak na čtenářskou dílnu*

A.5.4.2 Podpora čtenářské gramotnosti

Na podporu čtenářské gramotnosti, čtenářství a společenské prestiže četby uspořádala PK ve spolupráci s Klubem dětských knihoven SKIP již 26. ročník ankety *SUK – čteme všichni 2018*. Cílem celé akce je upozornit pedagogickou i ostatní veřejnost na nové tituly v oblasti literatury pro děti a mládež. Anketa je pojmenována po Františku Václavu Sukovi, předním pedagogovi a zakladateli Sukovy studijní knihovny literatury pro mládež.

Od r. 2014 PK průběžně naplňuje projekt *Čteme spolu* (cteme.npmk.cz) určený pro žáky se specifickými obtížemi při čtení a pro začínající čtenáře. Dalším sledovaným cílem je podpora dalšího vzdělávání pedagogů praktických a speciálních škol. Na internetových stránkách jsou pravidelně zveřejňovány odborné rešerše s nabídkou využití služeb elektronických či papírových kopií. Web lze využít na podporu čtenářské gramotnosti i na běžných základních školách v rámci výuky pro 1. stupeň.

A.5.4.3 Specializované webové stránky

Pro potřeby pedagogické i široké veřejnosti byly vytvořeny tyto speciální aplikace:

- stránky na podporu čtenářské gramotnosti a výuky na praktických a speciálních školách *Čteme spolu* (cteme.npmk.cz) (viz výše)
- stránky APP o Přemyslu Pittrovi a Olze Fierzové (pitter.eu)

- stránky věnované historii školních budov – pro zapojení široké veřejnosti (npmk.cz/skolnibudovy)
- stránky *Centra pro školní knihovny* (csk.npmk.cz)
- interaktivní mapa (*Nezapomenuté pomníky (1914-1918.npmk.cz)*)¹⁷
- Digitální knihovna PK Kramerius (kramerius.npmk.cz)
- internetový rozcestník Národních oslav výročí J. A. Komenského (comenius350.cz)

A.5.5 Kulturně-vzdělávací a prezentační činnost

NPMK poskytovalo individuální odborné konzultace badatelům. NPMK poskytovalo informace z dějin školství pracovníkům MŠMT a jeho přímo řízeným organizacím, dalším institucím a médiím.¹⁸ NPMK spolupracovalo s dalšími muzei v ČR i zahraničí. Na základě zájmu realizovalo komentované prohlídky stálé expozice i krátkodobé výstavy (např. pro Pražskou informační službu).

NPMK prezentovalo svou publikační a jinou činnost na knižních veletrzích a podobných akcích:

- veletrh *Památky – muzea – řemesla 2019* (21. – 24. 2. 2019)
- knižní veletrh *Svět knihy* (9. – 12. 5. 2019)
- veletrh středních škol *Schola Pragensis* (28. – 30. 11. 2019)
- *Prague Educational Festival* (14. – 16. 11. 2019)

A.5.5.1 Prezentační činnost a spolupráce s médii

Během r. 2019 NPMK koordinovalo propagaci akcí s Odborem vnějších vztahů a komunikace MŠMT. Dále spolupracovalo s Českým rozhlasem, Českou televizí a s dalšími rozhlasovými televizními stanicemi a tiskem. Šlo zejména o propagaci krátkodobých výstav a akcí, na kterých se muzeum podílelo formou rozesílání tiskových zpráv i přímého oslovování vybraných novinářů (dle potřeby), zodpovídání novinářských dotazů a spolupráce na konkrétních tématech. Probíhalo doplňování hesel na Wikipedii.

Spolupráce s rozhlasem

- Český rozhlas, Rádio Junior – losování 50 dětských účastníků ankety *Suk – Čteme všichni* u příležitosti Mezinárodního dne dětské knihy, 2. 4. 2019
- Český rozhlas Plus, na téma *150 let školní docházky*, 9. 5. 2019 (J. Bartošová)
- Český rozhlas, prezentace výstavy *Nesmíme zapomenout*, 7. 11. 2019 (J. Bartošová)

Spolupráce s televizí

- Česká televize, pořad *Historie CS – vývoj učebnic dějepisu*, 14. 2. 2019 (M. Šustová)
- Česká televize, Studio 6, reportáž ze *Dne otevřených dveří PK* při příležitosti 100. výročí založení PK, 28. 3. 2019

¹⁷ Pokračování úspěšného projektu *1. světová válka a vznik Československa* realizovaný v letech 2014–2018. Interaktivní mapa monitoruje pomníky padlých vojáků a legionářů z 1. světové války. Cílem toho projektu je podporovat a rozvíjet vztah žáků a studentů k historii. Mapa obsahuje téměř tisíc pomníků z ČR i ze zahraničí. Projekt bude i nadále pokračovat.

¹⁸ Příklady dotazů:

- dress code učitelů
- domácí vzdělávání dětí v 19. století
- začátek druhého pololetí školního roku 1968/69

- TV Praha – reportáž ze *Dne otevřených dveří PK* při příležitosti 100. výročí založení PK, 28. 3. 2019
- Česká televize, pořad *Dobré ráno* – živý vstup z výstavy *Od školdozorce k inspektorovi*, 31. 3. 2019 (M. Šustová)
- TV Praha, prezentace *100. výročí PK*, 16. 4. 2019
- Česká televize, Studio 6, na téma *150 let školní docházky*, 14. 5. 2019 (J. Bartošová)

Spolupráce s tiskem

- Římské listy, roč. V., číslo 1/2019, s. 24. *Nová publikace Národního pedagogického muzea J. A. Komenského* (M. Pánková) (periodikum České školy v Římě)
- MF Dnes rozhovor *o historii škol pro mentálně a tělesně postižené děti* (26. 2. 2019, M. Šustová)
- časopis Biologie-chemie-zeměpis rozhovor *o dějinách školství* (21. 5. 2019, M. Šustová)
- časopis Glanc rozhovor *o dějinách školství* (17. 6. 2019, M. Šustová)
- časopis Tina rozhovor *o dějinách školství* (6. 8. 2019, M. Šustová)
- Učitelství 32, 2019, roč.122, s. 10–13, *Jaroslava Šteflová: Málokdo je tak statečný, jako byl Komenský* (rozhovor s M. Pánkovou)

Internet

Na Wikipedii vzniklo anglické heslo *Přemysl Pitter* a byla doplněna stávající anglická hesla se zmínkou o Pittrovi (přidání odkazů, literatury, provázání s novými hesly). (M. Faltusová)

Ostatní spolupráce

V r. 2019 se Mgr. Eva Houserová zúčastnila za NPMK vyhodnocení soutěže: *Komenský a my* v Brandýse nad Orlicí. NPMK je metodickým centrem pro soutěž.

A.5.5.2 Ostatní kulturně-vzdělávací a prezentační aktivity

Literárně – dramatický cyklus *Návraty – Podvečery v Pedagogickém muzeu*

- 13. 6. 2019 *Podvečer věnovaný vzpomínkám na osobnosti současné české kultury*
- 28. 11. 2019 *Podvečer věnovaný poezii a především poetické kavárně VIOLA*
- 12. 12. 2019 *Adventní vyprávění – povídky Františka Kreuzmanna.*

Vernisáže výstav *Od školdozorce k inspektorovi*, 31. 1. 2019 a *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků* v rámci mezinárodní konference *Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání*, 16. 5. 2019.

Prezentace knihy *Národní školství za 1. republiky*, 29. 1. 2019, úvodní slovo M. Pánková.

Národní týden trénování paměti 2019 – vzdělávací program *Trénování paměti je hrou*, 13. 3. 2019 (PK)

Slavnostní odhalení historicky první *pamětní desky J. A. Komenského v Praze*, 27. 3. 2019. Deska je dílem akademických sochařů Zdeňka a Petra Kolářských.

Den učitelů, 28. 3. 2019, vstup zdarma.

Den otevřených dveří v PK, u příležitosti 100. výročí založení PK v rámci *Dne učitelů* (28. 3. 2019) a v rámci *Týdne knihoven* (3. 10. 2019)

Mezinárodní den muzeí, 18. 5. 2019, vstup zdarma.

Pražská muzejní noc, 8. 6. 2019. Uskutečnily se doprovodné programy – písářský koutek (psaní brkem a násadkou, psaní neviditelnými inkousty, psaní hlaholicí), výtvarná dílna *Jan Amos Kreativní*, vědomostní kvíz *Komenský známý, neznámý*, koncerty *Orbis musicus aneb Hudba doby Jana Amose*.

Slavnostní ukončení výstavy *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků*, 21. 11. 2019.

Koncert ze skladeb z kancionálu Jana Amose Komenského v provedení souboru Gemini musicales, 22. 9. 2019.

Slavnostní zahájení 27. ročníku ankety o nejoblíbenějšího učitele *Zlatý Ámos* za účasti ministra školství, mládeže a tělovýchovy Roberta Plagy, 8. 10. 2019.

Akce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v NPMK – program v muzeu pro rodiče a děti *Sv. Lucie*, 10. 12. 2019.

Ocenění udělené v r. 2019 PhDr. Markétě Pánkové:

Dne 25. 4. 2019 Česká školní inspekce udělila medaili *Za zásluhy o rozvoj kvality vzdělávání* PhDr. M. Pánkové.

Dne 18. 6. 2019 bylo NPMK oceněno *medailí rektora Moravian College v Bethlehemu* (Pensylvánie, USA). Rektor Bryan L. Grigsby medaili předal ředitelce, PhDr. Markétě Pánkové.

Dne 21. 11. 2019 bylo na velvyslanectví Polské republiky v Praze předáno *vyznamenání ministra zahraničních věcí Polské republiky Bene merito* PhDr. M. Pánkové a Mgr. et Mgr. E. Baronové.

Přehled návštěvnosti muzea

Návštěvníci v muzeu	Počet návštěvníků výstav NPMK zapůjčených jiným institucím	Celkem návštěvníků	Vzdělávací programy a přednášky (včetně samostatné práce s prac. sešity ve stálé expozici)		Akce pro veřejnost pořádané muzeem (Den učitelů, Den muzeí, Muzejní noc atd.)		Ostatní akce (kulturně-vzdělávací akce, vernisáže, konference apod.)	
			počet programů	počet osob	počet akcí	počet osob	počet akcí	počet osob
9382 z toho 3258 zdarma	66 425	86 617	282	6492	5	921	16	1032

A.5.6 Účast pracovníků NPMK na odborných seminářích, konferencích a ostatních akcích jiných subjektů

Ústav Paměti národa ve Vratislavi (Polsko) – jednání

Polsko – Vratislav, 4. 2. 2019, PhDr. M. Pánková, Mgr. E. Baronová, P. Šolar

Jednání se zástupci pobočky Ústavu paměti národa ve Vratislavi týkající se umístění pamětní desky na budově bývalého německého soudu a věznice a jednání s předsedou Polsko-české vědecké společnosti ohledně příprav 1. kongresu českých polonistických studií v r. 2019.

7. setkání učitelů českých škol v Itálii

Itálie – Řím, 7. – 10. 3. 2019, PhDr. M. Pánková

Účast na 7. setkání všech učitelů českých škol v Itálii – v Římě, Neapoli, Boloni, Milaně, Florencie. Referátem na téma *Didaktika Komenského a Nejnovější metoda jazyků*, nabídka komeniologických a dalších didaktických výstav k zapůjčení včetně návrhů na společnou spolupráci.

Seminář Židé, dějiny a kultura – Jak vzdělávat o holocaustu

Praha, Židovské muzeum, Oddělení pro vzdělávání a kulturu, 11. 3. 2019, PhDr. L. Lajsková

Seminář byl věnován antisemitismu v historii a současnosti a také tomu, jak učit o holocaustu. Zajímavá byla beseda s pamětnicí paní Dubovou a workshop s ukázkami moderních trendů ve výuce.

Konference Současnost literatury pro děti a mládež, 17. ročník

Liberec, 19. – 20. 3. 2019, E. Vaníčková Makosová, J. Kubátová

Jednání bibliografické sekce SDRUK

NPMK, 26. – 27. 3. 2019, PhDr. M. Petrovičová, R. Indráková, J. Hudousková, J. Kubátová, D. Petišková, A. Škodová

M. Petrovičová s příspěvkem *Bibliografie a bibliografické činnosti v pedagogické knihovně J. A. Komenského: získání nových informací v oblasti analytické bibliografie*.

Návštěva ukrajinských archivů, fotodokumentace školních budov na Ukrajině

Ukrajina – Zakarpatská oblast, 28. 3. – 6. 4. 2019, PhDr. J. Šimek, Ph.D., Mgr. J. Bartošová

Studium archivních fondů k dějinám školství v Státním archivu Zakarpatské oblasti, pobočka Berehovo (materiály ke slovenským školám, školám s československým jazykem vyučovacím, materiály Zemský úřad Podkarpatské Rusi v Užhorodě – stavební záležitosti škol).

Mapování školních budov z doby ČSR v oblasti bývalého školního inspektorátu Svaljava a Volové (navštívená místa: Uklyn, Svaljava, Dusyno, Rosoš, Dovhe, Chust, Mižhirja, Bukovec, Pylypec, Volovec, Berehovo).

Mezinárodní konference *The Great Czech Educator Jan Amos Komenský. A classic and modern approach to education*

Azerbajdžán – Baku, 2. – 6. 4. 2019, PhDr. M. Pánková

Organizace mezinárodní konference *The Great Czech Educator Jan Amos Komenský. A classic and modern approach to education* a účast na ní. Konferenci uspořádala univerzita v Baku ve spolupráci s NPMK a Pedagogickou fakultou UK. Přednesení jednoho z hlavních

referátů: *Universal Educator John Amos Comenius in Global Visual Art*. Realizace metodologického semináře pro studenty.

Návštěva Muzea dějin polských Židů POLIN, Studijního a dokumentačního centra Korczakianum

Polsko – Varšava, 8. – 10. 4. 2019, PhDr. L. Lajsková, Mgr. E. Baronová, P. Šolar

Návštěva Muzea dějin polských Židů POLIN, Studijního a dokumentačního centra Korczakianum a získání podkladů a pořízení fotodokumentace k přípravě vzdělávacího pořadu *Zachránci dětí: Přemysl Pitter a Janusz Korczak*.

Jednání Valné hromady SDRUK

Olomouc, Vědecká knihovna, 10. 4. 2019, D. Petišková

Seminář Židé, dějiny a kultura – Stát Izrael a současnost

Praha, Židovské muzeum, Oddělení pro vzdělávání a kulturu, 12. 4. 2019, PhDr. L. Lajsková

Seminář se věnoval osudům Židů v Československu po roce 1945, což souvisí s předmětem výzkumu odd. APP.

Konference Archeologie v národním obrození, národní obrození v archeologii

Praha – Památník národního písemnictví, 24. – 25. 4. 2019, Mgr. M. Šustová

Přednesen příspěvek *Pronikání dějin pravěku do výuky na měšťanských a středních školách v letech 1869-1938*.

Seminář Hrátky s pamětí

Praha, 29. – 30. 4. 2019, A. Kratochvílová

Česko-slovenský seminář pro knihovníky-trenéry paměti, který pořádal Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, sekce knihovníků – trenérů paměti, Knihovna Trinec, p. o., Krajská knihovna v Žilině a Česká společnost pro trénování paměti a mozkový jogging v Praze k 100. výročí prvního knihovního zákona, za podpory Ministerstva kultury ČR a SKIP ČR. A. Kratochvílová vystoupila s příspěvkem *Prezentace s praktickou ukázkou jedné lekce na téma: Lidské tělo – ruce*.

Shromáždění Jom – ha – šoa

Terezín, 2. 5. 2019, PhDr. L. Lajsková

Shromáždění na památku obětí holocaustu pořádal Institut Tereziánské iniciativy pod záštitou velvyslance Státu Izrael v ČR D. Merona a ministra zahraničních věcí ČR T. Petříčka.

Mezinárodní konference *Ruditatio antidotum Eruditio est*

Slovensko – Martin, 22. – 24. 5. 2019, PhDr. M. Petrovičová, Mgr. A. Škodová

Účast na mezinárodní konferenci *Ruditatio antidotum Eruditio est* a přednesení příspěvku *100leté výročí PK, výměna zkušenosti v oblasti uchovávání a využívání historických a vzácných knižních fondů* (M. Petrovičová).

Mezinárodní konference *Педагогическая направленность комениологии: ценности и смыслы (Pedagogické zaměření komeniologie: hodnota a cíl)*

Ruská federace – Sankt Petěrburg, 5. – 8. 6. 2019, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková

Účast na mezinárodní konferenci *Педагогическая направленность комениологии: ценности и смыслы* a přednesení příspěvku o mezinárodní konferenci *Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání* konané v Praze ve dnech 16. a 17. 5. 2019 a příspěvku *Vzdělávací projekty dle principů J. A. Komenského, které nabízí NPMK k prohloubení výuky*

žáků a studentů v ČR. Návštěva Pedagogického muzea v Petrohradě a navázání kontaktů s ředitelkou tohoto muzea.

Národní informační seminář ECDL 2019

Praha, 12. 6. 2019, E. Vaníčková Makosová

Ústav Paměti národa ve Vratislavi (Polsko) – jednání

Polsko – Vratislav, 17. 6. 2019, Mgr. E. Baronová, P. Šolar

Jednání se zástupci vratislavské pobočky Ústavu paměti národa a se zástupkyní vratislavské věznice, týkající se umístění pamětní desky na budově bývalého německého soudu a věznice. Schůzky se také zúčastnil sochař Petr Kolářský, autor návrhu pamětní desky.

VII. mezinárodní konference Tereziánská deklarace – deset let poté

Uměleckoprůmyslové museum v Praze 18. - 19. 6. 2019, Mgr. P. Hlubuček

Účast na konferenci pořádané Centrem pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války a moderování odborného panelu konference *Výzkum provenience jako akademická disciplína*.

Mezinárodní konference na téma Transatlantická cesta vědy, kultury a vzdělávání

USA – New Brunswick, New York, 20. – 27. 6. 2019, PhDr. M. Pánková

Účast na mezinárodní konferenci na téma *Transatlantická cesta vědy, kultury a vzdělávání /Transatlantic Journey of Science, Culture and Education/* pořádané vědeckou společností *Comenius Academic Club* v New Brunswicku (konferenční centrum Saint Peter's University Hospital). Moderování humanitní sekce a přednesení příspěvku *Náprstek's America in Prague* PhDr. Mileny Secké z Náprstkova muzea, která vážně onemocněla.

Návštěva slovenských a ukrajinských archivů, fotodokumentace školních budov na Ukrajině

Slovensko – Humenné, Ukrajina – Berehovo, 24. 7. 2019 – 4. 8. 2019, Mgr. J. Bartošová

Návštěva Štátneho archívu v Prešově, pobočky Humenné a oblastního archívu v Užhorodě, pobočky Berehovo – studium archivních dokumentů k prvorepublikovému školství na Podkarpatské Rusi (školy s československým jazykem vyučovacím) a na Slovensku – studium materiálů k tzv. „cikánským třídám“ zřízeným na Slovensku podle první školy pro romské děti, která vznikla v roce 1926 v Užhorodu. Vyhledání budovy slovenské školky v Užhorodu.

XI. mezinárodní konference českých škol v zahraničí

Praha, MZV Toskánský palác, 2. 8. 2019, E. Vaníčková Makosová

Účast s příspěvkem *Současná literatura pro děti a mládež*.

Návštěva ukrajinských archivů, fotodokumentace školních budov na Ukrajině

Ukrajina – Zakarpatská oblast, 31. 8. – 10. 9. 2019, PhDr. J. Šimek, Ph.D.

Návštěva oblastního archívu v Berehovu – studium archivních materiálů z fondu Zemského úřadu (fond 21, opis 12). Pro poznání vývoje školních staveb na Podkarpatské Rusi má tento fond klíčový význam; jednotlivé spisy dokumentují podrobně jak přípravné práce a financování stavby (podrobné rozpočty), tak technickou stránku věci (v několika případech jsou součástí i stavební plány).

Mapování školních budov z doby ČSR v oblasti bývalého školního inspektorátu Rachiv – navštíveny obce: Rachiv, Roztoky, Vydryčka, Bohdan, Breboja, Luhy, Kosivska Poljana, Kobylecka Poljana.

Konference *Role veřejných knihoven v průmyslu*

Slaný, 30. 9. 2019, A. Kratochvílová

Konference *Kultura spojuje! Sociální začleňování: kreativní partnerství kultury s dalšími sektory*

Praha, Ministerstvo kultury, 2. – 3. 10. 2019, PhDr. M. Pánková, PhDr. J. Renner

Výroční schůze *Comenius Academic Club*

Praha, 3. 10. 2019, PhDr. M. Pánková

Školení katalogizace podle RDA v MARC21

Praha, 3. - 4. 10. 2019, 7. – 8. 11. 2019, I. Hronovská

XXIX. konference Sdružení historických sídel ČMS *Vztah k místu a způsob zprostředkování veřejnosti*

Masarykovo divadlo v Jičíně, 3. – 5. 10. 2019, I. Kocichová

Účast s příspěvkem na téma *Muzeum a identita místa*.

22. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů

Praha, Historický ústav AVČR, 6. – 8. 10. 2019, PhDr. M. Petrovičová, R. Indráková, J. Kubátová, D. Petišková, A. Škodová

Konference *Reflexe pokračování PO „Vzdělávací programy paměťových institucí do škol“ – Kvalita výuky žáků je naším společným cílem*

Praha, MŠMT, 7. 10. 2019, PhDr. M. Pánková, Mgr. M. Halířová, Ph.D., Mgr. P. Hlubuček
Příspěvek: *Vliv pokusného ověřování na edukační činnost Pedagogické knihovny J. A. Komenského* (P. Hlubuček).

28. akviziční seminář SDRUK 2019

Havlíčkův Brod, 17. 10. 2019, B. Stefanová

Setkání s potomkem J. A. Komenského

USA – Los Angeles, 19.–26.10.2019, PhDr. M. Pánková, P. Šolar

Dokumentace historie života Jana Kallika, potomka J. A. Komenského a členů jeho rodiny.

II. seminář pro školní knihovny v rámci Mezinárodního měsíce školních knihoven

Ostrava, ZŠ Ostrava – Hrabůvka, 23. 10. 2019, E. Vaníčková Makosová

Účast s příspěvkem *Služby Centra školních knihoven*

Seminář *Židé, dějiny a kultura – Tradice a zvyky Židů*

Praha, Židovské muzeum, Oddělení pro vzdělávání a kulturu, 25. 10. 2019, PhDr. L. Lajsková

Seminář byl věnován rodinnému životu a vývoji některých židovských tradic a svátků. Velmi zajímavá byla beseda s dr. Peterovou, matkou vrchního pražského rabína, která popsala běžný chod židovské domácnosti.

Mezinárodní konference *Nakladatelská a vydavatelská činnost v ukrajinském prostředí*

Ukrajina – Lvov, 23. – 27. 10. 2019, Mgr. D. Petišková, Ph.D.

Účast na mezinárodní konferenci *Nakladatelská a vydavatelská činnost v ukrajinském prostředí* (hlavní pořadatel: Národní vědecká knihovna V. Stefanyka, Lvov) a přednesení

příspěvku: *Pedagogická ukrajinka ve fondech Národního pedagogického muzea a knihovny Jana Amose Komenského v Praze: publikační činnost Ukrajinského reformního reálného gymnázia a podkarpatoruské učebnice v meziválečném Československu*. Navázání kontaktů se zástupci ukrajinských a polských institucí.

Seminář řešitelů VISK

Praha, Národní knihovna, 4. 11. 2019, Z. Šerá

Inovační kurz Google - produkty a služby

Praha, Národní knihovna, 5.11 a 12. 11. 2019, J. Kubátová

Výstava *Europäischer Humanist P. Pitter* a seminář

SRN – Freyung, 8. - 9. 11. 2019, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková, P. Šolar

Účast na vernisáži výstavy *Europäischer Humanist P. Pitter* a následném semináři o Přemyslu Pittrovi, na němž L. Lajskové přednesla příspěvek na téma *vzdělávací potenciál odkazu P. Pittra (Archiv von P. Pitter und O. Fierz im Nationalen pädagogischen Museum und Bibliothek von J. A. Comenius aktuell)*.

Setkání uživatelů knihovnických systémů firmy KP-SYS

Praha, Národní archiv, 13. 11. 2019, D. Fialová, Z. Šerá

Odborná konference *Bibliotheca antiqua*

Olomouc, Vědecká knihovna, 13. – 14. 11. 2019, D. Petišková

Účast s příspěvkem *Západoukrajinské a podkarpatoruské slabikáře a čítanky z let 1884–1937 ve fondu Pedagogické knihovny J. A. Komenského v Praze*

Konference *Prague Educational Festival (PEF)*

Praha, Výstaviště, 14. a 16. 11. 2019, E. Vaníčková Makosová

Účast s příspěvkem *Služby Pedagogické knihovny J. A. Komenského, Centra školních knihoven a projekt Paměťové instituce do škol*

12. výroční seminář SK ČR (CASLIN)

Praha, 22. 11. 2019, D. Fialová, I. Hronovská, J. Wittberger

Seminář *Židé, dějiny a kultura – Dějiny Židů*

Praha, Židovské muzeum, Oddělení pro vzdělávání a kulturu, 25. 11. 2019, PhDr. L. Lajsková

Seminář představil vývoj židovského osidlování našeho území od raného středověku, vznik židovských čtvrtí nejen v Praze, způsob soužití s židovskou menšinou na našem území až do novověku. Součástí byla i exkurze do Maislovy synagogy.

Konference *Power of Culture*

Praha, Uměleckoprůmyslové museum, 28. 11. 2019, D. Fialová

Oblastní muzeum v Lešně

Polsko – Lešno, 5. 12. 2019, L. Dani, J. Rašek

Vrácení zapůjčených exponátů Oblastnímu muzeu v Lešně.

Výbor kongresu českých polonistických studií a polských bohemistických studií

Polsko – Vratislav, 13. 12. 2019, Mgr. E. Baronová

Účast na zasedání organizačního a programového výboru kongresu českých polonistických studií, organizačního a programového výboru kongresu polských bohemistických studií a předsednictva Polsko-české vědecké společnosti – zhodnocení I. kongresu českých polonistických studií (Česká republika, září – listopad 2019), projednání otázky publikování kongresových příspěvků, předběžné stanovení termínu konání dalšího česko-polského kongresu (podzim 2022 nebo jaro 2023). Jednání s ředitelkou Oblastního muzea v Lešně (otázka uspořádání společné konference s pracovním názvem *Edukační potenciál muzeí a knihoven* a příprava polské verze výstavy: *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského*).

A.5.7 Rezortní projekty a digitalizace

A.5.7.1 Projekty

NPMK realizuje čtyři resortní projekty, z nichž dva se týkají digitalizace fondů NPMK.

V r. 2019 NPMK pokračovalo v realizaci dlouhodobých resortních projektů ***Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek, Retrokonverze fondu PK, Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu***¹⁹ a ***Historie školních budov***.

Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení včetně školních pomůcek

Cílem projektu je záchrana a zachování kulturního dědictví v oblasti dějin pedagogiky, školství a učitelstva. Projekt se předkládá každoročně již od r. 2009. Díky prostředkům z tohoto projektu se podařilo zachránit velké množství předmětů dokumentujících výuku.

Projekt je rozdělen na dvě části:

- záchrana²⁰ a zpracování starých tisků ze sbírek NPMK
- záchrana historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek.

V r. 2019 v rámci projektu:

- pokračovalo restaurování unikátního souboru třídnic z 1. třetiny 19. století (2. fáze)
- bylo zdigitalizováno 50 školních filmů.

Retrokonverze fondu PK

V r. 2019 PK řešila resortní projekt MŠMT (RETROKONVERZE 2321), zaměřený na zpracovávání historických odborných periodik a periodik pro děti a mládež. Řešení se účastnila vedle externistů i část odborných pracovníků knihovny. Plnění projektu bylo v oblasti zpracování periodik z hlavního fondu poznamenáno dlouhodobým onemocněním klíčové pracovnice.

V rámci řešení projektu se v r. 2019 uskutečnily tyto činnosti:

¹⁹ Původní název projektu byl *Implementace nejnovějších technologií do procesu digitalizace a zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu*.

²⁰ Záchranou se rozumí zabezpečení odborného ošetření (konzervování, restaurování) existujících sbírkových předmětů, aby nedocházelo k jejich další deteriorizaci. Jde zejména o staré tisky nebo staré školní obrazy. Tyto (a další) předměty vykazují značnou kyselost, která zapříčiňuje ztrátu elasticity a pevnosti papíru. Někdy lze hovořit o celkové degradaci papíru, která způsobuje lámání a trhání papíru. Restaurátorskými zásahy lze tuto degradaci omezit, případně i zastavit.

- analýza nebo tvorba nového záznamu titulu, slučování původně samostatně popsaných ročníků, práce se záznamy časopisů, práce s jednotlivými ročníky
- objednávání exemplářů z depozitáře, očištění a drobné opravy, případně provizorní obal svazku a zápis do seznamu k příští vazbě
- analýzy exemplářů – ročník, rok, číslování (při absenci obálek – dohledávání v jiných knihovnách, tištěných bibliografiích, podle jednotlivých článků atd.)
- zakládání exemplářů a/nebo kontrola a oprava stávajícího, optimalizace signatury, olepování čárovými kódy, označování exemplářů štítky
- revize titulového záznamu.

Současně probíhalo dohledávání a opravy problémových záznamů z předchozích ročníků retrokonverze.

Statistika:

- odborná periodika: 51 titulů (k nim převedeno 819 exemplářů)
- periodika pro děti a mládež: 242 titulů (k nim převedeno 1 656 exemplářů)

Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu

Cílem projektu je výrazně zvýšit dostupnost Archivu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové jako mimořádného historického zdroje dokumentů o dějinných událostech 20. století pro badatele i širokou veřejnost na webových stránkách NPMK.

Projekt je realizován od r. 2013. Cílem projektu pro r. 2019 bylo rozvíjení vlastní práce s dokumenty pro jejich zpřístupnění prostřednictvím online katalogu na webu NPMK. Zároveň se podařilo na základě již zpracovaných materiálů významně obohatit webové stránky a zahájit upřesnění evidence dětí, které prošly zámeckými ozdravovkami. Cíl daný pro r. 2019 byl více než úspěšně naplněn.

V r. 2019 bylo založeno 1290 záznamů; k 31.12.2019 bylo v databázi celkem 6887 záznamů.

Dosavadní výsledky umožňují:

- realizovat ochranné reformátování dokumentů ve zpřístupnitelné a uživatelsky vstřícné podobě s eliminací případného poškození archiválií
- následovat současné moderní evropské trendy sdílení sbírkových předmětů, archiválií, knih, audio i video nahrávek včetně jejich digitálních kopií **v prostředí internetu (na webových stránkách NPMK)**
- výrazně **zvýšit dostupnost** Archivu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové jako mimořádného historického zdroje dokumentů o dějinných událostech 20. století pro badatele i širokou veřejnost na webových stránkách NPMK
- využít zpracované záznamy **v prostředí internetu** a **zapojit je do výuky** společenskovedních předmětů na všech stupních škol
- **pedagogům a studentům všech stupňů škol** prostřednictvím sdílených audio/video nahrávek rozhovorů a výpovědí pamětníků a tzv. bývalých „židovských a německých dětí P. Pittra“ **prohloubit a oživit** v etické výchově **prezentaci kladných morálních společenských vzorů** (včetně probíhající propagace DVD nahrávek na školách či zdůraznění možnosti připojení na web přímo během vyučovací hodiny)

Specializovaný web *pitter.eu*

Výstupem projektu je subweb *pitter.eu*, jehož součástí je online katalog digitalizovaných dokumentů. V online databázi je nyní zpřístupněno 5692 zpracovaných

záznamů, u kterých jsou k dispozici digitální kopie dokumentů (pokud se nejedná o citlivá data, v takovém případě je zde pouze informace: „dostupný pouze v badatelně APP“).

Web je budován v základní struktuře: Pittrovy „děti“, P. Pitter a spolupracovníci, Milíčův dům a tzv. „akce zámky“.

Historie školních budov

NPMK si vytkllo za cíl zpracovat v dlouhodobém horizontu komplexně téma historie školních budov. Prvním krokem k celkovému zpracování tématu se stala výstava *Historie školních budov. Od tereziánských reforem po současnost* (2016–2017). Při této příležitosti byla vydána i stejnojmenná publikace, která představuje problematiku školních budov z hlediska dějin školství a jako taková je vůbec první prací svého druhu v naší odborné literatuře. Národní pedagogické muzeum zároveň na svém webu spustilo interaktivní mapu školních budov, kde jsou postupně zveřejňovány příspěvky ke školním budovám v různých oblastech (na tvorbě příspěvků se podílejí především externí spolupracovníci muzea, mohou se ale zapojit i školy či široká veřejnost).

Práci na Projektu v r. 2019 je možné rozdělit do 3 hlavních oblastí – za první výzkumy prováděné odbornými pracovníky muzea, za druhé rozšiřování *Mapy školních budov* realizované externími spolupracovníky a za třetí příprava didaktických materiálů pro školy odbornými pracovníky muzea.

Školní budovy na bývalé Podkarpatské Rusi – odborní pracovníci muzea v r. 2019 pokračovali v archivním a terénním výzkumu školních budov postavených v meziválečné době na území bývalé Podkarpatské Rusi. Tato oblast představovala po připojení k Československu roku 1919 hospodářsky i kulturně nejzaostalejší část republiky a československá vláda investovala značné prostředky do jejího pozvednutí, mezi priority patřilo školství. Cílem výzkumu NPMK je najít archivní dokumenty týkající se rozvoje školství na Podkarpatské Rusi (v archivech v ČR se tyto dokumenty zachovaly jen sporadicky) a v terénu zmapovat současnou podobu škol postavených v meziválečném období.

Rozšiřování *Mapy školních budov* - externí spolupracovníci cíleně mapovali školní budovy jednak ve Slezsku, jednak na Vitorazsku (v obou případech se jedná o příhraniční oblasti, kde před 2. světovou válkou fungovaly tzv. menšinové školy, s jejichž zřizováním byly spojené četné problémy - spolupracovníci kromě dokumentace současného stavu školních budov provedli i rešerše archivních pramenů kvůli lepšímu poznání okolností stavby příslušných budov).

Poznej svoji školu – v r. 2019 byla připravena akce pro školy *Poznej svoji školu*. Výzva školám byla zveřejněna ve Věstníku MŠMT; do akce se v r. 2019 zapojily 4 školy. Propozice zůstávají dostupné v příslušné sekci na webu *skolnibudovy.cz*, takže mohou nadále sloužit školám, které hledají inspiraci pro svoje projektové dny. (PhDr. J. Šimek, Ph.D.)

A.5.7.2 Digitalizace

Digitalizace fondů NPMK probíhá v souladu s *Koncepcí digitalizace muzejních sbírek a knihovnických fondů NPMK* (z r. 2013) a je rozdělena dle odborných oddělení NPMK na *digitalizaci sbírkového fondu Pedagogického muzea* (sbírkový fond je spravován v souladu se zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy) a na *digitalizaci fondů veřejné Pedagogické knihovny* (fond je spravován v souladu s knihovním zákonem).

Digitalizace sbírkového fondu NPMK probíhá jednak na fotopracovišti NPMK a pomocí knižních scannerů umístěných v PK a v depozitáři ve Lhotě u Dolních Břežan – jde

o dvojrozměrné předměty (vysvědčení, školní obrazy, mapy, knihy-titulní listy apod.) a trojrozměrné předměty (fotodokumentace školních pomůcek a zařízení),²¹ jednak externím digitalizováním předmětů audiovizuální povahy (školní filmy). V r. 2019 bylo externě zdigitalizováno 50 školních filmů. Dále je vedena v systému Bach pomocná elektronická evidence sbírkového fondu, kdy obrazová dokumentace je součástí karet systematické evidence.

Digitalizace knihovních fondů PK se uskutečňuje vlastními silami v rámci výše uvedené *Koncepce digitalizace muzejních sbírek a knihovních fondů NPMK*

PK v r. 2019 přistoupila k digitalizaci ohrožených bohemikálních dokumentů ve fondech českých knihoven v rámci programu VISK 7 – Kramerius MKČR záměrem ochranného reformátování souboru vybraných historických učebnic vydaných na území českých zemí od roku 1848 do roku 1973. Do tohoto konvolutu byly vybrány exempláře, které byly shledány jako nejvíce ohrožené degradací papírového média.

PK nadále digitalizovala vlastními silami, nikoliv dodavatelským způsobem. Dotace z projektu byla využita na posílení personální kapacity digitalizačního pracoviště, konkrétně v oblasti přípravy digitalizovaných knih, úprav pořízených obrazových dat v programu ScanTailor a přípravy metadat.

Zároveň bylo během realizace projektu ve spolupráci s IT oddělením pořízeno odpovídající hardwarové a softwarové vybavení, které digitalizačnímu pracovišti umožňuje zpracovávat digitalizáty v souladu s Národním digitalizačním standardem:

1. Stávající skener BookEye®4 V2 byl dovybaven přítlačným V-sklem, které umožňuje skenovat bez nutnosti přidržovat rozevřenou knihu rukou a značně urychlil proces skenování.
2. Byl instalován program Software ScanTailor Advanced 1.0.16, který slouží k úpravám naskenovaných obrazových dat (vyrovnání, ořez, vyčištění).
3. Byl pořízen program OCR Abby FineReader 14.0 (v r. 2020 předpokládáme upgrade na 15.0) k převodu obrazových dat na text.
4. Byl pořízen program ProArc 3.5.14, který slouží k pořizování metadat dle Národního digitalizačního standardu, přidělování persistentního identifikátoru URN:NBN a k vytváření PSP balíčků pro odevzdání do Národní digitální knihovny a k publikování v systému Kramerius.
5. Bylo instalováno webové rozhraní systému Kramerius 5 k prezentaci zpracovaných publikací v online prostředí. Systém je dostupný na adrese *kramerius.npmk.cz*.

K realizaci projektu bylo třeba rovněž učinit další časově náročné systémové kroky v oblasti správy knihovních fondů PK, a to:

1. Podmínkou realizace projektu bylo registrovat k digitalizaci vybrané knihovní jednotky do Registru digitalizace (www.registrdigitalizace.cz). Tomu předcházely poměrně rozsáhlé práce v rámci doplnění čísel České národní bibliografie do záznamů vybraných učebnic, a to zejména proto, že některé tituly byly unikátní a bylo třeba je v České národní bibliografii teprve registrovat (jednalo se o 84 záznamů, tj. 37% vybraného souboru). Po doplnění čísel ČNB a porovnání v Registru digitalizace bylo nalezeno celkem 17 duplicit, 2 publikace neměly bohemikální charakter.
2. Rekatalogizovat soubor vybraných 210 publikací.
3. Provést analýzu digitalizovaných titulů z hlediska autorských a vydavatelských práv k publikacím a možnostem jejich zveřejnění.

²¹ V r. 2019 celkem bylo na fotopracovišti digitalizováno 2000 sbírkových předmětů (tj. byly vytvořeny kvalitní elektronické kopie), z toho: Fotografie: 159 ks, Písemnosti a tisky: 919 ks, Knihy: 260 ks, Historická podsbíрка: 466 ks, APP: 196 ks. K 31.12.2019 bylo na fotopracovišti NPMK zpracováno celkem 42 162 sbírkových předmětů. Současně v r. 2019 zhotoveno 1460 ks ostatních fotografií (reportáže atd.).

4. Posílit odborné znalosti a dovednosti knihovníků v oddělení Akvizice a zpracování fondů PK v oblasti zpracování metadat monografií a jejich dalšího zpracování dle Národního digitalizačního standardu. Metadata byla pořizována v souladu se standardem Pravidel pro popis monografií, verze 2.1.2, vydaných Národní digitální knihovnou.
5. Registrovat NPMK jako registrátora perzistentních identifikátorů URN:NBN v systému Čidlo (*resolver.nkp.cz*).
6. Perzistentní URL adresy systému Kramerius jsou ukládány do systému VERBIS k záznamům digitalizovaných knihovních dokumentů a je tak zajištěna i provázanost katalogu PK (PORTARO) s digitalizovanými daty.

Zhodnocení plnění projektu:

1. Záměr digitalizovat 210 historických učebnic z knihovních fondů PK byl splněn. Digitalizovaná data ve formě PSP balíčků byla předána do Národní digitální knihovny dne 19. 12. 2019. Do Registru digitalizace bylo dokončení digitalizace knih oznámeno 18. 12. 2019, změny byly provedeny 7. ledna 2020.
2. V rámci realizace projektu bylo materiálně-technicky i odborně posíleno digitalizační pracoviště NPMK tak, aby bylo možné i nadále digitalizovat knihovní dokumenty PK dle Národního digitalizačního standardu a pokračovat v realizaci projektů v rámci programu VISK7 – Kramerius. Tato kvalitativní změna se pozitivně odráží i v zapojení PK v rámci sítě knihoven v ČR (*www.digitalniknihovna.cz*).

Digitalizace Archivu Přemysla Pittra a Olgy Fierzové probíhá na základě samostatného projektu od r. 2013 (viz výše – projekt *Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu*). V r. 2019 bylo vytvořeno 1290 záznamů.

A.5.8 Akreditovaný program

V r. 2019 NPMK uspořádalo 5. cyklus vzdělávacích programů akreditovaných pro účely dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (ve smyslu zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů).

Zájemci z řad pedagogů a knihovníků absolvovali akreditovaný program *Současná literatura pro děti a mládež*, (jarní a podzimní běh pro posluchače z řad učitelů, knihovníků a studentů). Cílem programu bylo seznámit účastníky s vybranými autory literárních děl pro děti a mládež. Program kursu byl zaměřen zejména na rozšíření námětů na doporučenou četbu zohledňující současné čtenářské zájmy žáků a rozvoj jejich čtenářské gramotnosti.

Koncem r. 2019 byla připravena nová žádost o akreditaci vzdělávacího programu s názvem *Dobré knihy dětem*. Současná dětská literatura pro děti a mládež a její využití ve výuce. Tento vzdělávací program vznikl ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UK a Pedagogickou fakultou UJEP. Hlavním garantem programu je doc. PhDr. Ondřej Hník, Ph.D. Akreditaci tomuto programu MŠMT udělilo v prosinci 2020 (č. j.: MSMT-34414/2019-1-1096).

A.6 Zahraniční spolupráce

Zahraniční spolupráce byla realizována v souladu s Plánem činnosti na r. 2019 za účelem prezentace českých dějin školství a rozvoje stávajících a navazování nových partnerských vztahů s obdobnými muzei, institucemi a společnostmi zejména v Evropě.

NPMK pokračovalo ve spolupráci s českými školami v zahraničí, která se realizovala zejména poskytováním výstav v elektronické podobě.

Již tradičně byla mezinárodní spolupráce realizována prostřednictvím příprav mezinárodních konferencí. V r. 2019 to byla konference *Odkaz J. A. Komenského v umění a uměleckém vzdělávání* a na základě trojstranné dohody z 10. 11. 2018 (Memorandum of Understanding) mezi NPMK, Pedagogickou fakultou UK v Praze a Pedagogickou fakultou v Baku byla uspořádána konference v ázerbajdžánském Baku s názvem *The great Czech educator Jan Amos Komenský. A classic and modern approach to education*. (viz část A.2.2.1). V rámci konference byla také vystavena anglická verze výstavy *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského*. Na Státní univerzitě Baku realizovali čeští odborníci (NPMK – M. Pánková, zástupci Univerzity Pardubice, Historického ústavu AV ČR v.v.i.) improvizovaný metodologický seminář, jehož cílem bylo přiblížit budoucím učitelům nejen Komenského a komeniologii, ale také instituce, které se v ČR touto tematikou zabývají. Dále byly navázány kontakty s pedagogy v oboru historie Historicko-geografické fakulty univerzity a s vedením Státní univerzity v Sumgaitu. Spolupráce se Státní univerzitou v Baku se slibně rozvíjí.

Nadále pokračovala spolupráce s evropskými pedagogickými muzei a univerzitami. Výborná spolupráce je s pedagogickými muzei v Bratislavě a Záhřebu prostřednictvím výměny publikací a Comenius Museum v Naardenu, se kterým NPMK realizuje řadu společných projektů.

Další živá spolupráce probíhá s polským Oblastním muzeem v Lešně. V r. 2019 se realizovala výstava NPMK *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků*, na níž se lešenské muzeum podílelo řadou zápůjček, zejména zápůjčkou kalicha, který v Lešně používal J. A. Komenský a který nebyl z lešenských sbírek do té doby mimo polské území zapůjčen.

V r. 2019 pokračovala bádání v ukrajinských archivech, byly dokumentovány budovy ukrajinských škol, které fungovaly v období první čs. republiky (a které je možno dohledat).

Během pravidelné účasti NPMK na mezinárodních komeniologických konferencích v Petrohradě, Ruská federace (v r. 2019 s názvem *Pedagogické zaměření komeniologie: hodnota a cíl*) byly prezentovány dva příspěvky: o mezinárodní konferenci *Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání* konané v Praze ve dnech 16. a 17. 5. 2019 (M. Chrobáková) a příspěvku *Vzdělávací projekty dle principů J. A. Komenského, které nabízí NPMK k prohloubení výuky žáků a studentů v ČR* (L. Lajsková). Program konference se věnoval několika okruhům, nejpřínosnější příspěvky zazněly na téma J. A. Komenský a současná pedagogika. Součástí pracovního pobytu v Petrohradě bylo i navázání kontaktů s ředitelkou Pedagogického muzea v Petrohradě L. V. Děrbilovou. Muzeum se nachází v budově Sankt-Petěrburgské akademie postgraduálního pedagogického vzdělávání (ul. Lomonosova 11–13). Ve čtyřech sálech je soustředěna expozice mapující vývoj vzdělávání na území Ruska od předrevoluční doby do současnosti. Muzejní sbírka zahrnuje knihovnu s výukovou a metodickou literaturou, dvoj- a trojrozměrné pomůcky a unikátní archiv z doby blokády. Ruská strana má velký zájem o určitou formu spolupráce a o odborné kontakty. Také

došlo k jednání s Taťánou Ivanovou, která působí na Herzenově státní pedagogické univerzitě v Sankt Petěrburgu, o možnostech zapůjčení některé z výstav NPMK .

Ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci se v NPMK uskutečnily dvě akce:

- dne 24. 5. 2019 přednáška dr. Julie Kurig z Helmut Schmidt Universität v Hamburgu (SRN): *Technology as danger or promise? Discourses on technology and education in the 20th century in Germany (Technologie jako nebezpečí nebo výzva? Diskursy techniky a vzdělávání ve 20. století v Německu)*
- dne 9.10.2019 seminář *Freedom and totality in youth education (Svoboda a totalita ve výchově mládeže)* pro studenty Univerzity Curych. Účastníci absolvovali praktický kurs o práci P. Pittra s mládeží *P. Pitter's work* (J. Seiner), účastníci se dále seznámili i s vývojem vzdělanosti a s odkazem čelných představitelů reformní pedagogiky na našem území.

V rámci 1. kongresu českých polonistických studií se v NPMK uskutečnily dva semináře:

- 15.10.2019 – *Bilance – inspirace – perspektivy. Mezinárodní seminář učebnicových skupin střední Evropy.*
- 16.10.2019 – *Nesnadné výzvy pro pedagogy v minulosti a dnes – na příkladu osobnosti a tvorby Januszce Korczaka a Přemysla Pittra* (viz část A.2.2.1.)

Dlouhodobě probíhá úspěšná spolupráce s Deutsche Comenius Gessellschaft a Ackermann-Gemeinde. V německých městech a ve Švýcarsku je průběžně prezentován společný projekt NPMK a Ackermann-Gemeinde – výstava *Europäischer Humanist Přemysl Pitter*. V r. 2019 to byla účast na vernisáži této výstavy v německém Freyungu (8. – 9. 11. 2019) a na doprovodném semináři s příspěvkem *Archiv von P. Pitter und O. Fierz im Nationalen pädagogischen Museum und Bibliothek von J. A. Comenius aktuell*. Výstava ve Freyungu byla nabídnuta návštěvníkům v rámci projektu *Dobré sousedství znamená... Gute Nachbarschaft heißt...*, zahájení byla přítomna řada představitelů společenského, kulturního i podnikatelského života v kraji Freyung-Grafenau (SRN). Přítomné pozdravil zemský rada Sebastian Gruber, záštitu poskytl generální konzulka ČR v Mnichově Kristina Larischová. Doprovodný seminář představil P. Pittra jako velkého evropského humanistu. L. Lajsková se ve svém příspěvku soustředila na aktuální výzvy, které řeší pracovníci Archivu P. Pittra a O. Fierzové, vyzdvihla především vzdělávací potenciál odkazu P. Pittra. Seminář byl též věnován nedožitým 90. narozeninám MgA. Pavla Kohna.²²

O odkaz P. Pittra a O. Fierzové projevují zájem badatelé z celé Evropy. V r. 2019 proběhla spolupráce s anglickou novinářkou Rosie Whitehouse na téma: *Židovské děti, které odešly po válce do Anglie*. Z naší strany poskytnuty materiály týkající se židovských dětí z „akce zámky“, které odjely do Anglie. Ze strany paní Whitehouse poskytnuty materiály o osudu těchto dětí v Anglii, o místě jejich pobytu, vzdělání, o jejich vychovateli apod. – pro nás zcela nové cenné informace, veřejnost v ČR byla informována na webových stránkách *pitter.eu*.

²² MgA. Pavel Kohn (1929 - 2017), jako dítě židovských rodičů přežil Terezín, Osvětim a Buchenwald (1942–1945), jeho rodina v koncentračních táborech zahynula. Po studiích pracoval jako dramaturg, publicista a překladatel. Od roku 1967 byl v emigraci, v letech 1968–1990 pracoval jako redaktor rozhlasové stanice Svobodná Evropa v Mnichově. Od roku 1989 vydával své publikace i v ČR. Věnoval se i básnické tvorbě. Námětem řady jeho textů se stal život a dílo humanisty P. Pittra. P. Kohn byl dlouholetým členem Ediční rady NF P. Pittra a O. Fierzové, aktivně se účastnil řady seminářů a konferencí, rád pracoval se studenty a mladými lidmi.

NPMK spolupracuje a udržuje kontakty se zahraniční komeniologickou obcí v Japonsku, Koreji, Kanadě, Německu, Polsku, na Slovensku, v Rusku a USA. Spolupráce s prestižní organizací *Comenius Academic Club* (New York, USA) se v r. 2019 realizovala účastí na každoroční mezinárodní konferenci. Ta se uskutečnila v New Brunswicku (USA) na téma *Transatlantická cesta vědy, kultury a vzdělávání*.

NPMK udržuje živé kontakty s přímými potomky Komenského, jednak s rodinou Kallikovou z USA, jednak s potomkem J. A. Komenského žijícím v ČR (Jan Kocourek). U příležitosti 80. narozenin Jana F. Kallika, který k tomuto výročí zorganizoval v Kalifornii (USA) setkání všech členů rodiny byl s ním (a jeho dětmi) natočen dokument o jeho životě a vzpomínkách na jeho matku, Gertu Kallikovou Figulusovou.

Důležitou částí zahraničních kontaktů je prezentace výstav NPMK v zahraničí. V r. 2019 byly v zahraničí prezentovány tyto výstavy NPMK (viz též níže a část A.5.1): *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského* (Ázerbajdžán, USA – stát Texas), a elektronicky (Itálie, Španělsko, Velká Británie), *Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939* (elektronicky: Itálie, Velká Británie), *Hurá do školy s Marií Terezií!* (elektronicky: Island, Velká Británie), *Europäischer Humanist Přemysl Pitter* (SRN – ve spolupráci s Ackermann Gemeinde).

V září 2019 navštívila NPMK delegace pracovníků Ministerstva vědy a vysokého školství Polské republiky a Ministerstva národního vzdělávání Polské republiky v doprovodu zástupců MŠMTa polského velvyslanectví.

Přehled konkrétních akcí v zahraničí a kontaktů se zahraničními subjekty:

Ázerbajdžán:

- účast na mezinárodní konferenci *The great Czech educator Jan Amos Komenský. A classic and modern approach to education* (duben 2019)
- prezentace anglické verze výstavy *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského*

Island:

- elektronická verze výstavy *Hurá do školy s Marií Terezií!* (Čeština na Islandu)

Itálie:

- spolupráce s krajanským sdružením Associazione Praga a s českými školami v Itálii (Řím, Neapol, Bologna, Milán, Florencie) – 7. setkání učitelů českých škol v Itálii (březen 2019)
- elektronická verze výstavy *Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939* (Česká škola v Římě)
- elektronická verze výstavy *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského* (Česká škola v Římě)

Izrael:

- kontakty s „dětmi“ P. Pittra

Německo:

- výstava *Europäischer Humanist P. Pitter* ve Freyungu a seminář (listopad 2019)
- spolupráce s Helmut Schmidt Universität (přednáška Julie Kurig)

- spolupráce s německými historiky a komeniology – zejm. s Joachimem Bahlckem a Andreasem Lischewskim, předsedou Deutsche Comenius Gesellschaft
- spolupráce s „německými dětmi“ P. Pittra
- spolupráce s Ackermann Gemeinde

Nizozemsko:

- spolupráce s Muzeem Komenského (Comenius Museum) v Naardenu a nadace Stichting Comenius Museum (členové Nadace řídí naardenské Muzeum Komenského)

Polsko:

- spolupráce s Oblastním muzeem v Lešně – výstava *Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků*
- návštěva Muzea dějin polských Židů POLIN, Studijního a dokumentačního centra Korczakianum (duben 2019)
- zapojení NPMK do 1. kongresu českých polonistických studií 2019 (realizace dvou seminářů prostřednictvím pracovní skupiny)
- realizace programu *Zachránci dětí: P. Pitter a J. Korczak* pro studenty Polskiej Szkoły w Pradze

Ruská federace:

- účast na mezinárodní komeniologické konferenci *Pedagogické zaměření komeniologie: hodnota a cíl* v Petrohradě (červen 2019)
- navázání kontaktů s pedagogickým muzeem v Petrohradě (červen 2019)
- spolupráce s ruskými komeniology – výměna publikací a komeniologických informací

Slovensko:

- spolupráce s Múzeem školstva a pedagogiky v Bratislavě
- návštěvy slovenských archivů
- spolupráce se slovenskými univerzitami (Nitra, Trnava aj.)

Slovinsko:

- spolupráce se slovinským pedagogickým muzeem – výměna publikací (Slovenski šolski muzej, Ljubljana)

Španělsko:

- elektronická verze výstavy *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského* (Česká škola Madrid, Asociace Česká škola Sevilla)

Švýcarsko:

- spolupráce se spolkem MILIDU
- spolupráce s Univerzitou Curych

Ukrajina:

- návštěvy archivu v Berehovu (březen, duben, červenec, srpen, září 2019)
- udržování kontaktů s krajanskými spolky
- fotodokumentace bývalých československých škol a kontakty s jejich současnými uživateli

USA:

- účast na konferenci Comenius Academic Club *Transatlantická cesta vědy, kultury a vzdělávání* (červen 2019) a výroční schůzi Comenius Academic Club (říjen 2019)
- rozvíjení kontaktů s potomky J. A. Komenského – rodina Kallikova (říjen 2019)

Velká Británie:

- elektronická verze výstavy *Hurá do školy s Marií Terezií!* (Česká škola Manchester)
- elektronická verze výstavy *Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939*
- elektronická verze výstavy *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského* (Česká škola Manchester, Česká škola v Bristolu)
- bádání ohledně dalších osudů „dětí“ P. Pittra (spolupráce s britskou publicistkou, paní Rosie Whitehouse)

Mezinárodní organizace:

- spolupráce s UNESCO
- spolupráce s ICOM
- spolupráce s OMEP

A.7 Pokusné ověřování *Vzdělávací programy paměťových institucí do škol*

V r. 2019 probíhal druhý a byl zahájen třetí běh projektu MŠMT „Pokusné ověřování: *Vzdělávací programy paměťových institucí do škol*“ (dále PO), jehož cílem je ověřit vliv zážitkové pedagogiky na zvýšení kvality výuky společenskovedních a přírodovědných předmětů na základních školách. Koordinací pokusného ověřování bylo pověřeno NPMK. Pokusné ověřování má za cíl zjistit využívání vzdělávacích programů muzeí a památníků (zážitkové pedagogiky a oživené historie) pro rozšíření znalostí žáků základních škol (1. i 2. stupně), ve třetím běhu i pro studenty škol středních. Možností neformálního vzdělávání v paměťových institucích využívá již řada škol a pedagogů, nikoli však plošně všechny školy.

V r. 2019 se uskutečnilo zejména:

- vypracování analýzy *Pokusné ověřování (PO2), „Vzdělávací programy paměťových institucí do škol“ ve školním r. 2018/2019* a její projednání na MŠMT
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo dne 12. 4. 2019 třetí běh pokusného ověřování *Vzdělávací programy paměťových institucí do škol* na 1. pololetí školního r. 2019/2020 (č. j. MSMT-7763/2019-1). Dne 12. listopadu 2019 bylo zveřejněno vyhlášení pro druhé pololetí (č. j. MSMT-7763/2019-18). Poslední běh je vnímán jako důležité překlenovací období pro možný vznik systémových změn. Nově jsou do PO zařazeni zástupci nižších stupňů víceletých gymnázií napříč ČR
- realizace odborného semináře *Reflexe pokusného ověřování „Vzdělávací programy paměťových institucí do škol“*. *Kvalita výuky žáků je naším společným cílem*, kterou pořádalo NPMK za podpory MŠMT a ve spolupráci s Ministerstvem kultury a Národním muzeem, a kterého se zúčastnilo více než 90 zástupců paměťových institucí
- vyúčtování dotace za 2. fázi PO2
- připomínkování vyhlášení PO3 na 2. pololetí 2019/2020
- shromažďování hodnotících dotazníků 1. pololetí PO3

Statistika 2. běhu pokusného ověřování ve školním r. 2018/19 (PO2)

Přidělená dotace na školu celkem:	122 500,- Kč
Průměrné náklady školy celkem:	89 721,- Kč
z toho průměrně	
na jednu exkurzi:	13 186,50 Kč
na jednoho žáka:	210,- Kč

Počet uskutečněných exkurzí celkem:	1097
z toho:	
jednodenních:	977
dvoudenních:	120

Počet zúčastněných žáků celkem:	72 449
z toho:	
v 1. etapě:	34 735
v 2. etapě:	37 714

Pokusné ověřování v NPMK

V r. 2019 navštívily NPMK v rámci pokusného ověřování celkem 82 skupiny (z toho 38 skupin v rámci samostatné práce s pracovními sešity), tj. 1627 žáků (z toho 808 v rámci samostatné práce s pracovními sešity).

Část B. Ekonomická – Komentáře k tabulkám

B.1 Údaje o zpracovateli (tabulka č. 1)

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (dále jen NPMK)

Ředitelka: PhDr. Markéta Pánková

Ekonomka: Ing. Michaela Tatýrková

Účetní: Ing. Renáta Cmolová

Přehled základních činností

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (dále jen NPMK) je státní příspěvkovou organizací spadající přímo do působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. NPMK bylo založeno v roce 1892 a 1. 7. 2011 byla k Pedagogickému muzeu J. A. Komenského přičleněna Národní pedagogická knihovna Komenského. NPMK je v seznamu vědeckovýzkumných institucí, členem ICOM a Asociace muzeí a galerií. Ze zřizovací listiny vyplývají tyto prioritní činnosti:

1) Výzkumná, vzdělávací, pedagogická, publikační, výstavní, propagační, přednášková a kulturně vzdělávací činnost v oblasti českých dějin školství, učitelstva a vzdělanosti v návaznosti na odkaz J. A. Komenského v evropském kontextu. (Zřizovací listina NPMK)

2) Správa a ochrana muzejního sbírkového fondu z oblasti dějin školství, učitelstva a vzdělanosti v návaznosti na pedagogický odkaz J. A. Komenského.

(Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů; zřizovací listina NPMK a Smlouva mezi Spolkem MILIDU, Basilej, Švýcarsko a Pedagogickým muzeem J. A. Komenského v Praze ze dne 10. září 1991 (vztahuje se ke správě a péči o Archiv P. Pittra a O. Fierzové)

3) Správa knihovního fondu národní veřejné Pedagogické knihovny J. A. Komenského.

(V souladu se zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon); zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a zákonem č. 216/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony)

4) Administrativa, ekonomická a správní činnost ve vztahu k zaměstnancům a budovám (včetně IT, spolupráce s médii, účetnictví a personalistiky, spisové služby, vedení projektů aj.).

5) Metodické a vzdělávací programy pro MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ s využitím krátkodobých výstav a přednášek z dějin školství a stálé expozice *Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě* včetně pracovních listů pro žáky a studenty.

6) Koordinace národních oslav J. A. Komenského v letech 2019 – 2022 (vládní materiál č. j. 1156/17).

7) Koordinace vzdělávacích programů paměťových institucí ve vztahu ke školám v letech 2017 – 2020 (schváleno poradou vedení MŠMT (č. j. MSMT-4973/2017-3 – č. j. MSMT-7763/2019-1).

B.2 Celkové finanční prostředky organizace za hlavní činnost (tabulka č. 2)

Sumář za NPMK

Údaje o podílu státního rozpočtu na financování činnosti zpracovatele:

Schválený rozpočet: Čj.MSMT-38888/2018-4 ze dne 09.01.2019	Rozpočet celkem 36 809 901,00 Kč
---	---

Rozpočet po změnách:	Úprava
Čj. 5659/2019-1 ze dne 21.02.2019	1 187 891,00 Kč
Čj. 7301/2019-1 ze dne 12.03.2019	2 159 121,00 Kč
Čj. 8237/2019-2 ze dne 02.04.2019	405 231,00 Kč
Čj. 13835/2019-4 ze dne 12.06.2019	1 165 579,00 Kč
Čj. 21544/2019-1 ze dne 03.07.2019	325 500,00 Kč
Čj. 31022/2019-1 ze dne 03.10.2019	392 941,00 Kč
Rozpočet po změnách celkem:	42 436 120,00 Kč

v tom:

Pokusné ověřování – vzdělávacích programů	1 508 621,00 Kč
Výstava Portréty J. A. Komenského a jeho současníků	100 000,00 Kč
Publikace 100. výročí PK	60 000,00 Kč
Interaktivní výstava 100. výročí PK	15 000,00 Kč
Publikace Vzácné školní obrazy Zoologie	100 000,00 Kč
Výstava Od školdozorce k inspektorovi	143 000,00 Kč
Výstava Komenský v komiksu	335 000,00 Kč
Konference Komenský v umění a uměleckém vzdělávání	390 000,00 Kč
Platové inventury KČ	1 137 601,00 Kč
Platové inventury RP	27 978,00 Kč
VISK – mimorezortní projekt MK	250 000,00 Kč
ICOM - členství	15 231,00 Kč
Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek	180 000,00 Kč

2321 - Retrokonverze lístkového katalogu fondu PK	542 266,00 Kč
Historie školních budov – dlouhodobý projekt	205 000,00 Kč
Zpřístupnění Archivu P.Pitra a O.Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí internetu	644 500,00 Kč

Limit počtu zaměstnanců

Schválený rozpočet:

Čj. 38888/2018-4 ze dne 09.1.2019 48,24

Po změnách:

Čj. 5659/2019-1 ze dne 21.02.2019 - projekty, 1,80

Čj. 7301/2019-1 ze dne 12.03.2019 – účelové úkoly 1,00

Celkem: **51,04**

Průměrný plat: 36.974,- Kč

Stručné hodnocení nákladů a výnosů organizace za hlavní činnost:

Náklady

Náklady organizace v r. 2019 zahrnují **nákup služeb**, a to na zajištění provozu budov Valdštejská 18 a 20, Jeruzalémská, depozitáře v Horních Počernicích a ve Lhotě (pravidelné výdaje za elektrickou energii, plyn, vodné a stočné, servis a údržbu výtahů, elektrických a plynových zařízení, hydrantů a hasicích přístrojů, pojištění, telekomunikační a poštovní poplatky, úklid budov, správu počítačové sítě, svoz odpadů a v případě depozitáře v Horních Počernicích také nájemné).

Dále jsou v této položce zahrnuty náklady na právní služby, grafické a tiskařské služby (tisk odborných publikací, mezinárodního časopisu Historia scholastica (2x ročně) a propagačních materiálů z oblasti dějin školství, grafika a tisk úspěšných putovních výstav pro školy, poplatky za účast na odborných seminářích a konferencích.

Nákup knih a předplatné časopisů vč. zahraničních pro veřejnou specializovanou Pedagogickou knihovnu J. A. Komenského.

Spotřební materiál tj. pohonné hmoty, tonery kancelářské papíry, úklidové prostředky aj.

Výnosy

Výnosy organizace za r. 2019 tvoří vstupné do Národního pedagogického muzea, prodej propagačních předmětů z dějin školství a historie muzea (pohledy, plakáty, magnetky, rákosky, stará pera, aj.) a odborných historických, komeniologických a pedagogických publikací z dějin školství a komeniologie, dále čtenářské poplatky, platby za rešerše a kopírování v Pedagogické knihovně J. A. Komenského.

B.2.1 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – sumář (tabulka č. 2.1) (prostředky poskytnuté z kapitoly MŠMT)

- 2.1.1 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - kmenová činnost
- 2.1.2 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - Záchrana starých tisků
- 2.1.3 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - 2321 Retrokonverze fondu PK
- 2.1.4 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - Zpřístupnění archivu PP
- 2.1.5 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - Výzkum o historii školních budov
- 2.1.6 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - Pokusné ověřování
- 2.1.7 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - Výstava „Portréty J. A. Komenského a jeho současníků“
- 2.1.8 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - Publikace ke 100. výročí PK
- 2.1.9 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - Interaktivní výstava 100. výročí PK
- 2.1.10 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Publikace Vzácné školní obrazy – zoologie“
- 2.1.11 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Výstava „Od školdozorce k inspektorovi“
- 2.1.12 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Výstava „Komenský v komiksu“
- 2.1.13 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – VISK – mimorezortní projekt MK
- 2.1.14 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Konference Komenský v umění a uměleckém vzdělávání
- 2.1.15 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – ICOM

Príspevek od zřizovatele pro r. 2019 nepokryl náklady v kmenové činnosti a některých účelových úkolů, proto byl na jejich pokrytí v souladu s Rozpisem závazných a orientačních ukazatelů na r. 2019 využit rezervní fond, který byl pro tento rok rozpočtován.

B.2.2 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – sumář (tabulka č. 2.2) (prostředky poskytnuté MIMO kapitolu MŠMT)

Negativní hlášení.

B.3 Přehled o závazcích a pohledávkách (tabulka č. 3)

I. Přehled o závazcích ke dni 31. 12. 2019

Závazky dlouhodobé	0,00 Kč
Závazky krátkodobé	2.787.078,88 Kč
Závazky celkem k 31. 12. 2019	2.787.078,88 Kč

Krátkodobé závazky jsou závazky z mezd zaměstnanců za měsíc prosinec 2019, sociální a zdravotní pojištění a daně ze mzdy a došlé faktury splatné v měsíci lednu 2020.

II. Přehled o pohledávkách ke dni 31. 12. 2019

Pohledávky dlouhodobé	39.235,00 Kč
Pohledávky krátkodobé	678.252,97 Kč
Pohledávky celkem k 31. 12. 2019	717.487,97 Kč
z toho: pohledávky po lhůtě splatnosti	49.545,00 Kč
v tom: starší jednoho roku	1.345,00 Kč

Krátkodobé pohledávky jsou krátkodobé poskytnuté zálohy, odběratelé. Dlouhodobá pohledávka je jistina za nájem v depozitáři NPMK v Horních Počernicích.

B.4 Přehled o čerpání účelových prostředků (tabulka č. 4)

Rezortní projekt:

Záchrana starých tisků a historických školních dokumentů a zařízení, včetně školních pomůcek **180.000,00 Kč**

Přidělené prostředky byly čerpány v plné výši. K tomu bylo čerpáno 13.730,88 Kč z RF organizace, které byly použity na digitalizaci starých školních filmů.

Rezortní projekt:

Retrokonverze fondu PK **542.266,00 Kč**

Nedočerpané prostředky ve výši **54.310,00 Kč** jsou součástí zlepšeného hospodářského výsledku organizace za rok 2019.

Rezortní projekt:

Zpřístupnění Archivu P. Pittra a O. Fierzové v souladu se současnými evropskými trendy sdílení dat v prostředí.

644.500,00 Kč

Nedočerpané prostředky ve výši **186,00 Kč** jsou součástí zlepšeného hospodářského výsledku organizace za rok 2019.

Rezortní projekt:

Výzkum o historii školních budov **205.000,00 Kč**

Nedočerpané prostředky ve výši **7.446,85 Kč** jsou součástí zlepšeného hospodářského výsledku organizace za rok 2019.

Pokusné ověřování vzdělávacích programů paměťových institucí do škol

1. 508.621,00 Kč

Nedočerpané prostředky ve výši **215.053,14** jsou součástí zlepšeného hospodářského výsledku organizace za rok 2019. Důvodem pro nedočerpání prostředků je, že odborná pracovnice ukončila pracovní poměr v NPMK před koncem r. 2019.

Výstava „Portréty J. A. Komenského a jeho současníků“

100.000,00 Kč

Přidělené prostředky byly vyčerpány v plné výši.

Překročení o **112.911,50 Kč** bylo hrazeno z rezervního fondu organizace. Plánované zapojení RF 90.000,- Kč bylo ještě navýšeno o 22.911,50 Kč.

Publikace k 100. výročí Pedagogické knihovny

60.000,00 Kč

Přidělené prostředky ve výši **39.000,00 Kč** byly použity na úhradu grafického zpracování publikace. Nedočerpané prostředky ve výši **21.000,00 Kč** jsou součástí hospodářského výsledku organizace za rok 2019. V roce 2020 budou použity na částečnou úhradu za tisk této publikace. Zbytek tj. **61.170,00 Kč** bude uhrazen z RF. Závazná objednávka na tisk byla vystavena v prosinci 2019. Dodávka hotové publikace proběhne na přelomu února a března 2020.

Interaktivní výstava k 100. výročí PK

15.000,00Kč

Přidělené prostředky byly čerpány v plné výši.

Publikace z cyklu Vzácné školní obrazy „Zoologie“ **100.000,00 Kč**
Přidělené prostředky byly vyčerpány v plné výši.

Faktura v celkové výši **101.786,00 Kč** za tuto publikaci nebyla účtována do nákladů, neboť publikaci NPMK prodává a byla tedy účtována jako zboží. Do nákladů NPMK je účtována postupně při vyskladnění. Překročení o **1.786,80 Kč** bylo hrazeno z prostředků RF organizace.

Výstava Od školdozorce k inspektorovi **143.000,00 Kč**

Nedočerpané prostředky ve výši **33.730,08 Kč** jsou součástí zlepšeného hospodářského výsledku organizace za rok 2019. NPMK ušetřilo 20.000,00 Kč OON díky zintenzivnění činnosti kmenového pracovníka.

Výstava „Komenský v komiksu“ **335.000,00 Kč**

Nedočerpané prostředky ve výši **118.007,00 Kč** jsou součástí zlepšeného hospodářského výsledku organizace za rok 2019. V roce 2020 budou použity na úhradu realizace 3. etapy výstavy na základě uzavřené smlouvy.

VISK – mimorezortní projekt Ministerstva kultury **250.000,00 Kč**

Přidělené finanční prostředky byly čerpány v plné výši.
NPMK se podílelo na financování tohoto projektu částkou **100.623,00 Kč** hrazenou z RF a FRM organizace.

Mezinárodní konference „Komenský v umění a uměleckém vzdělávání“ **390.000,00 Kč**

Přidělené prostředky byly čerpány v plné výši.
Překročení o **5.325,49 Kč** bylo hrazeno z RF organizace.

ICOM **15.231,00 Kč**

Přidělené prostředky byly čerpány v plné výši.

B.5 Čerpání účelových prostředků – přehled o prostředcích spolufinancovaných z rozpočtu EU a ostatní zahraniční programy (tabulka č. 5)

Negativní hlášení.

B.6 Peněžní fondy (tabulka č. 6)

Tvorba a použití peněžních fondů se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Fond odměn:

Byl vytvořen ze zlepšeného HV z r. 2018 a byl použit na výplatu odměn zaměstnancům v roce 2019 ve výši **260.000,- Kč**

Část fondu odměn byla ponechána na rok 2020. Důvodem je jeho posílení v roce oslav Komenského, neboť je plánováno více mimořádných aktivit než je běžné.

Fond kulturních a sociálních potřeb:

Fond kulturních a sociálních potřeb byl čerpán ve výši

439.515,00 Kč**Rezervní fond:**

V roce 2018 byly v souladu se zákonem č. 218/2000 sb., o rozpočtových pravidlech v platném znění použity prostředky z rezervního fondu. **Použití těchto prostředků bylo schváleno rozpisem závazných a orientačních ukazatelů rozpočtu na rok 2019.** Prostředky byly použity ve výši

1.465.058,00 Kč**Fond reprodukce majetku:**

Z fondu reprodukce majetku bylo hrazeno:

- sbírkové a kulturní předměty
- investiční majetek
- drobný majetek a opravy
- protipožární nátěry krovů

B.7 Přehled o použití prostředků z mimorozpočtových zdrojů (tabulka č. 7)

Fondy NPMK – viz tabulka č. 6

Granty, příjmy od ostatních subjektů – negativní.

B.8 Hospodářský výsledek a návrh přidělu do peněžních fondů (tabulka č. 8)**V r. 2019 bylo dosaženo zlepšeného hospodářského výsledku ve výši 1.355.668,20 Kč.**

V souladu se zákonem č. 218/2000 sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) v platném znění **navrhujeme následující rozdělení zlepšeného hospodářského výsledku:**

1. Fond odměn:	586.800,00 Kč
2. Rezervní fond:	768.868,20 Kč

Celkem: 1.355.668,20 Kč**B.9 Majetek, s nímž je zpracovatel příslušný hospodařit**

Majetek vedený v účetní evidenci NPMK byl plně využíván k plnění úkolů v souladu s Plánem činnosti pro r. 2019.

NPMK je příslušné hospodařit s budovami a pozemky na těchto adresách:

- Valdštejská 18, 20, Praha 1 (sídlo NPMK)
- Jeruzalémská 12, Praha 1

B.10 Provedení řádných a mimořádných inventarizací majetku a závazků

I Inventarizace majetku, závazků a zásob byla provedena na příkaz ředitelky organizace ke dni 31. 12. 2019 v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou 270/2010 Sb. o inventarizaci majetku a závazků, ve znění pozdějších předpisů. Inventarizace byla zahájena 1. 10. 2019 a ukončena 25. 2. 2020.

Ředitelkou NPMK PhDr. M. Pánkovou byly ustanoveny následující komise:

- hlavní inventarizační komise
- dílčí inventarizační komise
- likvidační komise

Inventury proběhly dle plánu ve všech odděleních Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského a termíny byly dodrženy.

Přemístěný dlouhodobý majetek byl převeden do správné místnosti, nenalezené majetky byly v průběhu inventarizace postupně dohledány a vyřešeny. Zjištěný nefunkční majetek byl navržen na vyřazení. Tento nefunkční majetek, který byl navržen na vyřazení a schválen likvidační komisí, bude vyřazen a ekologicky zlikvidován v termínu do 31. 3. 2020.

Správa Sbírký NPMK se řídí zvláštními předpisy (Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů) a dalších předpisů Ministerstva kultury (zejména Vyhlášky MK č. 275/2000 Sb., resp. Vyhlášky MK č. 96/2013 Sb., a souvisejících metodických pokynů).

Při zjišťování skutečného stavu sbírky postupuje NPMK v souladu se zákonem č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou Ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, a ověřuje soulad tohoto stavu s evidencí vedenou podle zákona č. 122/2000 Sb.

NPMK provádí víceleté zjišťování skutečného stavu sbírky muzejní povahy v souladu s Plánem inventarizací NPMK (2010-2020). Od srpna do listopadu 2019 probíhala v NPMK kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) zaměřená na evidenci a nakládání se sbírkou NPMK (Kontrolní akce č. 19/09 Ochrana sbírek muzejní povahy ve vlastnictví České republiky). Na základě Kontrolního protokolu o kontrole č. 19/09 byl vydán *Dodatek ke Směrnici o evidenci sbírky NPMK a nakládání s ní* ve formě Příkazu ředitelky NPMK č. 14/2019 ze dne 19. 12. 2019 (č. j. 370/2019). Předmětem kontroly NKÚ byla i inventarizace sbírky NPMK – viz část A.2.1.2.

B.11 Pořádání mezinárodních konferencí a zahraniční aktivity

Mezinárodní konference *Odkaz Komenského v umění a uměleckém vzdělávání*

Mezinárodní konference se konala v rámci Národních oslav výročí J. A. Komenského 2020–2022 pod záštitou předsedy Senátu Parlamentu České republiky Jaroslava Kubery. Akci

finančně podpořilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Téma konference bylo poprvé na vědecké úrovni projednáváno.

Pořadatelé: NPMK a MŠMT

Spoluorganizátoři:

Česká sekce International Society for Education through Art (INSEA)

Národní muzeum- Muzeum hudby, Praha (NM) a Národní památkový ústav (NPÚ)

Místo a datum konání: Praha (Senát PČR, NPMK, NPÚ, NM–České muzeum hudby),

16. – 17. 5. 2019

Konference se zúčastnil 150 odborníků z šesti evropských zemí (ČR, Německo, Polsko, Chorvatsko, Nizozemí, Rusko). Konference byla zaměřena na různé oblasti uměleckého projevu (výtvarné umění, literatura, hudba atd.), s cílem zachytit, jak česká kultura pracovala s Komenského vzdělávacími principy a jak Komenského zobrazovala v souladu s historickými a politickými událostmi.

Druhý konferenční den měl podobu tvůrčích dílen (využívání Komenského didaktických metod v praxi).

Mezinárodní konference *The Great Czech Educator Jan Amos Komenský. A classic and modern approach to education (Velký český vzdělavatel J. A. Komenský. Tradiční a moderní přístup ke vzdělávání)*

Pořadatelé: **Baku State University (BSU)**

ve spolupráci s

NPMK a Pedagogickou fakultou UK

(na základě „Memorandum of Understanding“ ze dne 11. 10. 2018)

Místo a datum konání: Ázerbajdžán – Baku, 2. – 6. 4. 2019

Mezinárodní konference byla první akcí tohoto druhu v islámském světě. Ázerbajdžánští organizátoři se jednoznačně přihlásili k odkazu Komenského a na konferenci umožnili srovnávání jeho idejí s filozofickými a pedagogickými podněty dalších velkých osobností světové pedagogiky.

Na konferenci vystoupilo v několika paralelních sekcích na 150 přednášejících z celého světa (mj. z Indie, Ruska a Černé Hory). PhDr. M. Pánková přednesla v rámci plenárního zasedání jeden z hlavních vyžádaných referátů na téma *Universal Educator John Amos Comenius in Global Visual Art*, v němž zdůraznila univerzální myšlenky J. A. Komenského, pedagogické principy Komenského a vizualizaci Komenského ve světě.

PhDr. Pánková též moderovala hlavní zahraniční sekci.

Během konference byla prezentována anglická verze výstavy NPMK *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského*.

Zahraniční cesty

Polsko – Vratislav

4. 2. 2019, PhDr. M. Pánková, Mgr. E. Baronová, P. Šolar

Jednání se zástupci pobočky Ústavu paměti národa ve Vratislavi týkající se umístění pamětní desky na budově bývalého německého soudu a věznice a jednání s předsedou Polsko-

české vědecké společnosti ohledně příprav 1. kongresu českých polonistických studií v roce 2019.

Služební automobil

Itálie – Řím

7. – 10. 3. 2019, PhDr. M. Pánková

Účast na 7. setkání všech učitelů českých škol v Itálii, které v r. 2019 koordinovala česká škola v Římě. Účast učitelů/lek z Českých škol v Římě, Neapoli, Boloni, Milaně a Florencie. S referátem na téma Didaktika Komenského a Nejnovější metoda jazyků, nabídka komeniologických a dalších didaktických výstav k zapůjčení včetně návrhů na společnou spolupráci vystoupila PhDr. Markéta Pánková .

Letadlo

Ukrajina – Zakarpatská oblast

28. 3. – 6. 4. 2019, PhDr. J. Šimek, Ph.D., Mgr. J. Bartošová

NPMK se dlouhodobě zabývá studiem archivních fondů k dějinám školství ve Státním archivu Zakarpatské oblasti, pobočka Berehovo. (Materiály ke slovenským školám, školám s československým jazykem vyučovacím, materiály Zemský úřad Podkarpatské Rusi v Užhorodě – stavební záležitosti škol).

Odborníci mapovali školní budovy z doby ČSR v oblasti bývalého školního inspektorátu Svaljava a Volové (navštívená místa: Uklyn, Svaljava, Dusyno, Rosoš, Dovhe, Chust, Mižhirja, Bukovec, Pylypec, Volovec, Berehovo).

Vlak, bus

Azerbajdžán – Baku

2. – 6. 4. 2019, PhDr. M. Pánková

NPMK organizovalo mezinárodní konferenci *The Great Czech Educator Jan Amos Komenský. A classic and modern approach to education* a účast na ní. Konferenci uspořádala Baku State University ve spolupráci s NPMK a Pedagogickou fakultou UK. PhDr. Markéta Pánková přednesla jeden z hlavních referátů: *Universal Educator John Amos Comenius in Global Visual Art* a realizovala metodologický seminář pro studenty pedagogiky.

Letadlo

Polsko – Varšava

8. – 10. 4. 2019, PhDr. L. Lajsková, Mgr. E. Baronová, P. Šolar

Návštěva Muzea dějin polských Židů POLIN, Studijního a dokumentačního centra Korczakianum a získání podkladů a pořízení fotodokumentace k přípravě vzdělávacího pořadu *Zachránci dětí: Přemysl Pitter a Janusz Korczak*.

Letadlo

Slovensko – Martin,

22. – 24. 5. 2019, PhDr. M. Petrovičová, Mgr. A. Škodová

Účast na mezinárodní konferenci *Ruditatio antidotum Eruditio est* a přednesení příspěvku k 100. výročí založení PK.

Vlak

Ruská federace – Sankt Petěrburg

5. – 8. 6. 2019, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková

Účast na mezinárodní konferenci *Педагогическая направленность комениологии: ценности и смыслы* a přednesení příspěvku o mezinárodní konferenci *Odkaz Komenského*

v umění a uměleckém vzdělávání konané v Praze ve dnech 16. a 17. 5. 2019 a příspěvku *Vzdělávací projekty dle principů J. A. Komenského, které nabízí NPMK k prohloubení výuky žáků a studentů v ČR*. Návštěva Pedagogického muzea v Petrohradě a navázání kontaktů s ředitelkou tohoto muzea.

Letadlo

Polsko – Vratislav

17. 6. 2019, Mgr. E. Baronová, P. Šolar

Jednání se zástupci vratislavské pobočky Ústavu národní paměti a se zástupkyní vratislavské věznice, týkající se umístění pamětní desky na budově bývalého německého soudu a věznice na počest 1000 popravených a umučených politických protinacistických bojovníků. Schůzky se také zúčastnil sochař Petr Kolářský, autor návrhu pamětní desky. Navázání spolupráce NPMK s polským Ústavem národní paměti v oblasti výuky o historii 2. světové války (1945-2020).

Služební automobil

USA – New Brunswick, New York

20. – 27. 6. 2019, PhDr. M. Pánková

Účast na mezinárodní konferenci na téma *Transatlantická cesta vědy, kultury a vzdělávání /Transatlantic Journey of Science, Culture and Education/* pořádané vědeckou společností *Comenius Academic Club* v New Brunswicku (konferenční centrum Saint Peter's University Hospital). M. Pánková řídila humanitní sekci konference a přednesla příspěvek *Náprstek's America in Prague* (nemocné) PhDr. Mileny Secké z Náprstkova muzea v Praze.

Letadlo

Slovensko – Humenné, Ukrajina – Berehovo

24. 7. 2019 – 4. 8. 2019, Mgr. J. Bartošová

Návštěva Štátneho archívu v Prešově, pobočka Humenné a oblastní archivu v Užhorodě, pobočka Berehovo – studium archivních dokumentů k prvorepublikovému školství na Podkarpatské Rusi (školy s československým jazykem vyučovacím) a na Slovensku – studium materiálů k tzv. „cikánským třídám“, které byly na Slovensku zřizovány podle první školy pro romské děti, která vznikla v roce 1926 v Užhorodu. Vyhledání budovy slovenské školky v Užhorodu.

Vlak, bus

Ukrajina – Zakarpatská oblast

31. 8. – 10. 9. 2019, PhDr. J. Šimek, Ph.D.

Návštěva oblastního archivu v Berehovu – studium archivních materiálů z fondu Zemského úřadu (fond 21, opis 12). Pro poznání vývoje školních staveb na Podkarpatské Rusi má tento fond klíčový význam; jednotlivé spisy dokumentují podrobně jak přípravné práce a financování stavby (podrobné rozpočty), tak technickou stránku věci (v několika případech jsou součástí i stavební plány).

Mapování školních budov z doby ČSR v oblasti bývalého školního inspektorátu Rachiv – navštíveny obce: Rachiv, Roztoky, Vydryčka, Bohdan, Breboja, Luhy, Kosivska Poljana, Kobylecka Poljana.

Vlak, bus

USA – Los Angeles

19. – 26. 10. 2019, PhDr. M. Pánková, P. Šolar

Dokumentace historie života Jana Kalika, potomka J. A. Komenského a členů jeho rodiny. Zajištění fotokopii starých fotografií potomků Komenského. Natočení 6 filmů – rozhovorů se členy rodiny J. Kalika (anglický záznam bude v r. 2020 přeložen do češtiny pro potřeby prezentační a přednáškové).

Letadlo

Ukrajina – Lvov

23. – 27. 10. 2019, Mgr. D. Petišková, Ph.D.

Účast na mezinárodní konferenci *Nakladatelská a vydavatelská činnost v ukrajinském prostředí* (hlavní pořadatel: Národní vědecká knihovna V. Stefanyka, Lvov) a přednesení příspěvku: *Pedagogická ukrajinka ve fondech Národního pedagogického muzea a knihovny Jana Amose Komenského v Praze: publikační činnost Ukrajinského reformního reálného gymnázia a podkarpatoruské učebnice v meziválečném Československu*. Navázání kontaktů se zástupci ukrajinských a polských institucí.

Letadlo

SRN – Freyung

8. - 9. 11. 2019, Mgr. M. Chrobáková, PhDr. L. Lajsková, P. Šolar

Účast na vernisáži výstavy *Europäischer Humanist P. Pitter* a následném semináři o Přemyslu Pittrovi, na němž L. Lajskové přednesla příspěvek na téma: vzdělávací potenciál odkazu P. Pittra.

Služební automobil

Polsko – Lešno

5. 12. 2019, L. Dani, J. Rašek

Vrácení exponátů Oblastnímu muzeu v Lešně zapůjčených pro muzejní mezinárodní výstavu „*Historické portréty J. A. Komenského a jeho současníků*“ (květen- prosinec 2019).

Služební automobil

Polsko – Vratislav

13. 12. 2019, Mgr. E. Baronová

Účast na zasedání organizačního a programového výboru kongresu českých polonistických studií, organizačního a programového výboru kongresu polských bohemistických studií a předsednictva Polsko-české vědecké společnosti – zhodnocení I. kongresu českých polonistických studií (Česká republika, září – listopad 2019), projednání otázky publikování kongresových příspěvků a předběžné stanovení termínu konání dalšího česko-polského kongresu (podzim 2022 nebo jaro 2023). Jednání s ředitelkou Oblastního muzea v Lešně (otázka uspořádání společné konference s pracovním názvem *Edukační potenciál muzeí a knihoven* a příprava polské verze výstavy: *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského*).

Bus

Část C. Tabulky

1. Údaje o zpracovateli

2. Celkové finanční prostředky organizace (hlavní činnost)

2.1 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – sumář (prostředky poskytnuté z kapitoly MŠMT)

2.1.1 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – kmenová činnost

2.1.2 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Záchrana starých tisků

2.1.3 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Retrokonverze fondu PK 2321

2.1.4 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Zpřístupnění Archivu Přemysla Pittra

2.1.5 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Výzkum o Historii školních budov

2.1.6 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Pokusné ověřování

2.1.7 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Výstava „Portréty Komenského a jeho současníků“

2.1.8 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Publikace k 100. výročí PK

2.1.9 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Interaktivní výstava k 100. výročí PK

2.1.10 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Publikace Vzácné školní obrazy - zoologie

2.1.11 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Výstava „Od školdozorce k inspektorovi“

2.1.12 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Výstava „Komenský v komiksu“

2.1.13 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – VISK – MK

2.1.14 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Mezinárodní konference „Odkazu Komenského v umění ...“

2.1.15 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost – Příspěvek ICOM

2.2 Hodnocení nákladů a výnosů za hlavní činnost - sumář (prostředky poskytnuté MIMO kapitolu MŠMT)

3. Přehled o závazcích a pohledávkách k 31. 12. sledovaného roku

4. Přehled o čerpání účelových prostředků

5. Čerpání účelových prostředků - přehled o prostředcích spolufinancovaných z EU

6. Peněžní fondy

7. Přehled o použití prostředků peněžních fondů

8. Hospodářský výsledek a návrh přidělu do peněžních fondů

Přílohy

Ukázky postupu restaurátorských prací

Komplexní restaurování školního obrazu

Obraz se nejprve vyčistí suchou cestou pomocí gumy WallMaster a suchými štětci. Poté se šetrně sejme plátno a dřevěné lišty pokud jsou na obraze. Poté se namočí do lázně s teplou vodou, kde je postupně odstraňován papírový podlep. Po dokonalém sejmutí vrstvy podlepu, je obraz vyrovnán a ponechán v lisu až do svého vyschnutí. Podlepu je silně kyselý a musí být sejmut z rubové strany obrazu. Ztráty a trhliny jsou vyspraveny z rubové strany japonským papírem. Poté je obraz dvakrát celoplošně podlepen japonským papírem z rubové strany. Poté je vyspravený a podlepený obraz nalepen na plátno nebo lepenku. Poté je provedena retuš a ořez přesahů. K retuši jsou použity akvarelové barvy, akvarelové pastelky a suché pastely.

Inv. čísla: M16, UT 1643, UT 1644, UT 1645, UT 1646A, UT 1646B, UT 1647, UT 1648, UT 1649, UT 1650, UT 1651, OI- 159/2, OI- 159/5, OI- 159/6, OI- 159/9, OI- 159/10, OI- 159/14, OI- 159/16, OI- 159/18, OI- 159/19, OI- 159/23, OI- 159/24, O VIII_ A 006, O V_ A 623, O IX 38, O VII_ A 1180, O VII_ A 1183, OIII 28-3, OIII 28-4, OIII 28-5, OIII 28-6, OIII 28-6, OIII 28-8, JAK 15 – 17, OI-159/1, OI-159/4, OI-159/7, OI-159/8, OI-159/11, OI-159/12, OI-159/13, OI-159/15, OI-159/16a, OI-159/17, OI-159/20, OI-159/21, OI-159/22, OI-159/25, OVII/B-552, OVII/B-553, OVII/B-557, OVII/B-558, OVII/B-559, O VII/A-1201, O VII/A-1177, O VII/A-1182, II 13352, I 3701, I 4338, OVII.A1190a, OVII/B 554, OVII/B 555, OVII/B 556, OI – 159/3, OI – 159/25a, OI – 164

Komplexní restaurování knižní vazby

Knižní vazba je v první řadě čištěna suchou cestou pomocí gum Wallmaster. Potom se oddělí knižní vazba od knižního bloku. V případě potřeby se knižní vazba rozdělí na jednotlivé komponenty (desky a hřbetník, potahový materiál – vazební useň, plátno, dekorativní papír) a opraví se každý zvlášť. Pokud to není nutné, tak se opravuje lokálně v místech poškození. U knižního bloku se snímají předsádky a opravují se. Podle měření pH se dále volí postup odkyselování. Dále je blok rozebrán a následně koupán v teplé lázni s přídavkem Spolaponu a dále promýván v čisté vodě. Vykoupané listy jsou klíženy 1,5% tylosou MH 300 a lisovány do vyschnutí. Dále je knižní blok vyspravený japonským papírem, který je předem tónovaný na požadovanou barevnost. Knižní blok je sešit podle původního šití. Na ušitý blok se nejčastěji nasadí nové lepenkové desky. Na knižní vazbě se vyspravuje pokrýv desek natónovaným papírem. Na hřbetě a na rozích desek se pomocí záplat vyspravuje vazební useň a plátno. Následně je kniha podlepena a do úplného vyschnutí se mění suché proklady.

Inv čísla: K192, 2008-19, 50354/1, 50354/3, 32 1527, K 144/1, 2014/93, 2002/61, 2014/15, I 4337, K 07 110, K 12 260, K 32 1173

Restaurátorský zásah na knize

U knihy se zcelí trhliny knižního bloku. Kniha se nerozešívá. Knižní vazba se zajistí a zpevní japonským papírem. Větší ztráty papíru se nedoplňují. Neodkyseluje se.

Inv čísla: IV 169, I 11180/1 V2, I 8859/2, I 8859/1, I 3123 V2, II 18641/1 V6, II 19656 V8, II 14476/1, II 27884/1, IV 840, IV 837, II 24521/2, II 24524, II 13169/1 V2, II 29217/1, II 10047/4 V5, I 14815, I 2477 V2, I 13378, II 12716/2 V5, IV 193, II 10829 V9, II 23467, II 29175/1 V2, II 2824/1 V2,

Čištění a konzervování školního obrazu

Je provedeno suché čištění gumou Wallmaster. Zajištění odchlíplých rohů, hran, trhlin a ztrát pomocí japonského papíru a roztoku 4% Tylose MH 6000 v H₂O. Jednotlivé obrazy byly proloženy nekyselým papírem a uloženy v ochranném obalu zhotoveného rovněž z nekyselého papíru.

40 ks nových přírůstků

Restaurování listin a dokumentů

Je provedeno suché čištění gumou Wallmaster. Zajištění odchlíplých rohů, hran, trhlin a ztrát pomocí japonského papíru a roztoku 4% Tylose MH 6000 v H₂O. Jednotlivé strany jsou poté seřazeny do původního pořadí a spojeny podle původního způsobu. Je vyhotovena obálka z nekyselého kartonu.

Inv čísla: 30-25-2, 30-25-5, 30-25-6, 30-25-7, 30-25-8, 15 156, 2014/52, 30-25/13, 30-25/14, OVII. A1190b, 30 – 19/k, 30 – 25/4, 30 – 25/8, 30 – 25/9, 30 – 25/10, 30 – 25/11, 30 – 25/12

Seznam zkratek

AKS	automatizovaný knihovnický systém
ANL	databáze českých článků v Národní knihovně ČR
CASLIN	souborný katalog ČR
CES	Centrální evidence sbírek
CŠK	Centrum pro školní knihovny
DCG	Deutsche Comenius Gesselschaft
FF	Filosofická fakulta
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (General Data Protection Regulation)
IBBY	Mezinárodní sdružení pro dětskou knihu (International Board on Books for Young People)
KOSABI	Kooperační systém článkové bibliografie
MK	Ministerstvo kultury
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPMK	Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského
OA	obchodní akademie
OMEF	L'Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire (Světová organizace pro předškolní výchovu)
OÚ	obecní úřad
PBD	pedagogická bibliografická databáze
PK	Pedagogická knihovna J. A. Komenského
PO	Pokusné ověřování
r.	rok / roce / roku
RDA	Resource Description and Access (Popis zdrojů a přístup) - nová katalogizační pravidla
SDRUK	Sdružení knihoven ČR
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR
SKC	Souborný katalog NK ČR
SPŠ	střední průmyslová škola
SŠ	střední škola
SW	software
SZŠ	střední zdravotnická škola
TUL	Technická univerzita v Liberci
UJEP	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
UK	Univerzita Karlova
VISK	Veřejné informační služby knihoven – program Ministerstva kultury
VOŠ	vyšší odborná škola
VOŠZ	vyšší odborná škola zdravotnická
VŠ	vysoká škola
z. s.	zapsaný spolek
ZŠ	základní škola